

Înalta Curte de Casație și Justiție

**PROIECT MANAGERIAL
referitor la exercitarea atribuțiilor specifice
funcției de vicepreședinte
al Înaltei Curți de Casație și Justiție**

Candidat: judecător dr. ILIE IULIAN DRAGOMIR

București

- 2013 -

„Justiția este adevărul în mișcare”

(Joseph Joubert)

CUPRINS

CAPITOLUL I	CONSIDERAȚII PRELIMINARE PRIVIND ACTIVITATEA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	1
Secțiunea 1	Organizarea și competențele Înaltei Curți de Casație și Justiție	3
Secțiunea 2	Prezentarea datelor statistice relevante privind volumul activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2012	6
CAPITOLUL II	PREZENTARE SINTETICĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	9
Secțiunea 1	Rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare	9
Secțiunea 2	Progresele înregistrate în activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție în Mecanismul de Cooperare și Verificare și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție	11
Subsecțiunea 1	Progresele înregistrate în activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție în lupta împotriva corupției	11
Subsecțiunea 2	Participarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la implementarea Strategiei Naționale Anticorupție	14
CAPITOLUL III	ANALIZA ȘI CLASIFICAREA ATRIBUȚIILOR VICEPREȘEDINTELUI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	15
CAPITOLUL IV	ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI A MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	27
Secțiunea 1	Considerații preliminare privind managementul strategic	27
Secțiunea 2	Diagnoza situației actuale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în matricea specifică analizei SWOT	31

CAPITOLUL V	OBIECTIVELE PRIORITARE ȘI MĂSURILE STRATEGICE PROPUSE PENTRU REFORMAREA MANAGEMENTULUI OPERAȚIONAL VIZÂND EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE FUNCȚIEI DE VICEPREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	60
Secțiunea 1	Măsuri pentru sporirea eficienței activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție	60
Secțiunea 2	O nouă paradigmă și măsuri proactive pentru reconfigurarea mediului intraorganizațional al Înaltei Curți de Casație și Justiție	79
<i>ANEXA nr.1</i>	Volumul general de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2012	a
<i>ANEXA nr.2</i>	Volumul de activitate în anul 2012 la Completele de 5 judecători	b
<i>ANEXA nr.3</i>	Durata de soluționare a cauzelor în anul 2012 la Completele de 5 judecători în funcție de stadiul procesual	c
<i>ANEXA nr.4</i>	Ponderea cauzelor soluționate în anul 2012 la Completele de 5 judecători în funcție de durata soluționării	d
<i>ANEXA nr.5</i>	Volumul de activitate în anul 2012 la Completul competent să judece Recursurile în Interesul Legii	e
<i>ANEXA nr.6</i>	Deciziile în interesul legii pronunțate în anul 2012 de Completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție	f
<i>ANEXA nr.7</i>	Volumul cauzelor penale soluționate în anul 2012 în funcție de obiectul acestora	k
<i>ANEXA nr.8</i>	Durata de soluționare a cauzelor în materie penală în anul 2012	l
<i>ANEXA nr.9</i>	Diagrama organizațională simplificată de subordonare administrativă la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție	m
Bibliografie		n

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII PRELIMINARE PRIVIND ACTIVITATEA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Cu titlu de premisă, rezultatele activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, impactul pe care acestea îl induc în societate și modul în care sunt soluționate problemele justițiabililor reflectă nivelul de adecvare a sistemului judiciar în ansamblul său la cerințele realității sociale.

Aceasta, întrucât principala misiune a instanțelor judecătorești de înfăptuire a unui sistem judiciar imparțial, independent și credibil în scopul apărării și realizării¹ drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a celorlalte drepturi și interese legitime deduse judecății, reprezintă o obligație asumată de România, prin aderarea la Uniunea Europeană, subsumat scopului de creare a unui spațiu european unic de siguranță, libertate și justiție.

În aceste condiții, percepția publică cu privire la actul de justiție, dar și gradul de recunoaștere² și încredere în hotărârile instanțelor de judecată naționale în spațiul Uniunii Europene reprezintă un barometru de analiză.

Realizarea acestor scopuri implică adoptarea și implementarea unor practici manageriale obiective și transparente, ceea ce presupune existența unui plan de măsuri, apt să determine continuarea modernizării instituționale a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin compatibilizarea sa cu exigențele juridice din spațiul european.

În acest sens apreciez că, se impune o abordare proactivă a principiilor și procedurilor justiției comunitare, prin eficientizarea managementului operativ-judiciar, cu efect nemijlocit în influențarea atitudinii magistraților, justițiabililor, celorlalte autorități și instituții ale statului, precum și în sporirea încrederii față de actul judiciar, într-un mediu extern caracterizat prin ostilitate cvasi-generalizată

¹ Hotărârile judecătorești au drept scop primordial nu numai soluționarea unui anumit litigiu asigurându-le părților securitatea juridică, ci și, stabilirea jurisprudenței pentru a evita apariția altor contencioase și a asigura pacea socială [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.3 paragraf 7].

² Principiul recunoașterii mutuale a hotărârilor și acceptarea efectelor acestora în spațiul unic european pornește de la concepția că, în fiecare stat membru al Uniunii Europene justiția se realizează în condiții egale și cu respectarea acelorași valori.

împotriva magistraților și uneori, cu ingerințe sau presiuni la statutul acestora.

Din această perspectivă, activitatea vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție poate fi caracterizată ca având o dimensiune organizatorică și administrativă, și una pe linia coordonării activităților profesionale de unificare a practicii judiciare.

Ca atare, pentru o bună îndeplinire a atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte sunt esențiale cunoașterea competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și aplicarea metodelor moderne de management, având drept scop îmbinarea între managementul axat pe îndeplinirea obiectivelor strategice și organizarea activității administrative care vor putea asigura reacția operațională necesară la modificările ce intervin în dinamica sistemului judiciar și a mediului social global.

Structurarea adecvată a mediului intraorganizațional și repartizarea judicioasă a sarcinilor vor facilita motivarea și responsabilizarea tuturor categoriilor de personal (*judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate*) pentru implicarea în actul decizional, permițând și dezvoltarea inițiativei.

Promovarea unui climat de comunicare onestă care să permită acelorași categorii de personal exprimarea opiniilor asupra obiectivelor operaționale și implicarea în realizarea acestora trebuie să constituie repere pentru activitatea judiciar - administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Beneficiile aplicării acestor tehnici de management orientate către performanțe profesionale și organizatorice cuantificabile constituie soluția pentru adaptarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la provocările unei jurisdicții în schimbare, precum și calea pentru o eficientă organizare a timpului de lucru în vederea pronunțării unor hotărâri judecătorești într-un termen rezonabil și predictibil, ceea ce va contribui și la întărirea încrederii publice.

Așa fiind, prezentul plan managerial este conceput prin prisma exercitării atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție și își propune să dezvolte o strategie flexibilă care să valorifice eficient resursele umane, informaționale și materiale; de natură să asigure realizarea unui progres în activitatea judiciară specifică.

SECȚIUNEA I

Organizarea și competențele Înaltei Curți de Casație și Justiție

În temeiul prevederilor art. 18 din **Legea nr. 304/2004**³ *privind organizarea judiciară*, cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin O.U.G. nr.4/ 2013⁴), în România funcționează o unică instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării.

Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța supremă în ierarhia instanțelor judecătorești naționale ce are, potrivit dispozițiilor art. 126 din Constituția României și ale art. 1 din legea deja indicată, rolul principal în exercitarea puterii judecătorești.

Potrivit dispozițiilor constituționale susmenționate, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul țării de către instanțele de judecată - premisă esențială pentru realizarea actului de justiție care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și bunurilor acestora.

Înalta Curte de Casație și Justiție este **organizată** în patru secții - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și Secțiile Unite, cu competență proprie (*art.19 alin. 2 din Legea nr.304/2004*).

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în cazul prevăzut la art. 520 alin. 8 din Codul de procedură civilă, precum și patru complete de 5 judecători (*art.19 alin. 2¹ din Legea nr.304/2004*).

Astfel, **Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție** judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel (*art.21 comb. cu art. 23 alin.2 din Legea nr.304/2004*).

³ Republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005.

⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 68 din 31 ianuarie 2013.

Totodată, Secțiile Înaltei Curți, în raport cu competența fiecăreia, soluționează:

- cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;
- conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege;
- orice alte cereri prevăzute de lege (*art.23 alin.1 din Legea nr.304/2004*).

Pe de altă parte, **Secția penală**⁵ a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă:

- în primă instanță, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție:

- ✓ infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și europarlamentari;
- ✓ infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;
- ✓ infracțiunile săvârșite de judecătorii Curții Constituționale;
- ✓ infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- ✓ infracțiunile săvârșite de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- ✓ infracțiunile săvârșite de mareșali, amirali, generali și chestori;
- ✓ alte cauze date prin lege în competența sa.

- recursurile, în condițiile prevăzute de lege (*art.22 din Legea nr.304/2004*).

Completele de 5 judecători⁶ soluționează, conform dispozițiilor art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, recursurile și cererile în cauzele judecate în prima instanță de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și judecă și alte cauze date în competența lor prin lege, precum și ca instanță disciplinară.

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 25 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Înalta

⁵ Competența materială de judecată a acestei secții este stabilită prin dispozițiile art. 22 și art. 23 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare și respectiv, de art.29 Cod procedură penală, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor și prin Legea nr.2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă din 1 februarie 2013.

⁶ Menționăm că anterior, Completul de 9 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție era organizat conform prevederilor art. 19 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată; competența sa fiind reglementată conform art. 24 din aceeași lege.

După intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, care au modificat prevederile suscitade din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, au fost constituite două complete penale de 5 judecători. Trebuie precizat că totuși la nivelul anului 2012, Completul de 9 judecători a continuat să fie investit cu soluționarea unor cauze înregistrate pe rol, anterior modificărilor legislative aduse prin Legea nr. 202/2010 susmenționată.

Curte de Casație și Justiție se constituie în **Secții Unite** când soluționează sesizările privind schimbarea jurisprudenței instanței supreme sau pentru sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Legea micii reforme⁷ nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor a modificat procedura de soluționare a recursului în interesul legii, sens în care principalul mecanism de unificare a practicii a fost asigurat de înființarea și funcționarea unei noi formațiuni de judecată intitulată „**Completul competent să judece recursul în interesul legii**”.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 27¹ alin.1 din Regulamentul⁸ privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat cu ultimele modificări aduse prin Hotărârea⁹ Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.5 din 06 februarie 2013 *“recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia și un număr de 20 de judecători, dintre care 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții”*.

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se asigură de către președinte, doi vicepreședinți și Colegiul de conducere (art. 28 alin.1 din Legea nr.304/2004).

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor art.22 din Regulament, **Adunarea Generală a Judecătorilor** Înaltei Curți are următoarele atribuții:

- a) aprobarea raportului anual de activitate, care se dă publicității;
- b) aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice;
- c) alegerea celor 2 membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii;
- d) desemnarea celor 2 judecători care îl ajută în îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege pe judecătorul care prezidează adunarea generală în cazul alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii;

⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010.

⁸ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **Regulament**.

⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 94 din 14 februarie 2013.

- e) adoptarea deciziei de revocare a reprezentanților Înaltei Curți în Consiliul Superior al Magistraturii;
- f) dezbateră și aprobarea măsurilor necesare pentru buna desfășurare a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează următoarele **compartimente**: Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, Cancelaria, Departamentul economico-financiar și administrativ, Biroul de informare și relații publice, Biroul relații internaționale, Biroul juridic, Compartimentul¹⁰ de audit public intern, Compartimentul de protecție a muncii.

SECȚIUNEA 2

Prezentarea datelor statistice relevante privind volumul activității¹¹ judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2012

În anul 2012, volumul general de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție a înregistrat o relativă scădere față de nivelul anului 2011.

Astfel, dacă în anul 2011 pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se aflau înregistrate **42.182** de cauze, din care **29.431** de cauze nou intrate, în

¹⁰ Obiectivele auditului public intern, conform art. 3 din Legea nr. 672/2002 privind auditul intern, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 856 din 05 decembrie 2011, sunt:

a) activități de asigurare, care reprezintă examinări obiective ale elementelor probante, efectuate în scopul de a furniza entităților publice o evaluare independentă a proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernantă (prin art. 2 lit. p din aceeași lege se stabilește că *guvernantă reprezintă ansamblul proceselor și structurilor implementate de management în scopul informării, direcționării, conducerii și monitorizării activităților entității publice către atingerea obiectivelor sale*);

b) activități de consiliere menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei în entitățile publice, fără ca auditorul intern să își asume responsabilități manageriale.

Sfera auditului public intern cuprinde:

✓ activitățile financiare sau cu implicații financiare desfășurate de entitatea publică din momentul constituirii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din asistența externă;

✓ constituirea veniturilor publice, respectiv autorizarea și stabilirea titlurilor de creanță, precum și a facilităților acordate la încasarea acestora;

✓ administrarea patrimoniului public, precum și vânzarea, gajarea, concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul privat/public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;

✓ sistemele de management financiar și control, inclusiv contabilitatea și sistemele informatice aferente.

(A se vedea pe larg, **M. Ghiță, M. Sprânceană, Auditul intern al instituțiilor publice**, Editura Tribuna Economică, București, 2004, pag. 62).

¹¹ Referințele prezentate în continuare sunt extrase din bilanțul Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012 publicat la adresa <http://www.scj.ro/RAPORT%20ICCJ%202012.pdf> și includ cauzele aflate pe stoc, dosarele nou intrate, cauzele soluționate și cauzele suspendate în intervalul de referință.

anul 2012 s-au înregistrat pe rol **38.032** de cauze, din care **24.999** de cauze nou intrate (*examinarea comparativă a acestui parametru este prezentată în Anexa nr.1*).

În condițiile în care deficitul de personal al instanței supreme s-a menținut și pe parcursul anului 2012, eforturile fiind dublate datorită lipsei acute a spațiilor în care s-a desfășurat activitatea personalului, raportat la volumul de activitate menționat, Înalta Curte de Casație și Justiție și-a menținut volumul în ceea ce privește cauzele soluționate - **24.890** de cauze, sens în care la finele anului 2012 erau înregistrate pe stoc doar un număr de **13.142** de cauze.

În mod distinctiv, este prezentat în *Anexa nr.2* volumul de activitate la Completele de 5 judecători, iar în *Anexa nr.3* durata de soluționare a cauzelor în funcție de stadiul procesual și respectiv, în *Anexa nr.4* ponderea cauzelor în funcție de durata soluționării la aceleași Complete de 5 judecători.

În consecință, indicii statistici privind operativitatea la Completele de 5 judecători sunt descriși în următorul tabel:

Nr. crt.	Indice statistic	Valoare
1.	<i>Indice de operativitate la dosare rulate</i> formula de calcul: dosare soluționate/dosare rulate	87,54%
2.	<i>Indice de operativitate la total dosare</i> formula de calcul: dosare soluționate/(stoc + dosare intrate - dosare suspendate)	87,83%
3.	<i>Indice privind celeritatea soluționării cauzelor</i> formula de calcul: dosare soluționate 0-6 luni/dosare soluționate	99,26%
4.	<i>Indice de casare</i> formula de calcul: recursuri admise/dosare soluționate	4,53%
5.	<i>Indice de menținere</i> formula de calcul: recursuri respinse/dosare soluționate	87,00%

În raport de datele statistice evidențiate, este important că și în anul 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a confruntat cu un deficit mare de personal, numărul posturilor vacante continuând să crească față de nivelul anului 2011, deși au fost organizate concursuri de ocupare a acestora, fiind promovați doar **2** judecători pentru totalul de 28 de posturi vacante.

Este de remarcat că deși statul de funcții al Înaltei Curți de Casație și Justiție prevede un număr de **121** de posturi de judecători; în același an 2012, instanța supremă *a funcționat cu 95 judecători* din care *numai 84 de judecători au desfășurat efectiv activități de judecată*, 4 judecători fiind detașați la alte instituții, 2 judecători suspendați, 3 judecători eliberați din funcție prin demisie, 7 judecători eliberați din funcție, urmare a pensionării și 2 judecători decedați.

CAPITOLUL II PREZENTARE SINTETICĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA 1

Rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare

Ca instanța de control judiciar de ultim grad, Înalta Curte de Casație și Justiție are rolul de a îndrepta erorile de interpretare și aplicare a legii din hotărârile celorlalte instanțe – premisa credibilității justiției și element de structură al principiului constituțional și convențional al liberului acces la justiție¹², precum și a dreptului la un proces echitabil¹³, stabilind prin deciziile sale, raționamente și argumente juridice ce reprezintă îndrumare de jurisprudență pentru sistemul judiciar național.

În consecință, principala competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție în domeniul asigurării unei practici judiciare unitare este cea privind soluționarea, în temeiul art. 514 și urm. din Noul Cod de procedură civilă și al art. 414² din Codul de procedură penală, a recursurilor în interesul legii.

Modificările legislative intervenite prin intermediul Legii nr. 202/2010¹⁴ privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor au transformat procedura recursului în interesul legii, dintr-un instrument relativ greoi într-un mecanism, care a permis în anul 2012 Înaltei Curți să își îndeplinească rolul susmenționat.

¹² *Principiul liberului acces la justiție*, statuat prin dispozițiile art.21 din Constituția României, oferă fiecărei persoane dreptul de a accede la instanța judecătorească în vederea apărării drepturilor sale și constituie o garanție a existenței societății democratice.

Așa cum s-a subliniat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în interpretarea și aplicarea articolului 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, simpla consacrare legală a principiului liberului acces la justiție nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole.

¹³ *Art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispune obligația statelor de a institui instanțe independente și imparțiale și de a promova instaurarea procedurilor eficiente.*

Îndeplinirea acestei obligații capătă sens când are drept rezultat autorizarea judecătorilor de a administra în mod just și corect justiția, atât în drept cât și în fapt, în avantajul strict al cetățenilor [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni(CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.2 paragraf 3].

¹⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010.

În acest sens, este ilustrativ volumul de activitate în anul de referință la Completul competent să judece recursurile în interesul legii, prezentat în *Anexa nr.5*.

Înalta Curte de Casație și Justiție a utilizat în anul 2012 instrumentul procedural pentru eliminarea practicii neunitare, sens în care **19 Decizii de recurs în interesul legii** au fost pronunțate de **Completul competent să judece recursul în interesul legii** și care sunt prezentate sintetic în *Anexa nr.6*, din care 13 au fost pronunțate în materie civilă și 6 în materie penală; cu mențiunea că din totalul cauzelor, 17 recursuri în interesul legii au fost admise și 2 respinse.

Pe de altă parte, se reține că ponderea sesizărilor cu recurs în interesul legii a fost următoarea :

- 12 sesizări promovate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 5 sesizări promovate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de colegiile de conducere ale Curților de Apel Galați, Suceava, București și Craiova;
- o sesizare promovată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Timișoara, cu punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- o sesizare promovată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și de Avocatul Poporului.

Toate recursurile în interesul legii au fost soluționate în intervalul de 3 luni de la data sesizării instanței, iar deciziile pronunțate au fost publicate în Monitorul Oficial și pe site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în termen legal.

Concomitent, alte măsuri luate în domeniul unificării practicilor judiciare în anul de referință 2012 au fost:

- *asigurarea unui larg acces la jurisprudența proprie*, prin publicarea deciziilor relevante, în rezumat, în Buletinul Casației - revista oficială a Înaltei Curți de Casație și Justiție și în Buletinul Jurisprudenței - culegerea anuală de hotărâri a instanței supreme, cât și prin publicarea hotărârilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în integralitate, pe pagină de internet a acesteia;
- la inițiativa președintelui Înaltei Curți *introducerea unui sistem de videoconferință* menit să faciliteze comunicarea între instanța supremă - Consiliul Superior al Magistraturii - Institutul Național al Magistraturii și curțile de apel - care asigură realizarea unui dialog direct cu privire la problemele de drept apărute

în practica instanțelor judecătorești și permite preîntâmpinarea adoptării unor soluții divergente în cauze cu obiect identic aflate pe rolul unor instanțe diferite;

- actualizarea Anexei Ghidului¹⁵ de stabilire a pedepselor pentru anumite cazuri de corupție.

SECȚIUNEA 2

Progresele înregistrate în activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție în Mecanismul de Cooperare și Verificare și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție

Subsecțiunea 1

Progresele înregistrate în activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție în lupta împotriva corupției

Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost și în anul 2012 implicată activ în activitatea legată de realizarea obiectivelor de referință specifice, privitoare la respectarea statului de drept și a independenței¹⁶ sistemului judiciar, precum și reforma sistemului judiciar, integritatea și lupta împotriva corupției, conform recomandărilor Comisiei Europene în cadrul derulării **Mecanismului de Cooperare și Verificare**, instituit prin Decizia 2006/928/CE a Comisiei Uniunii Europene din 13 decembrie 2006.

¹⁵ Elaborat de I.C.C.J. la data de 18 decembrie 2009 în baza Hotărârii Guvernului nr.1346 din 31 octombrie 2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 765 din 12 noiembrie 2007.

¹⁶ Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni a subliniat deja că independența judiciară trebuie concepută ca un drept al cetățenilor, enunțând în avizul său cu nr. 1 (2001) că această independență a judecătorilor "nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul lor personal, ci le este garantată în interesul supremației dreptului celor ce caută și cer dreptatea".

Pe de altă parte, principiul fundamental potrivit căruia aprecierea calității intrinsece a fiecărei hotărâri judecătorești ține numai de exercitarea căilor de atac instaurate de lege, este o consecință esențială a garanției constituționale a independenței judecătorilor, concepută drept una din caracteristicile majore ale statului de drept în societățile democratice [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.2 paragrafele 4 și 5].

Astfel, este relevant că la începutul anului 2012, pe rolul secției penale a instanței supreme se afla un număr de **1828** de cauze, iar în cursul anului au fost înregistrate un număr de **5758** de dosare, totalul dosarelor aflate pe rol în perioada de referință fiind de **7586**.

Numărul dosarelor soluționate în cursul anului 2012 a fost de **5919**, iar numărul dosarelor rămase pe rolul instanței la sfârșitul perioadei de referință **1667**, este cu 10,3% mai mic decât aceeași categorie înregistrată la sfârșitul anului 2011.

Obiectul dosarelor soluționate în anul 2012 de jurisdicția penală supremă specializată este prezentat grafic în *Anexa nr. 7*.

Pe de altă parte, pentru cele 5919 de cauze soluționate în materie penală în anul 2012 de secția penală a Înaltei Curți, durata¹⁷ soluționării acestora este ilustrată grafic în *Anexa nr. 8*.

În cadrul dosarelor de corupție la nivel înalt, o prioritate specială a fost acordată dosarelor în care exista riscul împlinirii termenului de prescripție și a celor înregistrate pe rolul jurisdicției supreme specializată în perioada 2007- 2008, sens în care, în anul de referință 2012 au fost **soluționate 19 dosare având ca obiect infracțiuni de mare corupție**.

Menționăm că, în vederea asigurării celerității în cazurile de corupție la nivel înalt, s-au dispus următoarele *măsuri*:

- *întocmirea și actualizarea de către fiecare magistrat-asistent, sub îndrumarea președintelui completului de judecată investit cu soluționarea dosarelor de fond, a fișei dosarului privind împlinirea termenului de prescripție pentru fiecare infracțiune dedusă judecății și fiecare inculpat în parte;*
- *întocmirea unei evidențe centralizate cu termenele previzionate, comunicate de completele investite cu soluționarea dosarelor de fond și planificarea cu prioritate a acestor cauze în sălile de judecată disponibile;*
- *încheierea de protocoale cu toate secțiile instanței supreme în vederea punerii la dispoziție a sălilor de judecată alocate acestora;*
- *efectuarea de demersuri pentru identificarea și utilizarea unor spații necesare desfășurării ședințelor de judecată în locațiile altor instanțe*¹⁸.

¹⁷ În raport de datele expuse, *indicele de operativitate al secției penale pe anul 2012 a fost de 78,02% față de cauzele aflate pe rol.*

¹⁸ Astfel, în perioada 01 octombrie 2011 - 01 decembrie 2012 a fost asigurată temporar desfășurarea unor ședințe de judecată la sediul Curții Militare de Apel București, în acest sens fiind încheiate protocoale între Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Apărării Naționale și Curtea Militară de Apel București.

▪ inițierea procedurilor vizând gestionarea înregistrărilor ședințelor de judecată cu caracter secret.

În cele 26 de dosare de fond judecate în prima instanță de secția penală a instanței supreme s-au pronunțat următoarele tipuri de soluții:

- condamnare în 16 dosare;
- achitare în 3 dosare;
- declinarea competenței în favoarea altor instanțe în 5 dosare;
- trimiterea cauzei la procuror în 2 dosare.

➤ În consecință, **Raportul tehnic din 18 iulie 2012 al Comisiei Uniunii Europene** a analizat progresele globale înregistrate de România în perioada de referință 2007-2012 și a caracterizat pozitiv activitatea desfășurată de instanța supremă (în special în ceea ce privește ultimul interval al acestei perioade de referință), respectiv măsurile adoptate pentru soluționarea cazurilor de corupție la nivel înalt, care au remediat una dintre problemele relative la acțiunile disuasive de combatere a corupției, apreciindu-se că direcția arătată în abordarea cazurilor de corupție la nivel înalt de către Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să se reflecte și în practica instanțelor de la alte niveluri (pag. 4 paragraf 4).

De asemenea, a fost evidențiat faptul că Înalta Curte a pronunțat în anul 2012 hotărâri împotriva unor persoane chiar și când acestea au deținut cele mai înalte funcții și exercită o mare influență politică (pag. 14 paragraf 4).

➤ Totodată, și în **Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene**, în cadrul căruia s-a realizat bilanțul recomandărilor specifice prezentate în concluziile Raportului din iulie 2012 s-a reținut că: „Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să ia măsuri concrete în vederea unificării jurisprudenței și a îmbunătățirii calității acesteia...” (pag. 10 paragraful 4) și că: „abordarea Înaltei Curți în ceea ce privește dosarele de corupție la nivel înalt a continuat să se caracterizeze printr-un grad binevenit de administrare pro-activă a cauzelor.

Înalta Curte de Casație și Justiție a raportat progrese semnificative în gestionarea dosarelor de corupție la nivel înalt, înregistrându-se o scădere de la 28 la 10 cauze pendinte, precum și o creștere a numărului de cauze soluționate în prima instanță. În dosarele în care inculpații au fost condamnați s-a adoptat, de asemenea, în continuare, o abordare mai proporțională și consecventă a pedepselor. Rezultatul este acela că justiția este percepută ca îndeplinindu-și mai

eficient rolul disuasiv” ... „Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să facă progrese în ceea ce privește stabilirea de standarde și orientări pentru instanțele inferioare” (pag. 11, paragrafele 2 și 3).

Aceste concluzii ale Comisiei Uniunii Europene motivează eforturile de maximă anvergură ale Înaltei Curți în ceea ce privește continuarea activităților ce-i revin în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare pentru atingerea unor standarde europene în sistemul judiciar național, capabil să implementeze aquis-ul comunitar, ceea ce presupune existența unei independențe reale și absența implicării factorilor politici, precum și soluționarea într-o perioadă rezonabilă a proceselor.

Subsecțiunea 2

Participarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la implementarea Strategiei Naționale Anticorupție¹⁹

▪ La data de 15.05.2012, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin reprezentant, a participat la prima reuniune a Platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție – SNA 2012 -2015 și a transmis Ministerului Justiției, propunerile referitoare la proiectul Metodologiei de monitorizare a implementării Strategiei naționale anticorupție 2012 - 2015, precum și următoarele documente:

- ✓ planul sectorial de acțiune al instituției;
- ✓ raportul de autoevaluare pentru anul 2011;
- ✓ raportul de autoevaluare pentru primul semestru al anului 2012;
- ✓ raportul de progres.

▪ Înalta Curte a participat și la cea de a doua reuniune a Platformei de cooperare susmenționată, organizată de Ministerul Justiției la data de 19 octombrie 2012; iar la data de 05 noiembrie 2012, a fost transmisă deci zia Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție privind aprobarea Metodologiei de monitorizare a implementării strategiei naționale anticorupție 2012 - 2015 și a temelor misiunilor de evaluare în instituțiile publice, aferente anului 2013.

¹⁹ Prin Hotărârea Guvernului nr. 215 din 20 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 202 din 27 martie 2012 au fost aprobate Strategia națională anticorupție pe perioada 2012 – 2015 (SNA), Inventarul măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare, precum și Planul național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015.

CAPITOLUL III

ANALIZA ȘI CLASIFICAREA ATRIBUȚIILOR VICEPREȘEDINTELUI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Cu titlu de premisă, conducerea²⁰ administrativ-judiciară în cadrul instanței Înaltei Curți de Casație și Justiție, trebuie a fi privită ca un proces de direcționare a activității de judecată bazată pe eficiența utilizare a resurselor materiale, informaționale și umane - în scopul asigurării unui echilibru a volumului de activitate pe fiecare categorie de personal (*judecători, magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, informaticieni, personal contractual*) în funcție de atribuțiile prevăzute de lege; și în vederea obținerii unor performanțe profesionale specifice cuantificabile.

Atribuțiile vicepreședintelui stabilite în **Regulamentul²¹ privind organizarea și funcționarea administrativă** a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat cu ultimele modificări aduse prin Hotărârea²² Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.5 din 06 februarie 2013 și prin trimitere la **Regulamentul²³ de ordine interioară al instanțelor judecătorești**, adoptat prin Hotărârea²⁴ Consiliul Superior al Magistraturii nr. 387 din 22.09.2005, cu modificările și completările ulterioare (*ultima fiind prin Hotărârea²⁵ Consiliul Superior al Magistraturii nr.160 din 13 februarie 2013*), sunt caracteristice unui „*lider pozițional de decizie*” la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Din punctul de vedere al clasificării atribuțiilor pentru vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție se disting:

I. Atribuții derivate din subordonarea față de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu titlu de premisă, vicepreședintele este subordonat președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție - fiecare, la nivel personal și împreună cu Colegiul de

²⁰ Definiția sintagmei în discuție este sintetizată în sensul de mai sus în C.Furtună, C.Diaconu, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002, pag.7.

²¹ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **Regulament**.

²² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 94 din 14 februarie 2013.

²³ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **ROI**.

²⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.958 din 28 octombrie 2005.

²⁵ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.96 din 15 februarie 2013.

conducere exercitând platforma de conducere administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în sensul dispozițiilor art. 28 alin.1 din Legea nr.304/2004 și ale art.5 din Regulament.

Diagrama organizațională simplificată de subordonare administrativă la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție este prezentată în Anexa nr.9.

❖ Prima grupă de atribuții ale vicepreședintelui din cadrul acestei tipologii este relativă la exercitarea atribuțiilor ce revin președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa acestuia, conform delegării dispuse sau în baza dispoziției președintelui (art.14 alin.1 din Regulament)

În consecința celor trei ipoteze normative distincte, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție **exercită**, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții:

- coordonează activitatea Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ;
- asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;
- propun colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor și magistraților-asistenți;
- urmăresc dezbaterea problemelor de drept în cadrul secțiilor;
- asigură publicarea periodică a jurisprudenței;
- organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți și aprobă măsurile pentru prevenirea incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor și activitățile privind problemele militare;
- controlează activitatea arhivistică, potrivit legii;
- controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză²⁶ privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;
- desemnează, împreună cu președinții de secții, judecătorii din fiecare secție care asigură activitatea completelor de judecată în perioada vacanței judecătorești (art. 15 alin.1 din Regulament).

²⁶Prin conformare la dispoz.art. 21 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public modificată, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.663 din 23 octombrie 2011.

Totodată, vicepreședinții **exercită**, conform repartizării stabilite de președinte și următoarele atribuții privind personalul instanței:

- aprobă fișele posturilor;
- controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
- analizează cererile și propun președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
- aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți (art.16 din Regulament).

❖ **Secunda grupă de atribuții** subsumată aceluiași tip vizează:

✓ **prezidarea, în lipsa președintelui** (art.33 alin.1 din Legea nr. 304/2004 și art.14 alin.2 din Regulament) a:

- *completelor de 5 judecători* (art.32 alin.5 teza I din Legea nr.304/2004 și art.28 alin.4 din Regulament);

- *completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii* (art.27¹ alin.2 teza a II-a din Regulament);

- *completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, în cazul prevăzut la art. 520 alin. 8 din Codul de procedură civilă (art.27⁵ alin.2 teza a II-a din Regulament);

- *Secțiilor Unite* (art.24 alin.2 din Regulament);

✓ **prezidarea, în lipsa președintelui** a *Colegiului de conducere* al Înaltei Curți de Casație și Justiție (art.29 alin.2 din Legea nr. 304/2004 și art.20 alin.1 din Regulament).

❖ De asemenea, se includ în același tip nominalizat și **atribuțiile** vicepreședinților **exercitate în lipsa președintelui, în ceea ce privește completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii**, după cum urmează:

✓ După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți ia măsurile necesare pentru *desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor din secția în a cărei competență intră problema de drept* care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului (art. 27² alin. 1 din Regulament).

✓ În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *stabilește secțiile*

interesate și numărul²⁷ judecătorilor din cadrul acestora care intră în compunerea completului (art. 27² alin. 2 din Regulament).

✓ În cazul în care problema de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează, prin tragere la sorți, câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții (art. 27² alin. 4 din Regulament).

❖ Concomitent, trebuie a fi stabilite în sfera de cuprindere a tipului de **atribuții** de subordonare nemijlocită față de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și a celor **privitoare la desemnarea unor judecători sau magistrați-asistenți**, după cum urmează:

○ Dacă numărul de judecători necesar formării *completelor de judecată în cadrul secțiilor*²⁸ nu se poate asigura, acesta se constituie *cu judecători de la celelalte secții*, desemnați de către președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți (art. 31 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 și art. 32 alin. 2 din Regulament).

○ La ședințele de judecată ale *completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii* participă *prim-magistratul-asistent sau un magistrat-asistent* desemnat în lipsa președintelui, de unul dintre vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și de specializarea magistratului-asistent (art. 27³ din Regulament).

○ După transmiterea sesizării președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți

²⁷ În acest sens, numărul judecătorilor se stabilește, după cum urmează:

- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru două secții, completul se compune din câte 8 judecători din cadrul secțiilor interesate și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții;
- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru 3 secții, completul se compune din câte 6 judecători din cadrul secțiilor interesate și 2 judecători din cadrul celeilalte secții;
- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru toate secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul se compune din câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții.

²⁸ Reamintim că, prin dispozițiile art. 32 alin. 1 din Regulament se prevede că „președinții de secție stabilesc judecătorii care compun completele de judecată și programează ședințele acestora”.

Astfel, această atribuție a președinților de secție se coroborează și cu cea stabilită prin dispozițiile art. 26 alin. 1 lit. b din ROI, potrivit căreia „președintele secției propune colegiului de conducere constituirea completelor de judecată, (...) urmărind asigurarea continuității acestora”.

desemnează, prin tragere la sorți, câte 5 judecători²⁹ din cadrul secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept (art. 27⁵ alin.3 din Regulament).

○ *La ședințele de judecată ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept participă un magistrat-asistent, desemnat în lipsa președintelui, de unul din vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de chestiunea de drept care constituie obiectul sesizării și de specializarea magistratului-asistent (art. 27⁶ din Regulament).*

○ *În lipsa președintelui și a vicepreședinților, completul este prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop în lipsa președintelui, de unul dintre vicepreședinți (art.32 alin.5 teza II din legea nr.304/2004 și art. 28 alin.5 din Regulament).*

○ *În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în materie penală, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează anual, prin tragere la sorți, în prezența membrilor colegiului de conducere și a președinților de secții, câte 4 judecători din cadrul secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru fiecare dintre cele două complete (art. 29 alin.1 din Regulament).*

○ *Totodată în mod simetric, în scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în alte materii decât cea penală, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează, în condițiile prevăzute la alin. 1, judecătorii din componența acestor complete (art. 29 alin.2 din Regulament).*

○ *În cazul schimbării membrilor completelor de 5 judecători, în cazurile de incompatibilitate și de imposibilitate obiectivă a judecătorului de a participa la ședința de judecată, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează judecătorul supleant sau judecătorii supleanți (art. 29¹ alin.1 din Regulament).*

○ *În cazul eliberării din funcție a unui judecător care face parte din completul de 5 judecători, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează un judecător supleant (art. 29¹ alin.2 din Regulament).*

○ *În cazul în care completul de 5 judecători judecă recursurile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii prin care s-a soluționat acțiunea*

²⁹ În cazul în care în cadrul secțiilor au fost înființate complete specializate, conform art. 19¹ din Regulament, desemnarea, prin tragere la sorți, se realizează cu prioritate dintre judecătorii care formează completele de judecată specializate în domeniul căruia îi aparține chestiunea de drept care constituie obiectul sesizării.

disciplinară, *întrucât din complet nu poate face parte judecătorul sancționat disciplinar*, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează un judecător supleant* (art.29¹ alin.3 din Regulament).

○ În timpul vacanței judecătorești în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți, împreună cu președinții de secții, *desemnează un număr de judecători și de magistrați-asistenți din fiecare secție*, necesar formării completelor de judecată, iar desemnarea nominală a acestora se face, în caz de divergență, prin tragere la sorți (art. 94 alin.1 din Regulament).

○ La ședințele de judecată ale completelor de 5 judecători participă *prim-magistratul-asistent, un magistrat-asistent-șef sau un alt magistrat-asistent, desemnat* în lipsa președintelui, de unul dintre vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de specializarea magistratului-asistent (art. 29² alin.1 din Regulament).

II. Atribuții derivate din calitatea de membru de drept al Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu titlu de premisă, se are în vedere că dispozițiile art.28 alin.3 din Legea nr.304/2004 republicată și reluate «*in terminis*» în art.17 alin.1 din Regulament prevăd că “*Președintele, vicepreședinții și 9 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, cu reprezentarea fiecărei secții, constituie Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție*”.

Subsumat acestei calități “*de jure*”, dispozițiile regulamentare prevăd că:

▪ La începutul fiecărui an, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la **propunerea vicepreședintelui**, *poate aproba înființarea de complete specializate în cadrul secțiilor instanței*, în funcție de numărul și natura cauzelor, de volumul de activitate al fiecărei secții, precum și de specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora (art.19 alin.3 din Legea nr. 304/2004, reluată prin art. 19¹ alin.1 din Regulament).

▪ Colegiul de conducere *poate adopta*, pe baza **propunerilor vicepreședinților**, *hotărâri* privind:

- circuitul dosarelor la nivelul completelor de 5 judecători;
- circuitul actelor la nivelul completelor de 5 judecători (art. 19⁴ alin.2 din Regulament);

- reguli comune și reguli specifice privind repartizarea aleatorie a dosarelor, în aplicarea dispozițiilor din acest domeniu prevăzute în lege, în Regulament și în ROI;

- reguli comune și reguli specifice privind organizarea arhivelor secțiilor, a completelor de 5 judecători, a completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;

- reguli privind organizarea activității judecătorilor și a completelor de permanență (art.19⁴ alin.3 din Regulament).

- o *În perioada vacanței judecătorești*, alăturat cauzelor considerate urgente potrivit legii, *se judecă și cauzele ce sunt apreciate ca urgente* de Înalta Curte de Casație și Justiție prin hotărâre a Colegiului de conducere, adoptată pe baza **propunerilor vicepreședinților**, care se publică pe pagina de internet (art. 93 lit.b din Regulament).

III. Un al treilea tip de atribuții sunt relative la conducerea operativă limitată și integrată în managementul general judiciar-administrativ al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție

❖ *O primă grupă de atribuții subsumate acestui tip vizează emiterea de dispoziții de către vicepreședinți care trebuie aduse la îndeplinire*, deduse de următoarele dispoziții din Regulament :

✓ *Președinții de secții organizează, îndrumă și controlează activitatea secției în limitele prevăzute de lege și de prezentul regulament, ținând seama de dispozițiile președintelui și ale vicepreședinților*, precum și de hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție (art. 31 alin.2 lit.1 din Regulament).

✓ *Președinții de secții duc la îndeplinire orice măsură dispusă de Colegiul de conducere*, precum și de președintele și vicepreședinți potrivit legii și prezentului regulament (art. 31 alin.2 lit.h din Regulament).

✓ *În afară de activitatea de judecată, judecătorii duc la îndeplinire orice alte atribuții stabilite de Colegiul de conducere*, de președintele și vicepreședinți, precum și de președinții de secții, potrivit legii și prezentului regulament (art. 42 din Regulament).

✓ *Magistrații-asistenți din cadrul secțiilor Înaltei Curți duc la îndeplinire orice alte sarcini încredințate de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de vicepreședinți sau de președintele de secție (art.51 alin.1 din Regulament).*

✓ *Personalul repartizat la Secțiile Unite, la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, la completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, la completele de 5 judecători și la secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția grefierilor de ședință, are atribuția de a întocmi conceptele și citațiile³⁰ pentru primul termen de judecată, conform dispoziției președintelui, a vicepreședinților sau, după caz, a președinților de secții, în cazul în care această activitate nu este stabilită de președinte, de vicepreședinți ori, după caz, de președinții de secții în atribuțiile grefierilor de ședință (art. 66 alin.1 lit.b din Regulament).*

✓ *Dosarele predate arhivelor³¹ Secțiilor Unite, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, completelor de 5 judecători și arhivelor secțiilor se prezintă fără întârziere președintelui Înaltei Curți, vicepreședinților sau, după caz, președinților de secții ori judecătorilor desemnați de aceștia, pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și de prezentul regulament (art.69 din Regulament).*

✓ *Biroul relații internaționale duce la îndeplinire toate dispozițiile primite de la președintele și vicepreședinți în domeniul cooperării internaționale (art. 88 lit.b din Regulament).*

✓ *Biroul juridic efectuează toate lucrările dispuse de președintele și vicepreședinți și îndeplinește orice alte sarcini încredințate de aceștia în domeniul său de activitate (art. 88³ lit.j din Regulament).*

³⁰ Reamintim că, la nivelul secțiilor instanței, dispozițiile art.31 alin.2 lit.c din Regulament prevăd că *președintele secției* asigură dispunerea citării, părților, comunicarea, recursurilor și îndeplinirea oricăror alte acte procedurale, potrivit legii, prin organizarea compartimentelor execuționale de citații, magistrați-asistenți, arhivă (pentru comunicare de copii legalizate a hotărârilor pronunțate).

Pe de altă parte, *măsurile dispuse de președintele de secție* se aduc la îndeplinire fără întârziere, prin întocmirea și expedierea citațiilor, pe baza unei prealabile conceptări, prin comunicarea de acte, redactarea și expedierea corespondenței și prin întocmirea altor lucrări indicate prin rezoluție sau stabilite anterior, cum sunt cele referitoare la înregistrarea statistică a datelor cauzei (art. 69 alin. 2 din Regulament).

³¹ Reamintim că, în mod simetric, *președintele de secție* dispune luarea măsurilor prevăzute de lege și de regulament necesare pentru dosarele predate arhivei secției și care-i sunt prezentate fără întârziere (art. 69 alin. 1 din Regulament).

❖ ***Secunda grupă de atribuții vizează coordonarea directă a unor compartimente și a primului magistrat-asistent al Înaltei Curți***, după cum urmează:

✓ *Prim-magistratul-asistent este subordonat președintelui și în coordonarea vicepreședinților Înaltei Curți* (art. 49 alin.1 din Regulament).

✓ *Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică funcționează în subordinea președintelui și în coordonarea unuia dintre vicepreședinți* (art.56 din Regulament).

✓ *Departamentul economico-financiar și administrativ funcționează în subordinea președintelui Înaltei Curți și este coordonat de unul dintre vicepreședinți* (art. 77 din Regulament).

❖ Tot astfel, se include aici și o grupă distinctă de ***atribuții vizând subordonarea unor compartimente și categorii de personal de execuție*** deduse din următoarele prevederi regulamentare:

○ *Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți* (art. 63 alin.1 din Regulament).

○ *Personalul*³² *din Cancelaria Înaltei Curți este subordonat președintelui, vicepreședinților și președinților de secții și este coordonat de prim-magistratul-asistent, prin intermediul magistraților-asistenți-șefi* (art. 64 alin.2 din Regulament).

○ *Biroul de informare și relații publice funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți* (art. 83 alin.2 din Regulament).

❖ Pe de altă parte, ***prin conformare la Legea nr.182/2002***³³ ***privind protecția informațiilor clasificate, unul din vicepreședinți conduce structura***³⁴ ***de***

³² Această atribuție se coroborează esențialmente cu cea din art.64 alin.3 și 4 din Regulament potrivit căreia „personalul Cancelariei este repartizat în secții și în alte compartimente de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție potrivit nevoilor acestora, iar în cadrul secției, de către președintele de secție.

Atribuțiile personalului Cancelariei se stabilesc prin fișa fiecărui post”.

³³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002.

³⁴ În acest sens, în cadrul autorităților, instituțiilor publice și al agenților economici care dețin informații clasificate se organizează compartimente speciale pentru evidența, prelucrarea, procesarea, păstrarea, manipularea și multiplicarea acestora, în condiții de siguranță.

Compartimentele speciale prevăzute la alin. (1) se subordonează conducătorului autorității sau instituției publice ori al agentului economic (art.41 alin.1 și 2 din Legea nr. 182/2002).

Pe de altă parte, prin dispozițiile art.31 lit.a)-o) din H.G. nr.585/2002 se statuează că structura de securitate cu atribuții specifice pentru implementarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate are următoarele atribuții:

a) elaborează și supune aprobării conducerii unității normele interne privind protecția informațiilor clasificate, potrivit legii;

b) întocmește programul de prevenire a scurgerii de informații clasificate și îl supune avizării instituțiilor abilitate, iar după aprobare, acționează pentru aplicarea acestuia;

protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, constituită prin ordin al președintelui în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 585/2002³⁵ pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, modificată și completată (art.15 alin.2 din Regulament).

IV. În fine, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită și alte atribuții :

❖ *semnarea*³⁶ *tuturor registrelor și condicilor*³⁷ numerotate și parafate, iar la sfârșitul fiecărui an și a proceselor-verbale de închidere, semnate și de prim-

-
- c) coordonează activitatea de protecție a informațiilor clasificate, în toate componentele acesteia;
 - d) asigură relaționarea cu instituția abilitată să coordoneze activitatea și să controleze măsurile privitoare la protecția informațiilor clasificate, potrivit legii;
 - e) monitorizează activitatea de aplicare a normelor de protecție a informațiilor clasificate și modul de respectare a acestora;
 - f) consiliază conducerea unității în legătură cu toate aspectele privind securitatea informațiilor clasificate;
 - g) informează conducerea unității despre vulnerabilitățile și riscurile existente în sistemul de protecție a informațiilor clasificate și propune măsuri pentru înlăturarea acestora;
 - h) acordă sprijin reprezentanților autorizați ai instituțiilor abilitate, potrivit competențelor legale, pe linia verificării persoanelor pentru care se solicită accesul la informații clasificate;
 - i) organizează activități de pregătire specifică a persoanelor care au acces la informații clasificate;
 - j) asigură păstrarea și organizează evidența certificatelor de securitate și autorizațiilor de acces la informații clasificate;
 - k) actualizează permanent evidența certificatelor de securitate și a autorizațiilor de acces;
 - l) întocmește și actualizează listele informațiilor clasificate elaborate sau păstrate de unitate, pe clase și niveluri de secretizare;
 - m) prezintă conducătorului unității propuneri privind stabilirea obiectivelor, sectoarelor și locurilor de importanță deosebită pentru protecția informațiilor clasificate din sfera de responsabilitate și, după caz, solicită sprijinul instituțiilor abilitate;
 - n) efectuează, cu aprobarea conducerii unității, controale privind modul de aplicare a măsurilor legale de protecție a informațiilor clasificate;
 - o) exercită alte atribuții în domeniul protecției informațiilor clasificate, potrivit legii.

³⁵ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.485 din 05 iulie 2002.

³⁶ În mod simetric, *președintele secției are atribuția ca, la sfârșitul fiecărui an să semneze*, alături de magistratul-asistent șef al secției, procesele verbale de închidere a registrelor și condicilor secției, ce au fost numerotate și parafate în prealabil (art.67 alin.1 din Regulament).

³⁷ Se are în vedere că, *registrele și condicile* tuturor instanțelor, indiferent de nivelul de jurisdicție, sunt enumerate în art.83 alin.1 din ROI și anume:

- a) registrul general, în care se trec, în ordinea intrării, toate dosarele primite, cu rubricile stabilite în acest scop, sub același număr înregistrându-se toate cererile depuse ulterior sau corespondența în legătură cu cauza respectivă;
- b) opusul alfabetic, în care se trec părțile din dosar;
- c) registrul informativ, în care se menționează, pentru fiecare dosar, trecut în ordine numerică, primul termen de judecată și termenele ulterioare, data ieșirii dosarului din arhivă și persoana căreia i s-a predat, data reintrării dosarului în arhivă, numărul și data sentinței, deciziei sau ale încheierii și, dacă este cazul, soluția pe scurt;
- d) registrul de termene al arhivei, în care se trec toate dosarele pe termenele de judecată fixate;
- e) condica ședinței de judecată, în care se trec toate dosarele din ședința respectivă, în ordinea înscrisă în lista dosarelor aflate pe rol, noul termen de judecată în caz de amânare a judecării, hotărârea pronunțată și numărul acesteia, precum și numele celui care o redactează;

magistratul-asistent, în cazul registrelor Secțiilor Unite, ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ale completelor de 5 judecători și ale Registraturii generale (art.67 alin.1 din Regulament).

❖ Totodată, vicepreședinții au și **atribuția aprobării**:

f) registrul de evidență a redactării hotărârilor, în care se trec, în ordine numerică, după caz, toate sentințele, deciziile sau încheierile pronunțate și se notează circuitul dosarului în vederea redactării, dactilografierii, semnării hotărârii, precum și data predării dosarului la arhivă;

g) condica de evidență a predării-primirii sub semnătură a dosarelor, în circuitul acestora.

Menționăm că prin dispozițiile art.66¹ din regulament se statuează că pentru evidența activității Înaltei Curți de Casație și Justiție se întocmesc și se păstrează următoarele registre:

- ✓ Registrul general de dosare al Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ registrele generale de dosare ale secțiilor, completelor de 5 judecători, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ opusul alfabetic pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul informativ pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
- ✓ Registrul de termene al arhivei pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
- ✓ condica ședințelor de judecată pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ Registrul privind arestarea preventivă pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și completele de 5 judecători în materie penală;
- ✓ Registrul de evidență a mandatelor de arestare preventivă emise în cursul judecății pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și completele de 5 judecători în materie penală;
- ✓ Registrul de evidență a sesizărilor privind autorizarea efectuării perchezițiilor date de judecător în cursul urmăririi penale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul de evidență a sesizărilor privind confirmarea și autorizarea interceptărilor și înregistrărilor pe bandă magnetică sau pe orice alt tip de suport;
- ✓ Registrul de evidență a căilor de atac declarate împotriva hotărârilor civile și penale pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul de evidență a redactării hotărârilor pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și Secțiile Unite;
- ✓ Registrul valorilor și corpurilor delictelor pentru secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
- ✓ Registrul de intrare-ieșire a corespondenței administrative pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ Registrul de evidență a petițiilor pentru Biroul de informare și relații publice;
- ✓ Registrul de evidență pentru înregistrarea cererilor și răspunsurilor privind accesul la informațiile de interes public pentru Biroul de informare și relații publice;
- ✓ Registrul de control pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ Registrul de evidență a autorizațiilor emise în baza Legii nr. 82/2012 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.

✓ *programului de acces la arhive* pentru Secțiile Unite, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, ce se afișează la loc vizibil *pentru persoanele prevăzute la alin.1 ale art.71 din Regulament*, respectiv părți, reprezentanții acestora, avocații, experții și interpreții desemnați în cauză și respectiv, *la alin.1¹ al aceluiași text*, indicate prin sintagma „alte persoane care justifică un interes legitim” (art.71 alin.2 din Regulament și reluat din nou prin dispozițiile art.102 alin.2 din Regulament).

✓ *programului de primire și însoțire a delegațiilor străine și din țară* întocmit de Biroul relații internaționale (art. 88 lit.h din Regulament);

✓ *efectuării concediului de odihnă de către celelalte categorii de personal* (magistrați-asistenți și personalul auxiliar de specialitate) *într-o altă perioadă decât cea a vacanței judecătorești* (art.95 alin.3 din Regulament);

✓ *fișelor³⁸ de post pentru magistrații-asistenți, personalul auxiliar de specialitate și celelalte categorii de personal* care se întocmesc de conducătorul³⁹ compartimentului și se aduc la cunoștință personalului, sub semnătură (art. 108 alin.1 din Regulament).

³⁸ Trebuie precizat că, fișele posturilor se actualizează ori de câte ori intervin modificări ale atribuțiilor (art. 108 alin.2 din Regulament).

³⁹ Avem în vedere că în conformitate cu dispozițiile art.31 alin.2 lit.b din Regulament, *președintele secției stabilește atribuțiile personalului din cadrul secției, potrivit fișei fiecărui post și efectuează, potrivit nevoilor secției, redistribuirea personalului pe posturi și a atribuțiilor acestuia.*

CAPITOLUL IV

ANALIZA¹ SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI A MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA 1

Considerații preliminare privind managementul strategic

Cu titlu de premisă, managementul strategic este definit ca procesul prin care o organizație², indiferent de domeniul de activitate are ca scop sporirea parametrilor de performanță specifică și consolidarea poziției în raport cu alte structuri organizaționale; prin elaborarea strategiei funcționale a acesteia fiind stabilite obiectivele sale strategice și măsurile concrete necesare îndeplinirii acestora, implementarea și controlul măsurilor de nivel strategic destinate realizării misiunii asumate, fundamentate pe analiza caracteristicilor mediului în care activează organizația, a stării de fapt din interiorul său, a capacității sale de reacție decizională și adaptare la schimbările intervenite.

În esență, acestui tip de management îi este specifică analiza continuă în timp, pe de o parte a mediului extern al organizației pentru a anticipa (sau sesiza) evoluțiile și tendințele acestuia, iar pe de altă parte, a situației interne a organizației pentru a evalua propria capabilitate de a face față acestora.

În configurarea necesităților manageriale specifice exercitării atribuțiilor funcției de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție am efectuat un studiu al competitivității mediului judiciar în cadrul instanței Înaltei Curți și a

¹ Diagnosticarea prin analiza SWOT prezintă avantajul că realizează o cercetare complexă a aspectelor economice, tehnice, sociologice, juridice și manageriale ce caracterizează activitatea unei organizații și permite formularea de recomandări de eliminare sau diminuare a aspectelor negative și/sau de valorificare a celor pozitive.

² Toate organizațiile includ, într-o formă sau alta:

- un set de obiective proprii;
- distribuirea puterii și autorității;
- așteptările cu privire la funcții sau îndatoriri;
- canale de comunicare;
- anumite metode de asigurare a obiectivelor.

(N. Năbârjoiu, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară București, 2007, pag.107).

modalităților de eficientizare a activității acesteia prin metoda analizei SWOT³ („*Strengths*” - Puncte forte, „*Weaknesses*” - Puncte slabe, „*Opportunities*” - Oportunități și „*Threats*” - Amenințări).

În teoria generală a managementului, **punctele forte** ale organizației sunt caracteristici sau competențe distinctive ale acesteia, superioare în raport cu ale altor organizații și care reprezintă fie activități pe care organizația le realizează mai bine decât alte organizații din sistemul său de referință, fie resurse deținute și care exced altor organizații.

Punctele slabe ale organizației sunt caracteristicile care determină un nivel de performanță inferior celor ale altor organizații din sistem și pot consta în activități pe care organizația nu le realizează în parametrii doriți sau în resurse necesare nedisponibile.

Oportunitățile reprezintă factori de mediu externi (pozitivi pentru organizație), care favorizează stabilirea și implementarea unei noi strategii în scopul exploatării în propriul beneficiu a acestora.

Amenințările sunt factori de mediu externi (negativi pentru organizație), respectiv situații sau evenimente care pot afecta capacitatea acesteia de a-și realiza integral obiectivele stabilite, determinând implicit reducerea performanțelor. Similar oportunităților și având diverse cauzalități, ele marchează activitatea organizației, anticiparea la timp a acestora făcând posibilă contracararea sau limitarea impactului acestora.

Caracteristicile analizei SWOT o recomandă ca una din metodele de fundamentare a managementului strategic, întrucât:

- se poate desfășura la scara ansamblului organizației sau pentru o investigație aprofundată a domeniilor funcționale din cadrul acesteia;
- are caracter calitativ, permițând formularea unui diagnostic asupra istoricului și condiției actuale a organizației sau/și a domeniilor ei funcționale și poate indica perspectivele de evoluție pe termen lung ale organizației .
- aplicarea acesteia este facilitată de utilizarea unei liste de probleme pentru evaluarea situației de fapt a mediului și a organizației; fiind însă necesar ca problemele avute în vedere pentru stabilirea punctelor susmenționate să aibă

³ Primele două elemente ale analizei se vor referi la Înalta Curte privită ca organizație și vor reflecta situația sa internă, iar următoarele două vor avea în vedere mediul în care își desfășoară activitatea și impactul acestuia.

amplitudinea de a fi relevante în configurarea planului managerial de nivel strategic.

În continuare sunt prezentate principalele *probleme relevante ce au fost evaluate în cadrul analizei SWOT aplicată în cazul Înaltei Curți de Casație și Justiție*:

➤ **în analiza situației de fapt:**

a) cu privire la „*punctele forte*” esențiale sunt existența sau deținerea:

- ✓ unei competențe distinctive pe unul sau mai multe din planurile managerial, organizatoric, calității hotărârilor pronunțate, pregătirii profesionale a categoriilor de personal.
- ✓ poziției de vârf în sistemul instanțelor judecătorești;
- ✓ unui sistem organizat de planificare strategică;
- ✓ vitezei de reacție decizională la evoluțiile mediului judiciar național sau european;
- ✓ resurselor financiare suficiente;
- ✓ imaginii publice favorabile;
- ✓ culturii organizaționale.

b) cu privire la „*punctele slabe*” au fost avute în vedere:

- concentrarea excesivă asupra problemelor operative de conducere curentă în detrimentul celor de perspectivă;
- inadecvarea infrastructurii tehnice și informatice (inclusiv uzura fizică și/sau morală a acesteia);
- lipsa unor abilități și/sau competențe deosebite a unor categorii de personal (magistrați-asistenți și/sau personal auxiliar de specialitate);
- deteriorarea poziției de vârf în sistemul instanțelor judecătorești;
- erodarea imaginii ei în percepția celor interesați de serviciul public al justiției;
- vulnerabilitatea la presiunile sistemului organizațiilor societății civile în plan intern sau internațional;
- dezavantajele competitive față de Curțile Supreme din spațiul unic european;
- menținerea unui nomenclator inadecvat de servicii specifice.

➤ **în analiza mediului judiciar și social în care instanța își desfășoară activitatea:**

a) cu privire la „*oportunități*” au fost de referință:

- ✓ creșterea numărului destinatarilor jurisdicției supreme;
- ✓ posibilitatea de extindere a nomenclatorului de servicii specifice;
- ✓ noile exigențe de implementare în totalitate a aquis-lui comunitar, a noilor coduri, civil⁴(intrat în vigoare la data de 01 octombrie 2011) și de procedură civilă⁵(intrat în vigoare la data de 15 februarie 2013), precum și cele derivate din așteptările societății civile;
- ✓ posibilitatea de încheiere a unor acorduri cu alte curți supreme în plan european sau internațional;
- ✓ identificarea unor surse alternative de finanțare pentru anumite activități sau proiecte (programe cu organizații nonguvernamentale interne sau internaționale).

b) cu privire la „*amenințări*” potențiale au fost semnificate:

- adoptarea unor reglementări legislative cu impact nefavorabil;
- criza economică existentă la nivel național și internațional;
- manifestarea unei stări de stagnare;
- incapacitatea operațională de acoperire a nevoilor justițiabililor;
- fluctuațiile și presiunile mediului politic național.

⁴ Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011.

⁵ Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 545 d în 03 august 2012.

SECȚIUNEA 2

Diagnoza situației actuale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în matricea specifică analizei SWOT

Analiza SWOT pentru identificarea factorilor interni și externi ce influențează funcționarea instanței Înaltei Curți în vederea atenuării efectelor vulnerabilităților și a maximizării oportunităților din mediul judiciar național și european pune în relație următoarele:

A. PUNCTE TARI

- **reglementarea prin dispozițiile art.21 comb. cu art.23 alin.2 din legea de organizare judiciară nr.304/2004 a specializării judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție pe secții, corespunzător materiilor de judecată;**

- **managementul participativ de tip colectiv în adoptarea hotărârilor Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție**, având în vedere că dispozițiile art. 28 alin.3 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reluate prin dispozițiile art.17 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăd că:

“(1) Președintele, vicepreședinții și 9 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, cu reprezentarea fiecărei secții, constituie Colegiul⁶ de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Când se dezbate probleme economico-financiare și administrative, la ședințele colegiului de conducere participă managerul economic al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu vot consultativ.

(3) La ședințele colegiului de conducere pot participa și președinții de secții.

(4) La ședințele colegiului de conducere pot fi invitați și reprezentanți ai organizațiilor sindicale din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție”.

Trebuie precizat că, în anul 2012, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 31 de hotărâri prin care au fost adoptate măsuri organizatorice pentru eficientizarea activității la nivelul întregii instanțe.

⁶ Menționez că, la sfârșitul anului 2011 am fost ales ca membru al Colegiului de conducere de către adunarea generală a judecătorilor secției penale.

Astfel, la începutul anului de referință, Colegiul de conducere a aprobat compunerea completelor de judecată la nivelul tuturor secțiilor, iar la sfârșitul anului a aprobat compunerea Completelor de 5 judecători pentru anul 2013.

Pe de altă parte, la cererea secțiilor sau a persoanelor exercitând funcții de conducere în cadrul instanței, au fost adoptate hotărâri⁷ privitoare la: avizarea persoanelor desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor, asigurarea fluxului de dosare pe secții, aprobarea registrelor ținute de către instanța supremă, aprobarea concursurilor de ocupare a posturilor vacante de grefier, aprobarea compunerii comisiilor de concurs, aprobarea statelor de funcții și personal ale instanței supreme, avizarea bugetului instanței supreme pentru anul 2013 și la propunerile de modificare și completare a Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în scopul îndeplinirii rolului constituțional atribuit.

▪ **judecători și magistrați-asistenți cu maximă experiență și expertiză, apți să pronunțe hotărâri substanțiale în drept, predictibile, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale stabilite prin legea națională și Convenția Europeană a Drepturilor Omului într-un timp rezonabil și subsumat cerinței fundamentale a administrării unui proces penal echitabil;**

▪ **existența sistemului centralizat, prin programele anuale de formare⁸ continuă organizate de Institutul Național al Magistraturii, pentru atingerea unor standarde ridicate de profesionalism, condiție *sine qua non* pentru realizarea procesului de reformă în justiție, ce are consecințe asupra calității actului de justiție în scopul aplicării eficiente și uniforme a legii, a judecătorilor și a magistraților-asistenți și de perfecționare profesională a personalului auxiliar de specialitate prin programele Școlii Naționale de Grefieri;**

⁷ Pentru asigurarea transparenței activității desfășurate de membrii săi, Colegiul de conducere a stabilit ca toate ședințele sale să fie înregistrate, iar dispozitivele hotărârilor pronunțate să fie publicate în rețeaua intranet a instanței supreme.

⁸ În special pentru judecători este necesară o pregătire juridică de nivel înalt la începutul carierei juridice, urmată de un program de pregătire continuă pentru a menține și a îmbunătăți tehnicile profesionale.

Prin aceste pregătiri nu ar trebui numai să se acorde judecătorilor competențele necesare pentru a pune în practică schimbările în cadrul legislației și regulile de drept naționale și internaționale, ci ar trebui de asemenea să se promoveze alte capacități și cunoștințe suplimentare în materii nejuridice, permițând judecătorului să aibă o mai bună înțelegere a situațiilor supuse aprecierii sale [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5 paragraf 17].

▪ **interesul judecătorilor instanței Înaltei Curți pentru hiperspecializare**, ca premisă a înfăptuirii unui act de justiție de calitate, în raport cu diversitatea domeniilor dreptului și specificul materiilor reglementate prin lege, care stabilește expres competențele exclusive ale secțiilor specializate, demers care însă nu se poate realiza în totalitate din cauza numărului încă insuficient de judecători și magistrați-asistenți;

▪ **preocuparea judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii** pe întreg teritoriul țării, de către instanțele judecătorești.

Ca premise pentru unificarea practicii judiciare trebuie avute în vedere următoarele surse normative:

- art.126 alin.3 din Constituție;
- art.1 alin.1, art.18 alin.2 și art.27 alin.2 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată;

- art.15 alin.1 lit.a) teza I-a și art.15 alin.1 literele c) și d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat;

- modificările pe care Hotărârea⁹ nr.46/2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii le-a adus Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, fiind introdusă secțiunea a IV¹-a denumită „*Măsuri privind unificarea practicii judiciare*, ce conține norme (art.26¹-26⁵) ce stabilesc măsuri concrete (întâlniri, analize, studii, dezbateri), dar și termene fixe de îndeplinire;

- art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată de România prin Legea¹⁰ nr.30/1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale;

- considerentele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 1 decembrie 2005 în cauza Păduraru¹¹ contra României sau cele din Hotărârea din 06 decembrie 2007 în cauza Beian¹² împotriva României în sensul

⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.107 din 13 februarie 2007.

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994.

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.514 din 14 iunie 2006.

¹² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.616 din 21 august 2007.

că, deși „divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având autoritate asupra competenței lor teritoriale, acestea nu trebuie să conducă la crearea unei diferențe de tratament între persoane care se găsesc într-o situație identică prin ea însăși, întrucât această practică este în sine contrară principiului securității juridice, care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept și contribuie la reducerea încrederii publice în sistemul judiciar” .

Întrucât, are ca obiective fundamentale previzibilitatea și certitudinea juridică a jurisprudenței, denumită de doctrina de specialitate prin sintagma „uniformizarea rezultatelor în spiritul ordinii de drept”, unificarea acesteia este de o însemnătate majoră în privința credibilității actului de justiție și a sporirii prestigiului și eficienței Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Subsumat scopului unificării practicii judiciare trebuie a fi menționate:

- Buletinul Casației, care este publicat lunar (cu excepția vacanței judecătorești) începând cu data de 1 ianuarie 2010;

- Buletinul Jurisprudenței, cuprinzând în rezumat deciziile¹³ relevante pronunțate în cursul anului 2012;

- Culegerile de „Recursuri în interesul legii pe anul 2012”, cuprinzând deciziile de admitere a recursurilor în interesul legii, pronunțate de Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii;

- implementarea din data de 10 ianuarie 2012, a unui sistem de videoconferință¹⁴ între Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel din țară, Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii, facilitându-se astfel dialogul direct, în scopul unificării jurisprudenței, inclusiv prezentarea de către judecătorii Înaltei Curți a practicii secțiilor de specialitate în materia dezbătută, în vederea interpretării și aplicării unitare a legii la nivel teritorial, în concordanță cu jurisprudența instanței supreme, cu evitarea costurilor

¹³ Toate deciziile relevante publicate, în rezumat, în Buletinul Casației și în Buletinul Jurisprudenței sunt publicate și pe pagina de Internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție la adresa <http://www.scj.ro/jurisprudenta.asp>.

¹⁴ În acest sens, la data de 14 martie 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție a organizat o videoconferință cu toate curțile de apel, în cadrul căreia au fost supuse dezbaterii aspecte divergente privitoare la aplicarea unor dispoziții ale Codului penal, sens în care au fost discutate primul stadiu semestrial cu privire la individualizarea judiciară a pedepselor pentru infracțiunile de corupție, recomandările privind individualizarea pedepselor pentru infracțiuni de luare de mită, trafic de influență și cumpărare de influență, precum și Ghidul cuprinzând circumstanțe generale agravante și atenuante aplicabile unei game largi de fapte penale.

generate de deplasarea judecătorilor instanței supreme la sediile curților de apel.

În acest cadru, trebuie proiectată obligația ce revine vicepreședinților, care trebuie să configureze mecanisme de identificare a actelor normative a căror interpretare poate conduce la soluții diferite și să *operaționalizeze mecanismele procedurale ce sunt utilizate în prezent la nivelul secțiilor Înaltei Curți*, și anume:

- ✓ *identificarea dosarelor cu caracter repetitiv* și aducerea lor la cunoștința judecătorilor și magistraților-asistenți în vederea evitării pronunțării unor soluții contradictorii;

- ✓ *identificarea situațiilor de practică neunitară* incluzând problemele de drept soluționate cu valoare de principiu sau cele cu potențial de a genera practica judiciară neunitară și supunerea lor, spre dezbateri, Plenului judecătorilor secțiilor în vederea adoptării de soluții de unificare a practicii și analizei argumentelor ce au condus la adoptarea unor astfel de soluții și, după caz, aprecieri asupra oportunității declanșării mecanismelor legale de unificare;

- ✓ *comunicarea soluțiilor de principiu*¹⁵ și de unificare a practicii adoptate în Plenul judecătorilor secțiilor, *secțiilor de profil ale curților*¹⁶ de apel în vederea cunoașterii practicii jurisdicției supreme;

- ✓ *centralizarea, sistematizarea și publicarea în sistemul informatic intern a soluțiilor de principiu și de unificare a practicii judiciare;*

- ✓ *prezentarea de către magistrații-asistenți a practicii fiecăreia dintre secții cu ocazia soluționării dosarelor* similare aflate pe lista de ședința a fiecărui complet de judecată în vederea respectării jurisprudenței în materie.

* Menționăm că, deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2012 vizând eliminarea unor soluții contradictorii de practică judiciară în diferite domenii ale dreptului substanțial și procesual au fost prezentate în *Anexa nr.6* la Capitolul II din prezenta lucrare.

În același cadru, *președintele fiecărei secții participă la întâlnirile Grupului de lucru nr. 2 din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii*, care are ca obiect selectarea problemelor de practică neunitară, iar în dezbateri este prezentat punctul de vedere al judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

¹⁵ În virtutea principiului disciplinei jurisdicționale, soluțiile de principiu și de unificare a practicii jurisdicționale sunt adoptate cu votul majorității judecătorilor fiecărei secții.

¹⁶ Precizăm că judecătorii secțiilor efectuează deplasări la sediul curților de apel din țară arondate, în vederea identificării materiilor în care au fost pronunțate soluții contradictorii și a punerii în discuție a acestora cu colectivele de judecători (cu mențiunea că, pentru fiecare din curțile de apel din țară au fost repartizați câte 2-3 judecători din cadrul jurisdicției supreme, pentru a se asigura deplasarea periodică a acestora).

Este important a fi semnalate, sub același aspect, *contribuțiile științifice* valoroase *ale unor judecători* care au publicat monografii, studii și articole în diferite domenii ale dreptului material și procesual.

Totodată, în sensul obiectivelor asumate în cadrul Planului de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, secția penală a *reactualizat în cursul anului 2012 Anexa Ghidului privind individualizarea judiciară a pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție* – publicată pe pagina de internet¹⁷ a instanței supreme.

▪ **interesul judecătorilor secțiilor de a cunoaște și aplica în activitatea de judecată dispozițiile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;**

În raport cu specificul materiei date în competența fiecărei secții, în mod frecvent la soluționarea cauzelor și, cu regularitate, în *considerentele deciziilor pronunțate sunt invocate* atât dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului, cât și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg (*blocul de convenționalitate*) și se regăsesc:

✓ argumente întemeiate pe dispozițiile art.6 – dreptul la un proces echitabil, art.14 – interzicerea discriminării din Convenția europeană a drepturilor omului, precum și pe necesitatea asigurării unei jurisprudențe unitare, în considerarea rolului fundamental ce revine jurisdicției supreme, de a regla divergențele de jurisprudență;

✓ aplicarea directă a dreptului comunitar.

De asemenea, *judecătorii tuturor secțiilor sunt informați cu privire la hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului*, punându-se la dispoziția fiecăruia câte un exemplar al hotărârii relevante.

▪ **existența unui sistem informatizat de gestionare a dosarelor și repartizare aleatorie a cauzelor în programul ECRIS**, factor de sporire a încrederii justițiabililor în distribuirea dosarelor;

Repartizarea aleatorie a cauzelor se face în sistem informatizat prin folosirea programului ECRIS, cu respectarea (uneori limitată datorită fluctuațiilor de personal) principiului stabilității completelor de judecată și a continuității

¹⁷ La adresa <http://www.scj.ro/anexa%20actualizata.pdf>.

judecătorilor în soluționarea cauzelor.

Regulile generale de aplicare a programului de repartizare aleatorie a cauzelor, precum și normele din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești sunt aplicate riguros, iar în situațiile în care s-a constatat că există modalități de interpretare și aplicare neunitară a unor dispoziții, acestea s-au pus în discuția judecătorilor secțiilor, fiind informat Consiliul Superior al Magistraturii pentru a lua măsuri de unificare a aplicării lor.

Repartizarea dosarelor înregistrate pe rolul tuturor secțiilor, în sistem computerizat automat, prin programul ECRIS, îndeplinește cerințele principiului distribuirii aleatorii a dosarelor, prevăzut expres de art.11 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată și se realizează (încă din luna decembrie 2005), cu respectarea prevederilor art.3¹ din Regulament, precum și a dispozițiilor cuprinse în art.95 alin.2 și 5 din ROI.

Executarea acestei operațiuni are loc conform procedurilor implementate în programul informatic, iar dosarele se înregistrează în ordinea primirii la instanță, după care se repartizează (în aceeași ordine), de persoana desemnată anual de către președintele fiecărei secții, cu avizul Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Conform prevederilor art.97 alin.7 din ROI, la sfârșitul fiecărei zile se listează cauzele repartizate în ziua respectivă, ținându-se o evidență separată a listelor, verificate periodic de magistrații-asistenți șefi ai secțiilor și președinții de secție.

Primul termen de judecată, în sistem aleatoriu, prin programul informatic ECRIS, alocat în funcție de gradul de complexitate al cauzelor (recurs, revizuire, contestație în anulare, cerere de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate, strămutare, fond de primă instanță, alte cereri), cât și termenele ulterioare fixate în cursul judecății sunt dispuse cu respectarea principiului soluționării cu celeritate a cauzelor.

În ce privește trecerea unor dosare de la o secție la o altă secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, această măsură se realizează prin încheiere motivată, potrivit art. 99 alin. 2 din ROI.

▪ **respectarea principiului continuității în soluționarea dosarelor ce asigură controlul fiecărui judecător asupra propriilor cauze;**

Acest principiu este statuat expres de art. 52 alin. 1 și art. 139 alin. 1 lit.b din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată , cu modificările și completările ulterioare, precum și de art. 97 alin. 5 teza ultimă din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, adoptat prin Hotărârea¹⁸ Consiliul Superior al Magistraturii nr. 387 din 22.09.2005, cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin Hotărârea¹⁹ Consiliul Superior al Magistraturii nr.160 din 13.02.2013) .

Distribuirea aleatorie a dosarelor în sistem informatic asigură respectarea riguroasă a principiului susmenționat, inclusiv atunci când intervin unele incidente procedurale, care vizează alcătuirea completelor de judecată.

Astfel, incidentele procedurale referitoare la toți membrii completului de judecată (sau la unii dintre aceștia), cum sunt incompatibilitatea, recuzarea sau abținerea se soluționează de către completul de judecată cu numărul imediat următor, conform art.98 alin.2 din ROI.

În situația în care cererile de recuzare sau de abținere a unor judecători sunt admise, în compunerea completului de judecată sunt desemnați de către președintele secției, judecătorii din completul cu număr imediat următor celui care a soluționat cererea.

Cererile formulate de judecători, atunci când se ivesc incidente procedurale de natura celor menționate mai sus, precum și procesele verbale de înlocuire a acestora în completele de judecată se păstrează într-o mapă specială, de către magistrații-asistenți șefi ai secțiilor.

De asemenea, în temeiul dispozițiilor art.95 alin.9 din același regulament, toate modificările aduse completului de judecată ori repartizării dosarelor sunt evidențiate în programul informatic de repartizare aleatorie și în mapa ce conține programarea ședințelor de judecată.

În situația repunerii pe rol a unor cauze, în vederea continuării judecății (spre exemplu: dosare în care s-au invocat excepții de neconstituționalitate și primite de la Curtea Constituțională după soluționarea acestora; dosare în care s-au pronunțat cele patru Complete de 5 Judecători și trimise spre rejudecare secțiilor; cauze restituite la procuror în condițiile art.332 Cod procedură penală în vederea refacerii urmăririi penale), dosarele se repartizează aceluiași complet de judecată, investit inițial.

¹⁸ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.958 din 28 octombrie 2005.

¹⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 96 din 15 februarie 2013.

▪ **desfășurarea activităților de instruire profesională prin utilizarea metodelor participative și interactive la întâlnirile²⁰ cu judecătorii secțiilor de specialitate ale Curților de Apel**, cu notificarea prealabilă de către aceste instanțe a problemelor de practică neunitară ivite;

Aceste chestiuni jurisprudențiale contradictorii au fost și în anul de referință 2012, puse în discuția plenului judecătorilor fiecărei secții în cadrul ședințelor lunare; modul de rezolvare a acestora fiind transmis curților de apel și ulterior, fiind publicate deciziile relevante în culegerile semestriale de jurisprudență.

De asemenea, este de menționat faptul că, la întâlnirile cu judecătorii curților de apel arondate, au fost prezentate deciziile pronunțate în Recursurile în Interesul Legii de Completele competente pentru soluționarea acestora, precum și analizate deciziile secțiilor curților de apel, casate pe motive de nelegalitate.

▪ **asigurarea accesului liber la justiție**

În cadrul activității instanței supreme, s-a acordat atenție consolidării măsurilor dispuse pentru punerea în practică a principiilor enunțate în documentele elaborate de instituțiile europene în scopul asigurării unui standard ridicat de eficiență și calitate a justiției, avându-se în vedere conținutul Rezoluției²¹ Comitetului Miniștrilor nr. (81) 7 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție referitor la *"informarea publicului cu privire la mijloacele aflate la dispoziție pentru realizarea drepturilor în justiție, cu privire la formalitățile de procedură, precum și regulile de procedură ce trebuie respectate; cu privire la reducerea la minimum a timpului necesar pentru obținerea unei hotărâri judecătorești"* și al Recomandării²² Comitetului Miniștrilor nr. (2001) 3 privind serviciile acordate cetățenilor de către instanțe și alte instituții juridice prin utilizarea noilor tehnologii referitor la *"accesul cetățenilor la legislație, jurisprudență, informații administrative și judiciare; posibilitatea de a obține informații despre starea procedurilor având acces la sistemul de informare al instanțelor; posibilitatea de a obține în format electronic rezultatele procedurilor; posibilitatea de a avea acces la orice informație pertinentă pentru derularea efectivă a procedurii"*.

²⁰ Trebuie precizat că din Bilanțul Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2012 rezultă că aceste întâlniri au avut loc numai de către judecătorii Secției a II-a Civilă

²¹ <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=599788&SecMode=1&DocId=671776&Usage=2>.

²² <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=Rec%282001%293&Language=lanEnglish&Site=COE&BackColorIntranet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864>.

✓ În acest sens, cu suportul logistic al Direcției Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică, cele *patru secții de specialitate ale Înaltei Curți au publicat pe pagina de internet* a instanței informații privind :

- specificul competenței fiecărei secții;
- programul de funcționare;
- condițiile în care justițiabilii se pot adresa instanței supreme (depunerea și timbrarea cererilor, mențiunile pe care trebuie să le cuprindă cererile de recurs, revizuire, contestație în anulare, recuzare, strămutare);
- condițiile de eliberare a copiilor legalizate, a certificatelor de grefă;
- condițiile de acordare a ajutorului public judiciar;
- modalitățile de achitare a taxelor de timbru;
- stadiul dosarelor aflate pe rolul instanței, termenele acordate sau soluțiile pronunțate.

✓ În scopul *îmbunătățirii percepției publice cu privire la activitatea desfășurată*, au fost dispuse măsuri administrative la nivelul compartimentelor de arhivă ale secțiilor, pentru a se *facilita justițiabililor accesul direct la dosarele în care au calitatea de părți* (obținerea de copii de pe actele dosarelor, punerea la dispoziție a acestora, în condiții de celeritate și eliberarea la cerere, de certificate de grefă relative la soluțiile pronunțate).

✓ În același sens, s-a urmărit *soluționarea* în cel mai scurt timp a *petițiilor și sesizărilor formulate de justițiabili*, adresate președinților de secții, precum și comunicarea răspunsului către aceștia.

✓ De asemenea, s-au luat măsuri în vederea *reducerii duratei termenului de motivare a hotărârilor judecătorești*, fapt ce a permis, atât justițiabililor, cât și avocaților, precum și persoanelor interesate, accesul la conținutul considerentelor și argumentelor pe care s-au fundamentat soluțiile pronunțate.

✓ Totodată, în respectarea principiului dreptului de acces la justiție și, prin urmare, de acces la judecată, *în cauzele în materie penală, a fost asigurată asistență juridică din oficiu a părților*, în condițiile Codului de procedură penală, sens în care între conducerea secției penale și reprezentanții Baroului București a fost încheiat un protocol în luna februarie 2012.

✓ În vederea *facilitării accesului publicului cu privire la conținutul deciziilor pronunțate de completele competente să judece recursurile în interesul legii* Direcția Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică a asigurat publicarea acestora pe site-ul oficial al Înaltei Curți, imediat după publicarea în

Monitorul Oficial al României, în ordine cronologică, cu indicarea datei pronunțării și a numărului Monitorului Oficial în care au fost publicate.

▪ **asigurarea transparenței actului de justiție înfăptuit de instanța Înaltei Curți de Casație și Justiție;**

Având în vedere deficitul de imagine și încredere al instanțelor judecătorești, precum și faptul că sistemul judiciar îndeplinește rolul de serviciu public prin înfăptuirea actului de justiție; este esențială furnizarea transparentă a tuturor informațiilor ce permit publicului să înțeleagă modul de funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție, procedurile judiciare aplicabile și elementele specifice ale activităților administrative ale fiecărei secții.

Pornind de la premisa că încrederea în justiție presupune nu numai înfăptuirea în bune condiții a actului de justiție, ci și aducerea acestuia la cunoștința justițiabililor, transparența actului de justiție s-a materializat prin *publicarea pe pagina de internet a :*

- *hotărârilor relevante privind jurisprudența fiecărei secții*, precum și a hotărârilor prin care s-au rezolvat, cu valoare de principiu, probleme de drept ce au generat practică judiciară neunitară;
- *textului integral al deciziilor pronunțate de secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanțe de recurs;*
- *informațiilor actualizate privind actele normative care reglementează organizarea și funcționarea instanței supreme;*
- *actelor Înaltei Curți de Casație și Justiție* (ordine emise de Președintele Înaltei Curți, hotărâri ale Colegiului de conducere);
- *declarațiilor de avere și interese ale judecătorilor, magistraților asistenți și personalului auxiliar de specialitate* în conformitate cu O.U.G. nr. 14/2005²³ privind modificarea formularelor pentru declarația de avere și pentru declarația de interese și Legea nr. 176/2010²⁴ privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice ;
- *declarațiilor de avere și interese ale personalului contractual cu funcții de conducere* conform actelor normative susmenționate;
- *declarațiilor pe proprie răspundere ale judecătorilor și magistraților-asistenți* conform Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor²⁵.

²³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.200 din 09 martie 2005.

²⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.621 din 02 septembrie 2010.

²⁵ Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005.

Totodată, prin conformare la dispozițiile art. 95 alin. 10 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, modificate prin art. I pct. 5 din Hotărârea nr. 515 din 14 iunie 2012 a Consiliului Superior al Magistraturii, au fost *atașate dosarelor aflate pe rolul fiecărei secții; încheierile și procesele-verbale întocmite în procedura repartizării aleatorii a cauzelor sau în situațiile de modificare a compunerii completului de judecată*, precum și copii de pe hotărârile colegiului de conducere prin care este modificată compunerea completului de judecată, certificate de grefierul de ședință.

În respectarea dispozițiilor art. 103 alin.6 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, modificate prin art. I pct. 6 din Hotărârea nr.515 din 14 iunie 2012 a Consiliului Superior al Magistraturii, *în cuprinsul listelor de ședință afișate la avizierul sălilor de judecată, înainte de începerea ședințelor de judecată, s-au menționat numele și prenumele judecătorilor care compun completul de judecată, numele și prenumele magistratului-asistent, numele și prenumele grefierului de ședință, precum și numele procurorului de ședință*.

Având în vedere specificul activității desfășurate la nivelul *secției penale*, pentru respectarea principului privind transparența actului de justiție, s-au luat măsuri pentru *asigurarea înregistrării ședințelor de judecată în condițiile art. 304 Cod procedură penală și punerea la dispoziția părților, la cerere, a transcrierilor înregistrării ședinței de judecată, în condițiile legii*.

▪ **dotarea compartimentelor și birourilor secțiilor cu echipamente IT²⁶ și instruirea în domeniul IT în totalitate a personalului auxiliar de specialitate al secțiilor.**

Cu titlu de premisă, existența rețelei informatice la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție permite judecătorilor și magistraților-asistenți să acceseze o bază de jurisprudență actualizată on-line și care are ca efect o mai bună cunoaștere a legislației.

Trebuie menționat că *accesul prin echipamente IT la sursele de documentare legislativă și doctrinară se asigură:*

- judecătorilor și magistraților-asistenți la Monitorul Oficial în formă electronică și respectiv, la programul TINLIB de gestionare a fondului documentar al bibliotecii Înaltei Curți de Casație și Justiție;

²⁶ Acronim pentru tehnologia informației.

- la programe de legislație internă;
- judecătorilor și magistraților-asistenți la Internet.

B. PUNCTE SLABE

▪ **neimplementarea procedurilor de către Consiliul Superior al Magistraturii a stabilirii criteriilor de cuantificare a volumului optim de activitate pe fiecare categorie de personal și a timpilor de lucru pentru soluționarea cauzelor;**

Din acest punct de vedere, stabilirea unor parametri pentru normarea muncii impunea determinarea standardelor pentru durata procedurilor pe categorii și tipuri de cauze și respectiv, pe grupe de activități (chestiuni prealabile, studiul dosarului, ședința de judecată, deliberarea, redactarea hotărârii) și în consecință, comensurarea timpului efectiv de lucru/zi pentru fiecare din categoriile de personal (judecători, magistrați-asistenți și grefieri), precum și a activităților suplimentare prevăzute de Noul Cod de procedură civilă²⁷ pentru dosarele înregistrate după data de 15 februarie 2013.

▪ **supraîncărcarea judecătorilor și a magistraților-asistenți datorită volumului excesiv de activitate, care are consecințe negative pentru procesul de documentare și pregătire a ședințelor de judecată și poate influența calitatea hotărârilor pronunțate;**

Volumul de activitate, în raport cu resursele umane disponibile, este extrem de mare, având în vedere calitatea lucrărilor ce trebuie îndeplinite, în directă legătură cu competență materială specială a fiecărei secții și determină în consecință, ca necesitatea esențială de unificator al practicii judiciare, să fie în multe ipoteze acoperită de interpretarea legii în situații determinate.

Pe de altă parte, volumul²⁸ excesiv de activitate generează nemulțumiri și în rândul justițiabililor și avocaților legate de durata ședințelor de judecată, de perioadele îndelungate de timp consumate la sediul instanței.

Numărul sporit de dosare aflate pe rolul fiecărei ședințe de judecată la secția penală este necesar a fi privit și prin raportare la urgența²⁹ judecății impusă de

²⁷ Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 545 din 03 august 2012.

²⁸ Datele statistice semnificative privind activitatea judiciară a Înaltei Curți din anul 2012 au fost prezentate în Capitolul I - Secțiunea 2.

²⁹ În acest punct de analiză sunt de acord cu opinia exprimată de un magistrat, având și experiență de carieră universitară, în sensul că, s-a constatat, în mod invariabil, că judecătorii reclamă numărul insuficient de personal

normele de procedură în materie penală - toate chestiunile ce privesc luarea și/sau verificarea, înlocuirea, revocarea, încetarea măsurilor preventive; autorizarea interceptărilor și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare, în condițiile art.91¹ și urm. Cod procedură penală ori a celor subsumate unor mandate³⁰ de siguranță națională sau a perchezițiilor în cazul art.100 Cod procedură penală presupunând o prezență permanentă în instanță.

În acest sens, cu titlu de exemplu, judecătorii secției penale și-au desfășurat activitatea în cursul anului 2012 în complete de 3 judecători, cele două Complete în materie penală de 5 judecători, Completul de 9 judecători și Completul competent să judece recursul în interesul legii (Completul de 25 de judecători), având în vedere elementele de noutate intervenite în plan legislativ³¹ în procedura de soluționare a cauzelor ce au revenit spre soluționare formațiunilor de judecată menționate.

✓ În consecință, în compunerea completelor³² de 3 judecători, judecătorii secției penale au participat, fiecare, la un număr de 276 de ședințe de recursuri și de 230 ședințe de fonduri, ședințe în cadrul cărora s-a rulat un număr de 7586 dosare și s-a soluționat un număr de **5919 dosare, încărcătura pe judecător fiind de 1265 cauze rulate și de 987 cauze soluționate.**

Relevant sub aspectul încărcăturii activității judecătorilor secției penale în anul 2012 este raportul dintre numărul cel mai mare de participări la ședințele

(judecători și grefieri), cât și complexitatea dosarelor, ca unice cauze ale volumului de dosare afectat unui complet de judecată, ori de câte ori se măsoară volumul cauzelor „restante”, cu referire expresă la cauzele care au o vechime în sistem mai mare de 1 (un) an. În asemenea condiții, tendința de a nesocoti chiar termenele specifice judecării cauzelor urgente, prevăzute expres de lege, în varii materii, devine evidentă...iar această stare o prezentăm a fi subînțeleasă la nivel general, context în care grija pentru un comportament profesional responsabil se risipește într-atât de mult încât judecătorul se socotește la adăpost de orice forma de răspundere [art.99 lit. e) din Legea nr.303/2004, republicată consacrand „nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor Legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor” ca abatere disciplinară]. Acest fenomen este nociv, fiind de natură a afecta calitatea sistemului judiciar în întregul său (L. Barac, *Management judiciar*, Editura Hamangiu, București, 2010, pag.85).

³⁰ Se au în vedere, Legea nr.51/1991 privind siguranța națională publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.163 din 07 august 1991 și Legea nr.535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.1161 din 08 decembrie 2004.

³¹ Avem în vedere Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010.

³² Trebuie menționat că, fiecare judecător a participat săptămânal la minimum două ședințe de judecată, dintre care una în complet de recurs, iar o alta în complet de soluționare a unor dosare de fond, fapt ce impune ascultarea unui număr mare de inculpați și/sau martori.

secției - **77 la secția penală**, în comparație cu **29 de ședințe la alte secții**, diferența fiind determinată de competența materială a secției penale ca instanță de fond.

✓ În compunerea celor două Complete de 5 judecători în materie penală au fost desemnați, prin tragere la sorți, ca membri titulari, câte 4 judecători și, respectiv ca membri supleanți, 2 judecători, aceste complete având în cursul anului 2012 un număr de **63 de ședințe** în care au fost rulate *326 de dosare* și s-au pronunțat *250 de hotărâri*.

✓ În compunerea Completului de 9 judecători au intrat 8 judecători din cadrul Secției penale care au participat la *4 ședințe de judecată* în cadrul cărora au fost rulate *18 dosare* și s-au pronunțat *13 hotărâri judecătorești*.

✓ În compunerea Completului competent să judece recursul în interesul legii au participat *21 de judecători* din cadrul Secției penale, într-un număr de 3 ședințe în medie, în cadrul cărora s-au soluționat în medie 5 sesizări dintr-un număr mediu de 6 cauze.

Trebuie menționat că, prin modificarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în anul 2012, au fost reconfigurate condițiile de funcționare ale celor patru Complete de 5 judecători, constituite din judecători și magistrați-asistenți, desemnați prin tragere la sorți, la sfârșitul fiecărui an și a fost reglementată procedura de participare a judecătorilor și a magistraților-asistenți la soluționarea recursurilor în interesul legii.

În acest sens, imediat după sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recursuri în interesul legii s-a procedat la desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor care compun Completul competent să judece recursul în interesul legii, a membrilor supleanți, a judecătorilor raportori, precum și ale colectivelor de judecători responsabile cu verificarea considerentelor, toate acestea fiind consemnate în procese-verbale. Pentru a asigura soluționarea în termen a deciziilor pronunțate în interesul legii, judecătorilor raportori le-au fost stabilite termene utile pentru documentarea și întocmirea rapoartelor în vederea transmiterii acestora, celorlalți membri ai completelor competente să judece recursurile în interesul legii. După pronunțarea și redactarea deciziilor în interesul legii, judecătorii desemnați în colective au avizat considerentele deciziilor, după verificarea acestora; ceea ce a determinat soluționarea și publicarea în Monitorul Oficial a deciziilor pronunțate în interesul legii în termenul prevăzut de lege.

Trebuie reamintită, totodată, influența *măsurilor organizatorice adoptate* în

anul de referință 2012 în ceea ce privește accelerarea judecării cauzelor de corupție la nivel înalt aflate în fond pe rolul secției penale, măsuri care au condus la soluționarea definitivă a acestui tip de cauze de către Completele de 5 judecători (13 cauze) ca instanțe de recurs.

Concomitent, pe lângă activitatea de judecată desfășurată în formațiunile de judecată constituite în anul 2012 la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, mulți judecători ai secțiilor au îndeplinit activități în cadrul diverselor comisii de concursuri și examene organizate de Consiliul Superior al Magistraturii (de exemplu, în cadrul comisiilor constituite pentru concursurile de admitere în magistratură, pentru examenul de capacitate a magistraților sau de promovare a judecătorilor de la celelalte instanțe judecătorești în funcții de conducere).

Pe de altă parte, studiul datelor statistice, ce au fost ilustrate grafic în Anexele nr. 7 și 8 la Capitolul II din prezenta lucrare, evidențiază o creștere anuală a numărului cauzelor complexe deduse judecării jurisdicției supreme la nivelul aceleiași secții penale rezultată din natura³³ infracțiunilor săvârșite, modalitățile concrete de comitere a acțiunilor infracționale, aspectul că faptele sunt comise de rețele de infractori (cu extindere la nivel național și internațional) constituite în grupări de crimă organizată sau de numărul mare de inculpați trimiși în judecată în loturi (inclusiv pentru săvârșirea unor infracțiuni de corupție).

Totuși, deși numărul de dosare noi repartizate a crescut, iar ședințele de judecată (durată medie 10-12 ore) finalizându-se constant la ore târzii în noapte (sau chiar în ziua următoare) trebuie evidențiată laudativ preocuparea colegilor judecători și magistrați-asistenți pentru evitarea oricăror erori de judecată și rezolvarea problemelor de drept ridicate.

Cu toate acestea, în condițiile actualei reglementări a competenței atribuită secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, volumul cauzelor pe rol se va menține, contribuind la depășirea termenului rezonabil al judecării consacrat prin dispozițiile art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și prin dispozițiile art. 21 alin. 4 din Constituția României.

▪ **subdimensionarea schemelor de personal ale secțiilor (judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate);**

³³ În cazul dosarelor privind traficul de ființe umane, intervin și aspecte ce țin de psihologia victimelor, de posibilitatea de a stabili o legătură de comunicare care să permită descrierea abuzurilor la care au fost supuse.

Problematica dimensionării schemelor de personal a fost menționată constant și în Raportele Comisiei Europene din anii 2009 și 2010 privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

Astfel, în Recomandările³⁴ cuprinse în Raportul Comisiei Europene din 22 iulie 2009 privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, se menționează expres faptul că România a fost invitată „să pună în aplicare, în ceea ce privește resursele umane, o abordare flexibilă, bazată pe priorități, concretizată pe termen scurt prin luarea de măsuri de urgență, precum transferarea posturilor vacante acolo unde este mai mare nevoie de ele (...), prin transferarea sarcinilor administrative personalului auxiliar, introducând manageri de instanță și, pe termen mediu și lung, prin elaborarea unei scheme de personal adaptate nevoilor sistemului judiciar, prin efectuarea de simulări și previziuni în ceea ce privește numirile, transferurile de personal, detașările și pensionările” (subln.ns.).

Totodată, Raportul Comisiei Europene din 20 iulie 2010 privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare a stabilit că „resursele umane rămân o provocare majoră” și că, deși „s-au luat [...] unele măsuri incipiente în vederea soluționării dezechilibrelor importante între diversele instanțe (...) cu toate acestea, domeniul de aplicare al măsurilor respective este prea limitat pentru a produce un impact semnificativ asupra deficitelor importante de capacități din cadrul sistemului judiciar” (subln.ns.).

Pe de altă parte, cu titlu de decisivitate și în Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare s-a atras atenția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să dispună de resursele umane necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale (pag. 9 paragraful 1).

Astfel, secțiile Înaltei Curți au semnalat faptul că volumul sporit de activitate impune efectuarea demersurilor legale necesare în vederea suplimentării numărului de posturi, pentru a fi posibilă înființarea de noi complete de judecată în vederea soluționării cauzelor aflate pe rol cu respectarea principiului celerității.

³⁴ Prevăzute în anexa nr.2 la H.G. nr.79/2010 privind înființarea Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției.

De altfel, consecințele negative constatate în anul³⁵ 2012 au fost relative la fixarea, în sistem aleatoriu, a primului termen de judecată la un interval de timp mai mare - comparativ cu anii precedenți, inclusiv în cazul secției penale - ceea ce a determinat și scăderea indicelui de celeritate în soluționarea cauzelor .

Trebuie precizat că, numărul insuficient de posturi a solicitat eforturi considerabile din partea tuturor judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal, care s-au implicat cu responsabilitate în rezolvarea multiplelor probleme intervenite.

Supraaglomerarea continuă a tuturor categoriilor de personal din cadrul instanței și permanentizarea ciclului zi-noapte a desfășurării activității judiciare la secția penală au efecte negative asupra capacității resurselor umane disponibile de a mai răspunde cerințelor îndeplinirii unui act de justiție de calitate și generează uzură fizică, disconfort la locul de muncă, fapt ce reduce nivelul de motivare și eficiență în activitate.

Același volum sporit de activitate analizat mai sus, generează posibilitatea ca secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție să se confrunte *cu dificultăți majore în perspectiva intrării în vigoare a noilor coduri, penal și de procedură penală*, în 01 februarie 2014, nefiind exclusă apariția unei situații de cvasiblocaj la nivelul acesteia.

Volumul mare de activitate care se înregistrează la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, sporirea continuă a nivelului de dificultate al cauzelor necesită o gestionare eficientă a resurselor umane.

Cu această proiecție necesară, evaluarea necesarului de resurse umane implică identificarea deficitului de personal, operațiune ce presupune stabilirea volumului optim de activitate pe fiecare categorie de personal luând în considerare gradul de complexitate al cauzelor (de fond sau recurs) cu întocmirea fișelor de comensurare a timpilor de lucru pe tipuri de cauze și realizarea de previziuni în legătură cu fluctuația tuturor categoriilor de personal³⁶ determinată de transferuri, promovări, detașări, pensionări sau evoluția legislativă pentru anumite materii de

³⁵ Astfel din datele bilanțiere rezultă că *structura de personal la 31 decembrie 2012 a fost următoarea:*

- ✓ judecători - 121 de posturi, din care 95 ocupate;
- ✓ magistrați-asistenți - 95 de posturi, din care 90 ocupate;
- ✓ grefieri, aprozi, agenți procedurali - 154 de posturi, din care 153 ocupate.

³⁶ În cazul personalului auxiliar de specialitate trebuie a fi inclusă situația concediilor medicale sau fără plată, a încetării raporturilor de muncă în ipoteza în care găsesc locuri de muncă mai atractive.

judecată, ceea ce implică estimarea nu numai a activităților jurisdicționale, dar și a atribuțiilor exogene³⁷ activității de judecată propriu-zise.

Din acest punct de vedere, *degrevarea progresivă a judecătorilor de activitățile non-jurisdicționale și preluarea acestora de către magistrații-asistenți* impune atât continuarea demersurilor pentru completarea posturilor vacante de judecători, magistrați-asistenți și grefieri, cât și alocarea unui număr suplimentar de posturi de personal specializat.

▪ **spații de lucru insuficiente și improprii pentru buna desfășurare a activităților judiciare și administrative specifice** în condițiile în care judecătorii sunt repartizați câte patru într-un birou, magistrații-asistenți chiar și câte doisprezece; împrejurări care determină dificultăți în pregătirea ședințelor de judecată și în redactarea hotărârilor;

Or, spațiile având suprafețe reduse, sunt insuficiente pentru organizarea activității; iar modalitatea de repartizare a acestora – de la subsol la etajul V în locația instanței supreme, face dificilă organizarea eficientă a fluxurilor de lucru, cu consecințe negative asupra timpilor necesari executării activităților preparatorii specifice pentru desfășurarea ședințelor de judecată - o mare parte fiind utilizată pentru transportul dosarelor între diversele compartimente ale secțiilor.

În același sens, trebuie precizat că *în anul 2012 nu au fost bugetate lucrările necesare de intervenții la sediul suplimentar, deja alocat, din București, Strada Batiștei, nr.13, ceea ce ar fi permis relocarea uneia sau mai multor secții/sau și compartimente ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.*

Ceea ce prevalează este că, în Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare *s-a indicat faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție să dispună de un sediu corespunzător pentru îndeplinirea atribuțiilor sale* (pag. 9 paragraful 1).

Astfel, în condițiile existenței unei *unice săli de judecată* pentru desfășurarea ședințelor de judecată pentru fiecare secție și respectiv, a unei *unice săli de judecată* pentru toate cele patru complete de 5 judecători și Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, și în condițiile *inexistenței unor spații*

³⁷ A se vedea că, *Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar* (2006), elaborat de Transparency International România a indicat că volumul de lucru este legat și de atribuțiile administrative care trebuie îndeplinite, ce pot duce la reducerea timpului de pregătire și judecarea a unui dosar, scăzând astfel calitatea actului de justiție și fiind afectată evaluarea și promovarea magistratului (publicat la adresa www.csm1909.ro/csm/linkuri/11_03_2008_14512_ro.pdf).

specializate pentru realizarea de către judecători a deliberărilor, activitatea de judecată se desfășoară în condiții improprii și cu dificultate.

Pe de altă parte, una dintre problemele curente ale asigurării *suportului logistic pentru desfășurarea în condiții de securitate a procesului judiciar* este și aceea a păstrării dosarelor, mapelor de hotărâri pronunțate și registrelor speciale în condiții optime.

Or, din acest punct de vedere, în totalitate, secțiile, Completele de 5 judecători, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dar și mai grav Compartimentul de documente clasificate din cadrul structurii de securitate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, nu dispun de spații corespunzătoare cu această destinație care să permită arhivarea unui volum de dosare și/sau documente în creștere (de la an la an) și în consecință, *monitorizarea termenelor de păstrare și intensificarea măsurilor de predare către centrele de distrugere/valorificare a documentelor care nu au termene de păstrare permanente* reprezintă alte măsuri operaționale pe care le propun cu necesitate.

▪ neeliminarea în totalitate a factorilor care împiedică rezolvarea cauzelor (de fond înregistrate pe rolul secției penale) în termen rezonabil, optim și previzibil;

O vulnerabilitate în soluționarea cu celeritate a cauzelor de fond sau recurs a constituit-o până la intrarea în vigoare a Legii³⁸ nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, permisivitatea normelor de procedură care nu limitau dreptul la a solicita amânarea judecății pentru lipsa de apărare, precum și recurgerea frecventă și nejustificată la invocarea neconstituționalității unor texte de lege (aspect care ulterior a fost rezolvat prin abrogarea la sfârșitul anului 2010 a dispozițiilor art.29 alin.5 din Legea nr.47/1992³⁹ privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale modificată, ce statuau anterior că *"pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate judecarea cauzei se suspendă"*).

Totuși, din punctul de vedere care interesează, *lipsa unui corp de avocați specializați în procedura recursului în fața Înaltei Curți și obligația regulamen* tară de a genera, inclusiv informatic, un nou dosar pentru orice cerere formulată de părți, deși în mod evident, în baza normelor de drept aplicabile, acestea sunt lipsite

³⁸ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010.

³⁹ Republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.807 din 30 decembrie 2010.

de pertinența funcțională (cereri informale, inadmisibile etc.) constituie încă lacune ale procedurii de administrare a actului de justiție.

Printre **cauzele obiective** ce determină amânarea soluționării dosarelor enumerăm:

- ✓ *complexitatea deosebită a cauzelor* ce se soluționează de jurisdicția supremă;

- ✓ *inconsecvența legislativă*;

- ✓ *încărcătura de dosare pe judecători*, datorată volumului de muncă și imposibilității redistribuirii judecătorilor de la alte secții ale Înaltei Curți - având în vedere necesitatea respectării specializării stricte;

- ✓ *folosirea abuzivă a drepturilor procesuale de către părți*, consecința fiind aceea a nesoluționării cauzelor într-un termen rezonabil (spre exemplu, formularea unor cereri de recuzare repetate, din modul în care sunt redactate cererile rezultând reaua credință manifestă a petiționarilor);

- ✓ *solicitarea de termene de către avocații aleși* pentru imposibilitatea de a se prezenta *pentru diferite împrejurări* (spre exemplu: motive medicale, participări la conferințe internaționale și simpozioane etc.);

- ✓ *nerespectarea de către unele persoane juridice, care au calitatea de părți a dispozițiilor legale privind reprezentarea în instanță*;

- ✓ *administrarea dificilă a probelor deja admise*, datorită lipsei de solitudine a unor persoane juridice sau a unor experți desemnați în cauză;

- ✓ *lipsa unor mecanisme rapide de comunicare a actelor de procedură în străinătate*.

Factorii subiectivi care au condus la întâzieri în soluționarea dosarelor sunt, după caz :

- *imputabili activității judecătorului* (neaplicarea unor sancțiuni participanților procesuali, în situațiile de tergiversare);

- *imputabili activității magistraților-asistenți și greșierilor de ședință* (uneori insuficiența pregătire profesională sau neatenția în efectuarea lucrărilor);

În unele situații, chiar cu ocazia amânării cauzei sau după repunerea pe rol a cauzei are loc o conceptare greșită pentru termenul următor, ceea ce determină o nouă amânare pentru lipsă de procedură; iar în alte cazuri, dispozițiile instanței nu sunt aduse la îndeplinire în mod corespunzător, ca de exemplu în privința citării prin publicitate, în străinătate, ori la sediul Consiliului local în a cărei rază teritorială s-a săvârșit infracțiunea (art.177 alin.3 Cod procedură penală) sau a

emiterii unor adrese în termen util pentru solicitarea de relații de la diferite instituții și autorități publice naționale.

- *imputabili avocaților* (lipsa la termenele de judecată fixate și neasigurarea înlocuirii titularului delegației de un alt apărător prin neconformare la obligația impusă de art. 40 din Legea⁴⁰ nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, formularea unor cereri repetate de lipsă de apărare);

- *imputabili altor participanți la procedurile judiciare*, precum experți (pentru neefectuarea expertizelor tehnice încuviințate în termen, calitatea slabă a lucrărilor de expertiză), traducători autorizați și interpreți.

Reducerea duratei procedurilor judiciare constituie o sarcină complexă care va presupune, măsuri administrative proactive pe care le vom prezenta într-un capitol următor și unele de ordin legislativ.

▪ **caracterul neunitar al practicii judiciare datorat, în principal, incoerenței legislative;**

Practica neunitară generează amplificate și justificate nemulțumiri ale justițiabililor și constituie una din problemele acute ale sistemului judiciar în ansamblul său, inclusiv a jurisdicției supreme.

Percepută de justițiabili ca un tratament inechitabil și discriminatoriu, aceasta este determinată, în primul rând, de ritmul alert în care sunt modificate actele normative în materie.

Unificarea jurisprudenței reprezintă o preocupare⁴¹ prioritară a Înaltei Curți, în condițiile existenței unei legislații uneori neclară și încă imprevizibilă⁴² datorită

⁴⁰ Republicată în Monitorul Oficial Partea I, nr. 98 din 07 februarie 2011.

⁴¹ *Instanțele superioare, prin jurisprudența lor, examinarea practicilor judiciare și raporturile lor anuale, pot contribui la calitatea hotărârilor judecătorești și la evaluarea lor. De aceea este esențial ca jurisprudența lor să fie clară, coerentă și constantă* [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag. 12 paragraf 70 și 71].

⁴² Cu titlu de exemplu, este ilustrativ că la data de 30 iunie 2013, Camera Deputaților, în ședință ordinară, cu ocazia aprobării proiectului legii de aplicare a noului Cod de procedură penală a adoptat în forma finală un amendament formulat inițial de președintele Comisiei juridice a Senatului, care avea următorul cuprins: "*Competența judecătorului de cameră preliminară. Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia: verifică legalitatea și aparența de temeinicie a trimiterii în judecată dispuse de procuror*".

Acest amendament fusese inițial aprobat de Comisia juridică a Camerei, iar ulterior, Comisia juridică a scos din amendament sintagma "*aparența de temeinicie*", care era esența modificării propuse.

În fine, amendamentul în discuție a fost adoptat de Plenul Camerei Deputaților, într-o sesiune extraordinară, având următorul conținut: "*Competența judecătorului de cameră preliminară. Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror*" (http://www.realitatea.net/legea-de-aplicare-a-codului-de-procedura-penala-aprobata-fara-amendamentul-chiuariu_1216152.html#ixzz2ZE4zW26E).

modificărilor efectuate fără a se analiza impactul acestora asupra procedurilor judiciare aflate în curs de derulare (ce generează premisele pronunțării unor soluții diferite în cauze similare și în consecință încălcarea dreptului justițiabililor la un proces echitabil, prevăzut de dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

Din acest punct de vedere apreciem ca necesară, pentru întreg sistemul instanțelor judecătorești, *asigurarea unui cadru legislativ coerent* prin :

- ✓ asigurarea unei legături corespunzătoare între nivelul de jurisdicție al instanțelor și complexitatea cauzelor care le revin spre soluționare, inclusiv prin extinderea filtrului administrativ în cazul instanțelor de recurs;

- ✓ reguli de organizare judiciară care să permită soluționarea unui număr rezonabil de cauze într-un interval de timp determinat;

- ✓ un mod de administrare, care să asigure autonomia și independența instanțelor, inclusiv de ordin financiar.

Astfel, în ciuda monitorizării permanente a problemelor de drept controversate și organizării periodice a ședințelor profesionale în cadrul secțiilor Înaltei Curți, problematica unificării practicii judiciare rămâne o provocare încă nerezolvată, solicitând în egală măsură măsuri proactive imediate ce vor fi prezentate într-un capitol viitor.

Trebuie totuși menționat că în Raportul tehnic din 18 iulie 2012, Comisia Europeană a apreciat pozitiv eforturile depuse de Înalta Curte de Casație și Justiție *în îndeplinirea responsabilității sale privitoare la unificarea jurisprudenței, fiind remarcate creșterea eficacității mecanismului procedural al recursului în interesul legii sau inițiativa de a organiza discuții structurate cu curțile de apel privind chestiuni de jurisprudență, precum și actualizarea ghidului de stabilire a pedepselor pentru anumite cazuri de corupție* (pag.7 paragraful 3).

În acest cadru, Comisia Uniunii Europene a subliniat *necesitatea continuării reformării Înaltei Curți pentru a i se permite acestei instanțe să se concentreze asupra rolului său principal de unificare juridică, astfel cum este cazul în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene* (pag. 8 paragraful 3).

▪ uneori întârzierea în evaluarea diverselor acte normative adoptate, în vederea sesizării Curții Constituționale pentru controlul constituționalității acestora;

▪ inexistența unui sistem informatic total integrat de management al dosarelor aflate pe rolul secției penale și care să permită inclusiv accesul la cele instrumentate de unitățile de parchet și imposibilitatea interogării electronice a bazelor de date privind evidența operativă a cazierului judiciar și persoanelor urmărite la nivel național sau internațional;

▪ discontinuități sau dificultăți de operare în sistem informatizat a variantei programului Ecris 4, implementată cu începere din anul 2011, dintre care enumerăm:

- cu privire la introducerea soluției în program sunt necesari mai mulți pași de efectuat, respectiv: închiderea statistică de către o secundă persoană (prima persoană fiind cea care a conceput și citat); trecerea numărului de decizie/hotărâre mai întâi în „Registru redactor” și apoi operațiunea de scriere efectivă a soluției cu indicarea redactorului;

- cu privire la termenele intermediare pentru verificarea legalității arestării preventive, acestea apar ca și „*nejudicate*”, iar la termenul inițial stabilit aleatoriu (automat) apare „*amână cauza*”, aspect ce se reportează și pe pagina de internet a instanței.

- cu privire la efectuarea recomunicărilor unor hotărâri de către Biroul Executări Penale, acestea nu se mai pot efectua, deși sunt situații când se impun;

- programul informatic nu prevede un registru de evidențiere a modificărilor aduse compunerii completului de judecată;

- probleme generate de acordarea unor termene de judecată în alte zile decât cele în care completul de judecată are planificată ședință de judecată (programul informatic interpretează situația ca o ședință de judecată nouă a completului respectiv, pe care îl încarcă peste repartizarea normală de dosare).

Deși, aplicația ECRIS permite organizarea drepturilor de acces la nivel individual sau grupal, precum judecători, magistrați-asistenți, grefieri șef de secție, grefieri de ședință și alte compartimente de execuție, nu există încă o grilă-standard la nivelul fiecărei secții a acestora (aprobată de Colegiul de conducere), facilitând intervențiile în sistemul informatic ale administratorului de aplicație.

▪ existența (în unele cazuri) a unei duble evidențe atât în format manuscris, cât și în format electronic, pentru registrele de executări penale;

▪ **insuficienta obiectivitate în evaluarea performanțelor profesionale individuale a magistraților-asistenți și a personalului auxiliar de specialitate,** ce are consecințe în plan motivațional și care este esențială într-o nouă strategie de dezvoltare aplicată resurselor umane disponibile.

▪ **neimplicarea personalului auxiliar, de altfel cu pregătirea profesională necesară (mulți, cu studii juridice), în sarcinile administrativ-judiciare;**

▪ **lipsa unui management (în cadrul secțiilor) total performant, care face ca sarcini de serviciu planificabile și facile de executat să determine evenimente solicitante sau cantonarea în zona superficialului în compartimentele de magistrați-asistenți, registraturi, grefe, arhive, grefieri dactilografii;**

▪ **inexistența unor relații consolidate, interpersonale între judecătorii secțiilor, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate bazate pe colaborare și respect;**

▪ **încă, insuficiența activităților de comunicare cu publicul;**

În acest moment, justiția la nivel sistemic se confruntă cu un deficit de imagine și încredere, iar progresele înregistrate nu au reușit să schimbe percepția publică a acesteia ca un domeniu în care se manifestă încă elemente de lipsă de profesionalism, de predictibilitate și previzibilitate.

Pe de altă parte, atacurile publice și decredibilizarea justiției sunt îndreptate împotriva cetățeanului însuși, care nu poate fi apărat împotriva abuzurilor decât de către o justiție puternică și independentă.

Încrederea ar trebui să caracterizeze relația funcțională dintre jurisdicția supremă și societatea civilă pentru creșterea conștiinței publicului, că hotărârile pronunțate sunt rezultatul unei analize corecte și imparțiale și pentru acceptarea⁴³ și recunoașterea efectelor acestora.

De altfel, este semnificativă o concluzie formulată în cadrul celei de a doua Conferințe⁴⁴ a Judecătorilor Europeni, cu tema "*Justiția și media*",

⁴³ Hotărârea judecătorească trebuie percepută de justițiabil și de societate în general drept rezultatul unei aplicări pertinente a regulilor de drept, al unei proceduri echitabile și al unei aprecieri convingătoare a faptelor, fiind executabilă.

Justițiabilul va avea atunci convingerea că a fost examinată cauza sa și că a fost soluționată corect și societatea va percepe hotărârea ca pe un factor ce poate restabili pacea socială [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag. 7 paragraf 31].

⁴⁴ A se vedea pe pagina <https://www.ncjrs.gov/App/>.

desfășurată la Cracovia în anul 2005, că: *“Integrarea justiției în societate obligă sistemul judiciar să se deschidă și să învețe să se facă el însuși cunoscut. Ideea nu este de a introduce instanțele într-un spectacol media, ci de a contribui la transparența procesului judiciar”*.

Această fractură existentă încă între societatea civilă și sistemul judiciar național, inclusiv Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie depășită prin asigurarea unei comunicări reale, transparentizarea și accesibilizarea mediului judiciar extrem de tehnicizat prin regulile proprii formalismului procedural.

Transparența actului de justiție înfăptuit de Înalta Curte și informarea corectă a justițiabililor și a opiniei publice impun disponibilitatea la dialog, precum și furnizarea de informații în legătură cu activitatea efectivă de judecată sau cea administrativ-judiciară în scopul de a realiza o percepție obiectivă asupra mecanismelor specifice.

▪ **existența unui management parțial axat pe menținerea unui circuit informațional necesar comunicării și de parteneriat⁴⁵ în condițiile legii cu organizațiile non-guvernamentale, inclusiv cu organizațiile profesionale ale magistraților** (Asociația magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România), implicând organizarea periodică de întâlniri de lucru;

▪ **starea de sănătate a judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar datorită suprasolicitării nervoase** (în special se are în vedere programul non-stop de funcționare al secției penale și al completelor de 5 judecători în materie penală).

Volumul mare de muncă, supraîncărcarea activității, necesitatea soluționării urgente a cauzelor și a redactării hotărârilor pronunțate în termenele prevăzute de lege au creat o permanentă suprasolicitare a tuturor categoriilor de personal.

Din acest punct de vedere, reluăm chestiunea că determinarea încărcăturii neuropsihice a judecătorilor, magistraților-asistenți și grefierilor în condițiile actuale de lucru impune realizarea unei expertize în scopul cuantificării gradului de încărcare profesională și a nivelului de solicitare a resurselor psihice la locul de muncă.

⁴⁵ Menționăm, că la data de 23 februarie 2012 a fost încheiat un protocol de către secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu Uniunea Națională a Barourilor din România referitor la asistența juridică din oficiu în cauzele penale.

C. OPORTUNITĂȚI

- **racordarea legislației naționale la cea a statelor Uniunii Europene în domeniul procedurilor judiciare;**
- **experiențele altor Curți supreme de Justiție în aplicarea legii materiale și de procedură;**
- **disponibilitatea puterii legislative pentru simplificarea procedurilor judiciare și consultarea judecătorilor instanței la formularea unor propuneri de lege în reforma sistemului judiciar;**

Astfel, judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție le-au fost solicitate în anul 2012 puncte de vedere cu privire la dezbaterile ocazionate de modificarea Constituției României, a Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, a Legii nr. 303/2004 privind statutul magistraților, a Legii nr.567/2004⁴⁶ privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și a Regulamentului de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și a noilor coduri, penal și de procedură penală.

- **modificările cu efecte pozitive intervenite în materia Recursurilor în Interesul Legii prin Legea⁴⁷ nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor;**

Cu titlu de premisă, dispozițiile art. 126 alin.3 din Constituția României, prevăd că „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești potrivit competenței sale”.

Recursul în Interesul Legii în materie penală reglementat de dispozițiile art.414² din Codul de procedură penală și cel în materie civilă reglementat de dispozițiile art.514 și urm. din Noul Cod de procedură civilă, sunt principalele modalități de unificare a jurisprudenței contradictorii.

Potrivit prevederilor menționate, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Adoptarea „legii micii reforme” susmenționată, prin modificările aduse a determinat scoaterea din competența Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și

⁴⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1197 din 14 decembrie 2004.

⁴⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010.

Justiție a judecării recursurilor în interesul legii, acestea urmând a fi judecate de un complet format, prin conformare la dispozițiile deja citate ale *art.27¹ alin.1 și 2 din Regulament*.

Totodată, a fost impusă și o condiție de admisibilitate, respectiv a probei că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive și care se anexează cererii.

Astfel, modificarea legislativă este benefică creând premisele unei eficientizări a activității jurisdicției supreme în ceea ce privește îndeplinirea rolului său constituțional privind unificarea jurisprudenței.

- **organizarea lunară a întrunirilor de lucru ale judecătorilor secțiilor în scopul identificării problemelor de drept care nu au o rezolvare unitară;**

- **înaintarea de către Curțile de Apel, a rapoartelor de lucru în privința problemelor de drept neunitare, Grupului de lucru constituit la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și posibilitatea, stabilită prin dispozițiile art.329 teza a III-a din Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor a sesizării de către Colegiile de Conducere ale acestora a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea promovării de recursuri în interesul legii;**

- **în vederea asigurării respectării principiilor celerității, rezonabilității și echitabilității procedurilor judiciare și pentru eficientizarea citării părților sunt de remarcat obținerea autorizării accesului anumitor grefieri de ședință din cadrul secției penale la informațiile în format electronic ale Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din cadrul Ministerului Administrației și Internelor și prelungirea autorizării accesului în baza de date a Autorității Naționale a Penitenciarelor;**

- **inițierea unor parteneriate cu alte autorități sau instituții publice privind organizarea de sesiuni de pregătire profesionale, precum Banca Națională, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor sau dezvoltare a abilităților de comunicare;**

- **interesul organizațiilor nonguvernamentale internaționale pentru programe în domeniul protecției drepturilor omului;**

- **parteneriat cu alte curți supreme de justiție din spațiul european pentru instruirea tuturor categoriilor de personal;**

- **participarea la circuitul național și european de idei juridice (inclusiv prin publicarea în reviste de specialitate) la colocvii, seminarii, comuni cări științifice etc. și existența posibilității de realizare în plan profesional/personal**

în cazul judecătorilor și magistraților-asistenți, prin absolvirea de cursuri postuniversitare, masterate, forme de pregătire doctorală;

▪ dezvoltarea conștiinței tuturor categoriilor de personal (judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate) a apartenenței la o „echipa unică” în cadrul instanței Înaltei Curți de Casație și Justiție.

D. AMENINȚĂRI

▪ insuficiența resurselor⁴⁸ bugetare alocate în exercițiul bugetar al anului 2013, pentru realizarea atribuțiilor judiciare pe termen scurt și mediu;

▪ organizarea, încă uneori defectuoasă a activităților de parteneriat de către alte autorități sau instituții publice, organizații nonguvernamentale naționale, ce poate conduce la diminuarea rezultatelor necesare;

Spre exemplu, deși interesul judecătorilor în formarea continuă se manifestă prin opțiunile exprimate în vederea participării la seminariile cuprinse în programele organizate de Institutul Național al Magistraturii, acesta nu a adaptat întotdeauna oferta de stagii de perfecționare profesională, necesităților nivelului de jurisdicție a instanței supreme.

▪ vacantarea posturilor prin pensionări (inclusiv anticipate) sau demisii, în rândul judecătorilor și magistraților-asistenți și respectiv, încetarea raporturilor de muncă pentru personalul auxiliar de specialitate ;

▪ posibilitatea, încă redusă de participare a personalului auxiliar la seminarii de perfecționare profesională datorită numărului insuficient în raport cu volumul de activitate extrem de ridicat;

▪ contradicția rămasă nerezolvată între condițiile imperative și exclusive impuse de prevederile Legii nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate pentru accesul autorizat la documente clasificate și principiul liberului acces și nemijlocit la totalitatea actelor, lucrărilor și probelor dosarului, în materie penală, de către părți și apărătorii acestora.

⁴⁸ Calitatea hotărârilor judecătorești este direct condiționată de mijloacele bugetare atribuite sistemului judiciar. Instanțele nu pot acționa eficient cu resurse umane și materiale inadecvate. Este necesară o retribuire adecvată a judecătorilor pentru a-i pune la adăpostul presiunilor vizând influențarea sensului hotărârilor lor și, în general, a comportamentului lor ... În lipsa resurselor financiare adecvate, funcționarea efectivă a sistemului judiciar în vederea obținerii unui produs de calitate este imposibilă [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.4 paragraf 14].

CAPITOLUL V

OBIECTIVELE PRIORITARE ȘI MĂSURILE STRATEGICE PROPUSE PENTRU REFORMAREA MANAGEMENTULUI OPERAȚIONAL VIZÂND EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE FUNCȚIEI DE VICEPREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Măsuri pentru sporirea eficienței activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiției

În acord cu rolul de „lider pozițional de decizie” derivat din atribuțiile stabilite prin Regulament și ROI pentru funcția de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție (*care au constituit obiectul unei analize aprofundate în Capitolul III*) și în consecința problemelor relevante cu titlu de „puncte slabe” sau „amenințări”- diagnosticate în matricea specifică a unei analize tip SWOT - în activitatea instanței (și care au fost analizate în Capitolul IV), propun în cele ce urmează un set de **măsuri integrate în managementul general administrativ-judiciar al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție**, *care să fie apte să determine optimizarea activităților operaționale specifice, subsumat obiectivelor strategice deja enunțate și dezvoltarea percepției publice pozitive a jurisdicției supreme și, în consecință, consolidarea rolului său de componentă fundamentală în cadrul puterii judecătorești.*

I. Măsuri pentru creșterea calității actului de justiție îndeplinit la nivelul secțiilor și formațiunilor de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât, cunoașterea și valorificarea deciziilor Curții Constituționale, precum și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg și a Curții de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg, constituie o premisă pentru sporirea calității actului de justiție și pentru unificarea practicii judiciare, se impune în continuare:

✓ *informarea zilnică a judecătorilor și magistraților-asistenți cu privire la actele normative nou apărute, pentru evitarea apariției unor erori de argumentație*

sau analiză, inclusiv *monitorizarea actelor normative apărute în Jurnalul¹ Oficial al Comunităților Europene*;

✓ *facilitarea accesului acelorasi categorii de personal la publicații și reviste de specialitate („Buletinul jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiției”, „Buletinul jurisprudenței curților de apel”, „Dreptul”, „Pandectele Române”, „Revista română de drept comunitar” etc.) în care sunt publicate decizii ale instanțelor române și/sau europene, precum și studii de caz;*

✓ *investigarea on-line a site-urilor autorităților europene judiciare pentru capturarea jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului (www.echr.coe.int) și a principalelor instanțe comunitare (Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Tribunalul de Primă Instanță - <http://curia.europa.eu>) și a unor informații utile din bibliografii la spețele judiciare, materiale documentare ori informative, studii întocmite;*

✓ *operaționalizarea legăturii cu reprezentanții români la grefele Curții Europene de Justiție a comunităților europene de la Luxembourg și a Curții Europene pentru Drepturile Omului de la Strasbourg, pentru a putea fi transmise on-line detalii cu privire la hotărârile pronunțate și conținutul motivării acestora.*

II. Măsuri pentru reducerea duratei procedurilor judiciare aplicate datorită fluxului mare de dosare înregistrate pe rolul instanței² supreme, vizează:

✓ *facilitarea redactării și utilizării documentelor întocmite în cadrul secțiilor – sens în care trebuie finalizate regulile pentru elaborarea unitară a hotărârilor/incheierilor ce se redactează de magistrații-asistenți sau de către grefieri - cu standardizarea formatării acestora; precum și elaborarea unor formulare tip pentru documentele de uz intern și extern.*

Pentru facilitarea comunicării proiectelor de documente/documentelor finalizate între compartimentele secțiilor și o mai bună gestionare a timpului de lucru, în absența unui *sistem de management integrat informatic al documentelor – este necesară upgradarea bazei informatice comune accesibilă tuturor*

¹ Publicat la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/>.

² Având în vedere că, instanța poate fi privită ca un sistem în care se distinge între *input*, *throughput* și *output*, unde partea de *input* este alcătuită din resurse și dosare; resursele sunt umane (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de pregătire, informaticieni, consilieri), materiale (birourile alocate secțiilor, echipamentele etc.) și financiare (bugetul alocat), iar modificările de nivel ale acestor resurse atribuite condiționează numărul de cauze soluționate operativ.

Partea de *throughput* constă în procesul prin care dosarele nou intrate sau cele aflate pe rol sunt gestionate de către judecători, magistrați-asistenți și personalul auxiliar al instanței, rezultatul final fiind hotărârile pronunțate (*output-ul*).

judecătorilor, magistraților-asistenți și grefierilor, care va permite accesarea și/sau finalizarea, în funcție de nivelul de competență și decizie, a tuturor documentelor întocmite pentru ședințele de judecată.

✓ cea mai importantă măsură pentru reducerea numărului de dosare/judecător la nivelul prevăzut de standardele europene vizează *solicitarea prin intermediul Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție a aplicării procedurilor pentru ocuparea imediată a posturilor vacante de judecători și magistrați-asistenți de către Consiliul Superior al Magistraturii*, precum și *suplimentarea numărului de posturi pentru personalul auxiliar de specialitate*, care va permite crearea unui număr suplimentar de complete de judecată.

✓ *asigurarea participării judecătorilor și magistraților-asistenți la module de lucru organizate pentru pregătirea și gestionarea eficientă a cauzelor* (de exemplu, informatică, tehnici de lucru, tehnica de redactare a sentințelor/hotărârilor – incluzând liniile directoare cu modelele generale pentru redactarea hotărârilor, lăsând însă posibilitatea de alegere a stilului personal), toate acestea în scopul de a regulariza circulația cauzelor³ fără întârziere și a evita acțiunile inutile.

✓ *analiza trimestrială a factorilor subiectivi și obiectivi, care determină depășirea termenului rezonabil, în dosarele mai vechi de 1 an*, distinct, pe fiecare secție; în cadrul unor ședințe operative, organizate sub coordonarea vicepreședinților și în prezența Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție; pentru identificarea unor soluții comune în scopul remedierii situațiilor constatate.

✓ *controlul activității de repartizare aleatorie a cauzelor prin intermediul primului magistrat-asistent șef și, urmare a consultării judecătorilor secțiilor, stabilirea unui plafon maxim de dosare noi repartizate pe ședință*.

În acest sens, sunt necesare politici noi, comune în cadrul secțiilor, de organizare aplicate situațiilor nou ivite în ceea ce privește fluctuațiile de personal, cu referire la numărul și încărcătura ședințelor de recurs și numărul efectiv de judecători în funcție pentru asigurarea unei repartizări echilibrate a participării acestora în completele de judecată prin introducerea în sistemul Ecris a tuturor datelor care conduc la cuantificarea gradului de complexitate al fiecărui dosar și, în mod corespunzător, a fiecărei ședințe de judecată.

³ Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului ui de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5, paragrafele 18 și 19.

✓ întrucât, formarea profesională continuă a judecătorilor se bazează, în mare măsură, pe studiul individual, se impune în continuare *asigurarea condițiilor realizării acestuia prin facilitarea participării la cursuri postuniversitare, masterate, doctorate, seminarii* organizate în programul Institutului Național al Magistraturii de formare continuă.

✓ *continuarea măsurilor de degrevare⁴ a judecătorilor de sarcinile auxiliare și consolidarea programului⁵ pilot* care a fost implementat, începând cu data de 1 iunie 2012 și inclusiv, pentru ultima secție specializată, cea penală⁶, *privind extinderea atribuțiilor grefierilor și consolidarea statutului magistratului-asistent*, având drept scop eficientizarea activității de judecată și respectarea drepturilor procesuale ale părților implicate în procedurile judiciare.

De altfel, Recomandarea Nr. R (86) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor, statuează necesitatea *reducerii graduale a atribuțiilor non-juridice ale judecătorilor prin încredințarea altor persoane sau organe, pentru a determina un interval suficient de timp pentru studiul dosarelor, pregătirea ședințelor de judecată și documentarea în ceea ce privește doctrina relevantă în fiecare cauză, respectiv identificarea jurisprudenței europene incidente în materie⁷*.

Rațiunile care argumentează extinderea atribuțiilor grefierului, prin preluarea de la magistratul-asistent a sarcinilor administrative sunt:

- creșterea constantă a numărului cauzelor aflate pe rol și supraîncărcarea activității magistraților-asistenți cu sarcini care nu au un caracter strict jurisdicțional și în consecință, posibilitatea de a prelua atribuțiile nonjudiciare ale magistraților-asistenți, precum gestionarea dosarelor, motivarea unor tipuri limitate

⁴ Personalul administrativ și asistenții judecătorilor vor trebui să beneficieze de un instructaj special privind pregătirea ședințelor și controlul și urmărirea bunei derulări a cauzelor (de exemplu în ceea ce privește utilizarea informaticii, tehnicile de gestionare a cauzei și a timpului, redactarea hotărârilor, limbile străine, comunicarea cu părțile și cu publicul, cercetarea juridică). Aceasta vizează ușurarea judecătorilor de sarcinile administrative și tehnice și permite concentrarea acestora asupra aspectului intelectual și asupra gestionării procedurii și luării deciziei [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5 paragraf 19].

⁵ Modulul de lucru a fost aplicat pe o echipă funcțională formată din 3 judecători - 2 magistrați-asistenți stabili (care au intrat în ședința „în oglindă”) - 1 grefier cu studii superioare juridice care a preluat activitatea de gestionare rapidă a dosarului, de la înregistrarea acestuia pe rolul instanței și până la pronunțarea hotărârii și respectiv, redactarea acesteia.

⁶ Astfel, de la data de 01 iunie 2012, în cadrul secției penale, un număr de 15 grefieri au preluat atribuțiile de grefier de ședință, ceea ce a presupus o pregătire rapidă a acestora, prin sistemul E-learning, iar, pe de altă parte, reînnoirea cunoștințelor dobândite la Școala Națională de Grefieri.

⁷ Publicată la adresa www.inm-lex.ro/fisiere/pag_35/det_126/402.doc.

de hotărâri sau întocmirea de acte procedurale sub îndrumarea magistraților-asistenți;

- necesitatea redefinirii rolului și competențelor grefierilor în cadrul jurisdicției supreme;
- perioada de timp mai redusă, necesară formării și instruirii grefierilor, comparativ cu cea afectată pregătirii magistraților-asistenți.

Astfel, aceste măsuri vor viza:

- *stabilirea unor sarcini și mai sporite pentru cei doi magistrați-asistenți stabiliți pentru fiecare complet de judecată în cadrul secțiilor, în pregătirea ședinței de judecată și în activitatea de redactare a deciziilor pronunțate, cu responsabilități în gestionarea tuturor dosarelor repartizate, precum și în pregătirea administrativă și judiciară a acestora.*

- *repartizarea constantă a acelorași grefieri pentru fiecare complet de judecată constituit pentru a acorda sprijin magistraților-asistenți în activitatea de pregătire a ședințelor de judecată.*

Din această perspectivă, *modulul funcțional generalizat în cadrul tuturor secțiilor tip: 3 judecători – 2 magistrați-asistenți – un grefier de ședința și un grefier dactilograf pentru fiecare complet de judecată* va permite desfășurarea unei activități de calitate în condiții de stabilitate, continuitate și previzibilitate și va asigura o implicare activă a magistraților-asistenți în activitatea de judecată, prin sporirea atribuțiilor judiciare, dar și o valorificare a calificării grefierilor cu studii juridice superioare.

Degrevarea magistraților-asistenți de anumite atribuții (spre exemplu, întocmirea adreselor, a comunicărilor, tehnoredactarea încheierilor de ședință, atașarea dosarelor și a înscrisurilor), dar și stabilitatea acestora pe completele de judecată va determina efecte pozitive pentru soluționarea cu celeritate a cauzelor, și anume:

- *alocarea unui timp suplimentar în activitatea acestora de documentare legislativă și doctrinară pentru problemele de drept cu care completele de judecată sunt investite, de punere la dispoziția judecătorilor a materialelor necesare soluționării acestora;*

- *urmărirea unei evidențe a practicii la nivelul secțiilor, în scopul evitării pronunțării unor soluții contradictorii, întocmirea raportului scris pe fiecare cauză;*

- ✓ *urgentarea redactării hotărârilor judecătorești pronunțate în cauzele repetitive la nivelul tuturor secțiilor și amplificarea măsurilor proactive de creștere a calității motivării⁸ acelor hotărâri și/sau încheieri, ce se redactează de magistrații-asistenți și grefieri;*

⁸ Hotărârea trebuie, în principiu, să fie motivată. Calitatea hotărârii depinde în principal de calitatea motivării.

✓ *generalizarea condicilor electronice la compartimentul executări penale din cadrul secției penale.*

III. Măsuri vizând accelerarea mecanismelor de uniformizare a jurisprudenței Înaltei Curți, în scopul sporirii performanțelor profesionale ale acestora au în vedere, cu titlu de premisă, că aceasta reprezintă una dintre cele mai importante direcții de acțiune în strategia de reformă a sistemului judiciar, iar câștigarea încrederii în actul de justiție și eliminarea suspiciunilor de corupție pot fi atinse printr-o practică previzibilă, care legitimează o garanție de funcționare coerentă a acestora.

Însemnătatea unificării practicii judiciare la nivelul Înaltei Curți rezidă și din faptul că statul român a fost sancționat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului tocmai pentru lipsa unui mecanism capabil de a asigura o practică judiciară unitară, apreciindu-se că o stare de confuzie și incertitudine a hotărârilor judecătorești pronunțate contravine principiului siguranței raporturilor juridice.

Aceste măsuri proactive ale vicepreședintelui vor consta în:

✓ *inițierea mai multor dezbateri la nivelul secțiilor în vederea clarificării jurisprudenței,* având în vedere deficiența obiectivă a unicului mecanism legal instituit în acest scop, recursul în interesul legii, care intervine ulterior apariției jurisprudenței neunitare și, ca regulă, cu întârziere, fapt care pune în discuție eficiența sa.

✓ *identificarea concretă a problemelor de drept* care au fost soluționate neunitar la nivelul secțiilor și indicarea argumentelor pentru fiecare opinie (majoritară sau minoritară) și respectiv, comunicarea acestora către toate curțile de apel, solicitându-se transmiterea unui punct de vedere relevant, ce va fi notificat la nivelul secției de specialitate din cadrul instanței supreme pentru a fi analizat în ședințele de lucru cu judecătorii.

✓ *planificarea de comun acord cu președinții de secții a temelor de studiu și a datelor,* când judecătorii și magistrații-asistenți trebuie să analizeze practica

Excepțiile pot include, între altele, hotărâri ale administrației judiciare (ca cele privind amânarea cauzei până la un termen ulterior), chestiuni procedurale minore sau în esență necontencioase (sentințe pronunțate în contumacie sau cu acordul părților), decizii ale Curților de apel de confirmare a unei hotărâri pronunțate în primă instanță după ascultarea argumentelor similare având aceleași temeuri, hotărâri luate de un complet precum și unele hotărâri privind permisiunea de a exercita un recurs sau de a intenta o acțiune, în țările unde se cer asemenea permisiuni [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.7 paragraf 34].

secției și să dezbată noile reglementări legislative cu exprimarea punctelor de vedere asupra modului de interpretare a problemelor de drept ivite ori a celor susceptibile de a genera o astfel de practică; precum și *prezentarea referatului întocmit de către magistratul șef de secție cu sinteza soluțiilor de unificare a practicii judiciare pronunțate de fiecare secție în luna anterioară.*

Organizarea acestor dezbateri trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și să urmărească aprofundarea domeniului dreptului comunitar și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului pentru o corectă reflectare a lor în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în scopul pronunțării unor soluții predictibile.

Pe parcursul derulării sesiunilor de dezbateri se va urmări permanent identificarea acelor factori motivaționali de natură a genera dialogul juridic în rândul judecătorilor și magistraților-asistenți, într-un mod interactiv, cu exprimarea opiniilor juridice asupra problemelor de drept puse în discuție.

✓ *continuarea organizării periodice a unor întâlniri de lucru cu judecătorii curților de apel și amplificarea numărului de videoconferințe organizate, având ca obiect problemele de practică neunitară evocate de aceste instanțe în propunerile tematice notificate secțiilor, unde similar folosirea unor metode interactive de stimulare a dialogului va genera clarificarea temelor de discuție.*

✓ *elaborarea de ghiduri metodologice pentru instanțele din sistemul judiciar național în diverse materii de judecată în care să fie indicate principiile aplicabile în conformitate cu o jurisprudență relevantă atașată;*

✓ *elaborarea de broșuri, studii de caz cu exemple de practică judiciară, modele standard de redactare a hotărârilor însoțite de metodologie pentru instanțele susmenționate;*

✓ *continuarea activității de arhivare electronică a hotărârilor judecătorești recente, precum și demararea activității de explorare a fondului vechi de jurisprudență și includerea în sistemul de arhivare electronică.*

✓ *furnizarea de informații în rețeaua informatică internă a fiecărei secții cu privire la jurisprudența în materie a unor curți de apel de către grupurile de lucru din cadrul secțiilor, formate din 2-3 judecători și/sau magistrați-asistenți în activitatea de selectare a deciziilor relevante, în colaborare cu magistrații-asistenți din cadrul Direcției de Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică, care va întocmi materiale informative ce argumentează punctele de vedere divergente.*

✓ *implementarea unui sistem operativ de diseminare a soluțiilor pronunțate de secțiile Înaltei Curți utilizând transmisia de date cu semnătură electronică, în condițiile legii, prin Internet și/sau Intranet.*

IV. Măsuri pentru asigurarea și verificarea respectării dispozițiilor legale și a regulamentelor de către magistrații-asistenți și personalul auxiliar din Cancelaria⁹ Înaltei Curți de Casație și Justiție și din Biroul de informare și relații publice¹⁰

Aceste măsuri, vizând monitorizarea consecventă a responsabilizării acestor categorii de personal prin dezvoltarea unei conduite, care să garanteze aplicarea legii în conformitate cu cele mai înalte standarde profesionale, sunt necesare datorită cunoașterii uneori superficiale a sarcinilor de serviciu, situație ce afectează calitatea lucrărilor efectuate și timpul de lucru alocat, inclusiv pentru judecători (care sunt obligați să corijeze actele necorespunzătoare).

În acest sens, apreciez că prin luarea de măsuri pentru respectarea programului de activitate și folosirea eficientă a timpului de lucru de către categoriile de personal susmenționate pentru îndeplinirea la timp și în condiții de calitate a lucrărilor, se vor asigura condițiile administrative pentru împiedicarea oricărei întârzieri în soluționarea cauzelor ce fac obiectul dosarelor aflate pe rolul fiecărei secții.

Între măsurile menite să determine responsabilizarea conduitei acestor categorii de personal se înscriu:

✓ în consecința principiului subsidiarității stricte subordonări ierarhice față de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție la care s-a făcut deja trimitere, vicepreședintele are *obligația verificării modului de exercitare a atribuțiilor magistraților-asistenți din cadrul secțiilor și formațiunilor de judecată, care participă la ședințele de judecată, stabilite prin dispozițiile art.51 alin.3 lit.a-o din Regulament, prin intermediul primului magistrat-asistent, respectiv:*

a) luarea de măsuri, din dispoziția președintelui completului de judecată, pentru efectuarea de către grefierul de ședință și arhivă a tuturor lucrărilor necesare bunei desfășurări a ședinței de judecată;

b) îndrumarea activității grefierului de ședință;

⁹ Aceasta, întrucât Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți (art.63 alin.1 din Regulament).

Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție se compune din prim-grefieri, grefieri, agenți procedurali și aprozi, stabiliți prin statul de funcții (art.64 alin.1 din Regulament).

¹⁰ Pe de altă parte, și Biroul de informare și relații publice funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți (art.83 alin.2 din Regulament).

c) în cazul magistraților-asistenți ai Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal, întocmirea raportului asupra admisibilității în principiu a recursului, în condițiile prevăzute în art. 493 alin. (2) din Codul de procedură civilă, conform desemnării președintelui completului de judecată;

d) în cazul magistraților-asistenți ai Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal, dispunerea comunicării de către grefierul de ședință a raportului, conform art. 493 alin. (4) din Codul de procedură civilă;

e) după deschiderea dezbaterilor, anunțarea cauzele în ordinea stabilită de președintele completului de judecată, efectuarea apelului părților și al celorlalte persoane citate, referitor la modul în care s-a efectuat procedura de citare și la îndeplinirea celorlalte măsuri dispuse, referirea, pe scurt, asupra obiectului cauzei și stadiului în care se află judecata;

f) consemnarea, pentru fiecare dosar în parte, a susținerilor orale ale părților și ale procurorului, precum și a măsurilor dispuse de instanță;

g) sub îndrumarea președintelui completului de judecată, asigurarea, pentru deliberare, consultării actelor normative necesare și informațiilor privitoare la jurisprudență și doctrină;

h) redactarea încheierilor;

i) participarea cu vot consultativ la deliberări;

j) în cazul magistraților-asistenți ai Secției I civile, Secției a II-a civile, Secției de contencios administrativ și fiscal, completelor de 5 judecători în materie civilă, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii în materie civilă și completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, semnarea minutei;

k) în cazul magistraților-asistenți ai Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal, dispunerea comunicării de către grefierul de ședință a deciziilor prevăzute în art. 493 alin. (5) și (6) din Codul de procedură civilă;

l) notarea în evidența secției a soluțiilor importante sau de principiu și a temeiurilor de drept ale acestora, conform desemnării președintelui completului de judecată;

m) redactarea hotărârilor, conform repartizării președintelui completului de judecată, cu respectarea termenelor legale;

n) coordonarea și verificarea redactării proiectelor actelor de procedură întocmite de către grefierul de ședință;

o) verificarea înregistrărilor în sistem informatic și asigurarea remedierii deficiențelor constatate.

✓ *amplificarea controlului direct și/sau prin intermediul primului magistrat-asistent, a modului de exercitare de către prim-grefierii, grefierii, agenții*

procedurali și aprozii (stabiliți prin statul de funcții al instanței) *a atribuțiilor stabilite în art.66 din Regulament*, pentru dosarele predate arhivelor Secțiilor Unite, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, completelor de 5 judecători și arhivelor secțiilor, și anume:

- primirea și înregistrarea dosarelor intrate, ținerea evidenței acestora, precum și a circulației lor; respectiv înregistrarea cauzelor în ordinea intrării și repartizarea lor, prin conformare strictă la dispozițiile art.95 din ROI, verificarea efectivă a modului de repartizare aleatorie de către persoana desemnată, îndosărierea listingurilor de repartitie, respectarea termenului de înaintare a dosarelor de către secțiile Înaltei Curți, stabilirea măsurilor pentru primul termen de judecată, preschimbarea termenului înainte de primul termen de judecată; întocmirea evidențelor și proceselor verbale;

- întocmirea conceptelor pentru citarea părților din procese, întocmirea citațiilor și urmărirea expedierii acestora;

- punerea dosarelor la dispoziția părților și avocaților pentru studiu;
- pregătirea dosarelor pentru ședințele de judecată, precum și trimiterea lor la alte instanțe;

- întocmirea statisticilor privind activitatea de judecată;
- efectuarea comunicărilor necesare punerii în executare a hotărârilor;
- întocmirea și eliberarea, la solicitarea părților, de certificate și copii legalizate de pe hotărâri;

- întocmirea corespondenței în legătură cu dosarele;
- informarea persoanelor venite la arhive asupra datelor solicitate din dosarele în care acestea sunt direct interesate;

- ținerea evidenței timbrului judiciar și a taxelor judiciare de timbru.

✓ *verificarea condițiilor de asigurare a serviciului de permanență în cadrul secțiilor, îndeosebi în cadrul secției penale și a situațiilor de absențe motivate*, în raport cu planificările de permanență a tipurilor de personal ce compun Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție în sensul dispozițiilor art.64 alin.1 din Regulament.

Reamintim că, datorat specializării competenței¹¹ secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilită prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a specificității *activității de permanență*¹², *prin conformare la prevederile art.98 alin.5 din ROI*¹³, președintele secției *întocmește lunar programarea judecătorilor de serviciu pentru fiecare zi*, ce au ca atribuții - dispunerea rezoluțiilor în dosarele nou formate¹⁴, soluționarea cererilor cu propuneri de arestare preventivă formulate de procuror (art.146 alin.2 Cod procedură penală, în cazul arestării preventive a învinuitului și art. 149¹ alin.2 Cod procedură penală, în cazul arestării preventive a inculpatului) și a cererilor de percheziție în cursul urmăririi penale (art.100 alin.3 Cod procedură penală). Menționăm că, alături de judecători, la această activitate zilnică, participă câte un magistrat-asistent și un grefier.

În aplicarea textului mai suscitată, în vederea soluționării cauzelor penale urgente, *pentru zilele nelucrătoare*, (sâmbătă și duminică), precum și *în zilele de sărbători legale*, președintele secției *întocmește planificarea lunară de serviciu a completelor de judecată*.

✓ *extinderea comunicării cu primul magistrat-asistent șef al Înaltei Curți și primii magistrați-asistenți șefi din secții pentru monitorizarea nivelului de implicare și de adaptare al categoriilor de personal*, ce fac parte din Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție (prim-grefieri, grefieri, agenți procedurali și aprozi) și pentru informare cu privire la aptitudinile și capacitățile de care dispun,

¹¹ Competența secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzută de art.22-23 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *a fost prezentată în Secțiunea 1 a Capitolului I din prezenta lucrare*.

¹² Reamintim că, în cazul în care incidentele procedurale nu se soluționează în ziua în care au fost invocate, întregirea completului se face cu judecătorul sau judecătoria din planificarea de permanență din ziua în care acestea au fost invocate. Dacă incidentul procedural se invocă între termenele de judecată, în alcătuirea completului intră judecătorul sau judecătoria din lista de permanență aferentă zilei în care s-a stabilit termenul de judecată (art.98 alin.5¹ din ROI).

În caz de absență, compunerea completului de judecată se va realiza prin participarea judecătorilor din planificarea de permanență, întocmindu-se în acest sens un proces-verbal (art.98 alin.6 din ROI).

În cazul existenței, într-o singură zi, a mai multor incidente procedurale sau a situațiilor de absență a membrilor completului de judecată, soluționarea acestora se face, prin rotație, de judecătorii aflați pe planificarea de permanență din acea dată, în ordinea înregistrării" (art.98 alin.7 din ROI).

¹³ Potrivit căroră „planificarea de permanență se face de (...) președintele secției, cu acordul colegiului de conducere, ținându-se cont de completele de judecată din care face parte judecătorul, având prioritate asigurarea timpului necesar studierii dosarului. În cadrul planificării de permanență se vor avea în vedere și situațiile în care judecătorii lipsesc din instanță.

¹⁴ Având în vedere că dispozițiile art. 97 alin.2 din ROI statuează că „în situația în care judecătorii completului de judecată se află în imposibilitate să ia măsurile necesare pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzelor, acestea vor fi dispuse (...) de judecătorul de serviciu”.

modul de conștientizare a responsabilităților, asumare a inițiativei și colaborării în echipă.

V. Măsuri ce urmează a fi propuse Colegiului de Conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru perfecționarea profesională a judecătorilor și magistraților-asistenți

✓ *asigurarea cu ocazia întâlnirilor periodice de perfecționare profesională* că judecătorii și magistrații-asistenți sunt informați cu privire la obligațiile ce le revin, și la procedurile ce trebuie să fie respectate;

✓ *coordonarea elaborării de către președinții de secții a unor planuri de activități cu indicatori de eficiență¹⁵ și de calitate¹⁶*, precum și a datelor la care se vor analiza stadiul realizării *obiectivelor strategice de către secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție*;

✓ *coordonarea întocmirii de către președinții de secții a unor programe anuale de studiu profesional pe fiecare magistrat-asistent* în raport de recomandările din raportul de evaluare din cadrul secțiilor, în care vor fi cuprinse tematici și module specializate în raport de competența fiecărei secții a instanței supreme;

✓ *întocmirea de către președinții de secții pe fiecare compartiment al secțiilor a planurilor de control* privind activitatea administrativ judiciară a magistraților-asistenți;

✓ *formularea de propuneri în calitate de funcționar de securitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnat în condițiile Legii¹⁷ nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate*, în scopul organizării de activități care să *determine perfecționarea personalului care gestionează date cu caracter personal ori informații clasificate corespunzător cu standardele legale în materie*, inclusiv prin colaborare cu reprezentanți ai Autorității Naționale de Protecție a Datelor cu Caracter Personal, ai Oficiului Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat și ai Serviciului Român de Informații.

¹⁵ Se vor avea în vedere ca indicatori de eficiență: creșterea procentului de operativitate, respectarea termenului legal de redactare a hotărârilor, rezolvarea în termen legal a altor atribuții stabilite prin ordinul de serviciu, reducerea stocului de dosare.

¹⁶ Se vor avea în vedere ca indicatori de calitate: unificarea practicii judiciare; calitatea redactării hotărârilor.

¹⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002.

VI. Măsurile propuse pentru gestionarea optimă a resurselor umane disponibile la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în scopul echilibrării volumului de muncă

✓ *implicarea unui număr sporit de persoane în realizarea proiectului managerial de față, având în vedere că managementul situațional al resurselor de personal are ca premisă operațională că atribuțiile sunt limitate și prestabilite prin dispozițiile regulamentare și că persoanele au capacități diferite; iar din acest punct de vedere, arta conducerii situaționale prin luarea deciziilor administrative cu participarea tuturor categoriilor de personal, va contribui în egală măsură la dezvoltarea profesională a acestora, precum și la eficientizarea activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.*

Cunoștințele teoretice acumulate, specifice activităților de resurse umane sunt de natură să cauzioneze îndeplinirea competentă a atribuțiilor vicepreședintelui Înaltei Curți și în acest sens, *voi utiliza experiența și deprinderile practice, dobândite în perioada în care am condus instanțe la toate nivelurile de jurisdicție (judecătore, tribunal, curte de apel) și o Autoritate națională în subordonarea Guvernului României, având calitatea de ordonator principal de credite.*

✓ *funcționarea eficientă a Înaltei Curți impune reevaluarea strategiei în domeniul resurselor umane pe termen mediu și lung, în funcție atât de volumul prezent de activitate, cât și de impactul viitoarelor coduri, penal și de procedură în materie penală, ce urmează să intre în vigoare cu începere din februarie 2014, relativ la schemele de personal ce sunt subdimensionate pentru judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate.*

Analiza dinamicii categoriilor de personal în cadrul Înaltei Curți este un demers complex, care va trebui să ofere o imagine realistă asupra capacității vicepreședintelui de a gestiona resursele umane în condiții de eficiență, în legătură nu doar cu abilitățile sale economice și intelectuale (dobândite sau în urma experienței proprii), ci trebuie să vizeze și abilitățile psiho-sociale sau aptitudinile de conducere, care îl diferențiază de alte persoane.

✓ *în același sens, voi formula propuneri președintelui instanței și Colegiului de conducere pentru elaborarea unei Metodologii de alocare a resurselor umane la nivelul fiecărei secții.*

Interacționarea pe verticală și gestionarea eficientă a relaționării pe orizontală în cadrul colectivelor din cadrul secțiilor - generează măsura valorii ca manager, a vicepreședintelui și presupune stabilirea de căi de comunicare în

vederea implicării, la anumite niveluri de adoptare a deciziilor, a tuturor categoriilor de personal (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate).

✓ *formularea de propuneri în vederea dispunerii de către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a unor expertize prin care să se poată determina parametrii reali de normare a muncii pentru totalitatea categoriilor de personal, pentru justificarea a cererilor de majorare a posturilor de judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate.*

✓ *până la reglementarea situației determinată de subdimensionarea schemelor de personal se va avea în vedere monitorizarea sistematică a compartimentelor din cadrul secțiilor în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă.*

✓ *măsurile de remediere, inclusiv realocarea resurselor umane ale altor secții printr-o decizie rapidă pentru evitarea restanțelor în redactarea hotărârilor pronunțate, vor fi propuse spre evaluare și decizie Președintelui Înaltei Curți și Colegiului de Conducere.*

✓ *Transparența procesului de decizie administrativă la nivelul Înaltei Curți impune ca în activitatea de evaluare a performanțelor profesionale să fie instituite criterii¹⁸ obiective de evaluare a acestora, care vor permite monitorizarea activității și înregistrarea rezultatelor profesionale și/sau administrative pe întreaga perioadă de timp supusă evaluării, precum și va motiva acele categorii de personal, altele decât judecătorii să cunoască șansele de evoluție în carieră în raport de propriile rezultate obținute.*

VII. Măsuri propuse în managementul resurselor informaționale și materiale alocate Înaltei Curți de Casație și Justiție, are în vedere drept premisă că Principiul III din Recomandarea¹⁹ Nr.R (94)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor impune condiții de muncă adecvate, iar acest aspect implică o distribuire optimă a resurselor existente și încercarea de atragere de resurse suplimentare.

¹⁸Din acest punct de vedere, este important comportamentul manifestat în timpul ședințelor de judecată sau în raporturile stabilite cu justițiabilii de către personalul din cadrul compartimentelor auxiliare care oferă informații și alte servicii părților (arhive, registraturi, Biroul de executări penale).

¹⁹ Publicată la adresa <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1212245&Site=COE>.

Din acest punct de vedere este necesară o conduită proactivă a vicepreședintelui Înaltei Curți în urmărirea stării resurselor informaționale și materiale disponibile pentru identificarea potențialelor deficiențe, care să fie făcute cunoscute Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și Colegiului de Conducere, împreună cu propunerea unor măsuri de optimizare, respectiv:

✓ *finalizarea procesului de informatizare a tuturor activităților instanței, inclusiv integrarea bazelor de date existente, pentru a fi accesibile tuturor judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar de specialitate, inclusiv înregistrarea electronică a tuturor dosarelor noi, precum și arhivarea electronică a jurisprudenței* conținând totalitatea hotărârilor judecătorești motivate la nivelul fiecărei secții, în format Word și PDF (prin cuvinte cheie adăugate în denumirea fișierului și opțiuni de regăsire facilă a informației după acestea);

✓ realizarea unei baze de date cu înregistrările de voce din ședințele de judecată ale secției penale, precum și transcrierea lor automată în format text pentru a fi distribuite la cererea părților și pentru facilitarea în deliberarea completelor de judecată cu referire la acestea;

✓ uniformizarea formatelor din punct de vedere electronic al tuturor mijloacelor de probă, ce se depun / atașează de către unitățile de parchet, apărători și părți la dosarele ce se judecă pe rolul secției penale a instanței supreme;

✓ *continuarea procedurii de introducere a fondului vechi de hotărâri judecătorești pronunțate în sistemul electronic de arhivare, prin scanarea și indexarea lor pentru regăsirea conținutului și facilitarea identificării acestora după diferite criterii de căutare în funcție de conținutul documentelor* permițând eliberarea către justițiabili (printr-o procedură rapidă și simplificată) de exemplare certificate ori legalizate, precum și *pentru rapiditatea traducerilor într-o limbă de circulație internațională, folosindu-se softuri de traducere automată care necesită o intervenție minoră a unui traducător autorizat;*

✓ *formularea de propuneri în vederea extinderii nivelului de dotare cu echipamente IT moderne și a bazei de comunicații* care să permită transmiterea corespunzătoare a semnalului audio/video la distanțe mai mari, în vederea facilitării administrării procedurilor judiciare pentru audierea inculpaților și a martorilor aflați în alte locații sau pentru îndeplinirea rapidă a procedurilor de cooperare internațională în materie;

✓ *analiza și centralizarea periodică a deficiențelor constatate în practica secțiilor în utilizarea programului informatic ECRIS de repartizare aleatorie,*

formulându-se propuneri de adaptare ce vor fi supuse evaluării Colegiului de Conducere al instanței în vederea sesizării Consiliului Superior al Magistraturii;

✓ *facilitarea accesului judecătorilor și magistraților-asistenți la bazele de date specifice, relevante, ale altor autorități publice naționale, în urma propunerii adresată Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru încheierea unor protocoale de colaborare cu Inspectoratul General al Poliției Române, care să permită interogarea electronică a evidenței operative a cazierului judiciar și persoanelor urmărite la nivel național sau internațional;*

✓ *îmbunătățirea infrastructurii instanței pentru funcționarea optimă a justiției pentru minori prin realocarea de spații adecvate pentru judecarea cauzelor în care sunt implicați minori (victime²⁰ sau infractori), pentru asigurarea conformității la standardele europene în această materie.*

VIII. Măsurile pentru intensificarea procesului de transparentizare și accesibilizare a mediului organizațional specific al Înaltei Curți

În esență, este necesar ca întreaga activitate a instanței, modificările de competențe și procedurile judiciare specifice să fie accesibile justițiabililor și mass-media, pentru eliminarea suspiciunilor generate de neînțelegerea modului de funcționare de către diferiții subiecți procesuali.

În acest sens, voi propune Președintelui Înaltei Curți și Colegiului de conducere următoarele măsuri:

✓ *afișarea electronică a listei dosarelor și evidențierea dosarului care este în curs de soluționare și a celui care urmează pe un tablou exterior sălilor de judecată;*

✓ *stabilirea de proceduri de selectare a hotărârilor judecătorești care, prin consistența considerentelor contribuie la clarificarea unor probleme de drept de interes pentru public;*

✓ *în mod necesar, valorificarea suplimentară a faptului că purtătorul de cuvânt al instanței poate transmite corect și rapid informațiile ce interesează publicul, eliminând distorsiunile și erorile.*

²⁰ Victimele tinere constituie o categorie care se pune ușor la îndemâna agresorilor. Fiind neevoluat fizic, naiv și fără experiență sub aspect mintal tânărul poate fi ușor victimizat.

Adesea infractorii îi utilizează pe tineri drept complici la diverse infracțiuni, astfel încât tinerii în acest caz (deși legalmente complici) în fond sunt victimizați. Tot așa, victimizarea tinerilor prin abuz sexual (mai ales la fete) constituie fapte bine cunoscute (M. Voinea, Fl. Dumitrescu, *Psiho-sociologie judiciară*, Editura SYLVI, București, 1999, pag.109).

IX. Măsuri organizatorice propuse pentru paza sediului, a bunurilor Înaltei Curți, prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă și apărarea împotriva dezastrelor (prin conformare la atribuția stabilită prin dispozițiile art.15 lit.f) din Regulament)

▪ *Cu referire la organizarea pazei²¹ sediului instanței și a celorlalte bunuri, voi acționa pentru:*

✓ *stabilirea împreună cu reprezentanții Direcției Generale de Jandarmi a Municipiului București, a planului anual de pază și protecție, care va fi supus aprobării Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și respectiv, Inspectoratul General al Jandarmeriei Române;*

✓ *comunicarea permanentă cu reprezentanții unității de jandarmi (șefii de obiectiv), incluzând organizarea periodică de întâlniri pentru verificarea modului de implementare a măsurilor tactice dispuse și stabilirea corecțiilor după caz, ale acestora, astfel încât să se realizeze respectarea dispozițiilor legale în materie, dar și a regulilor specifice de disciplină militară a jandarmilor;*

✓ *distribuirea judicioasă a efectivelor de jandarmi în sediul instanței;*

✓ *monitorizarea ședințelor de judecată cu potențial de incidente datorită particularităților unor cauze (cu deosebire, în materie penală), urmând a se semnală conducerii unității de jandarmi informațiile necesare pentru a putea așeza în dispozitiv cordoane de protecție atunci când situația o impune;*

✓ *consolidarea regulilor de acces²² în sediul instanței și în sălile în care se desfășoară activitatea de judecată;*

✓ *întărirea controlului privind accesul persoanelor străine în spațiile de lucru și birourile personalului propriu;*

✓ *cooperarea cu efectivele poliției naționale și/sau locale pentru paza pe timpul nopții, în vederea unei patrulări regulate în perimetrul clădirii;*

✓ *upgradarea sistemului de supraveghere video în cadrul instanței și configurarea unui sistem integrat de control acces (posibil utilizând amprenta biometrică, exclusiv pentru personalul propriu) în scopul asigurării standardelor*

²¹ Activitatea de pază a sediilor instanțelor și a bunurilor acestora este realizată prin colaborare cu unitățile specializate din cadrul Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, în baza protocolului încheiat în condițiile art. 124 din Legea nr.304/2004 și în acord cu normele cuprinse în Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1175 din 13.12.2004.

²² Menționăm că în prezent acesta este permis numai în urma legitimării și cu respectarea controlului antiterorist. Pentru public și avocați există filtre de control, efectuându-se și controale cu detectoare de metale.

de securitate pentru justițiabili, în acord cu cerințele Uniunii Europene în domeniu;

✓ *organizarea periodică de întâlniri cu reprezentanții Administrației Naționale a Penitenciarelor în scopul conformității dispozitivelor de pază ale deținuților, ce sunt transportați la sediul instanței la prevederile Legii nr.275/2006²³ privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.*

▪ În legătură cu **paza contra incendiilor**, prin conformare la dispozițiile Legii nr.307/2006²⁴ privind apărarea împotriva incendiilor, propun:

○ *desfășurarea activităților necesare care să asigure condițiile tehnico – tactice și operative de prevenire și reducere a riscului de producere a incendiilor și de intervenție în caz de incendiu;*

○ *mărirea numărului persoanelor ce vor fi instruite în vederea atestării ca și cadre tehnice de specialitate;*

○ *evaluarea factorilor de risc potențial și adaptarea corespunzătoare a dispozițiilor scrise, ce stabilesc responsabilitățile personalului încadrat în compartimentul de specialitate;*

○ *popularizarea în colectivele secțiilor, prin compartimentul de specialitate, a instrucțiunilor de apărare și luptă contra incendiilor și verificarea periodică dacă sunt afișate la loc vizibil, planul de evacuare a clădirii în caz de incendiu și semnalizările pentru căile de evacuare.*

▪ *Prin conformare la prevederile legale privind **protecția muncii**, am în vedere:*

✓ *formularea de propuneri către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru desemnarea persoanelor responsabile cu protecția muncii, în temeiul dispozițiilor Legii nr.319/2006²⁵ privind protecția muncii și a Hotărârii de Guvern nr.1425/2006²⁶ privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor legii securității și sănătății în muncă nr.319/2006;*

✓ *aplicarea corespunzătoare a normelor Hotărârii de Guvern nr.355/2007²⁷ privind supravegherea sănătății lucrătorilor și a Ordinului*

²³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 627 din 20 iulie 2006.

²⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 633 din 21 iulie 2006.

²⁵ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006.

²⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr.882 din 30 octombrie 2006.

²⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 332 din 17 mai 2007.

nr.1349/2004²⁸ al Ministrului Sănătății privind caracterul voluntar al standardelor menționate în Normele generale de protecție a muncii, urmând să fie supravegheat modul de aplicare a programului anual de securitate și sănătate în muncă;

✓ *asigurarea condițiilor necesare de suport logistic pentru acțiunile comitetului de securitate și sănătate în muncă*, în exercitarea atribuțiilor²⁹ specifice, așa cum sunt prevăzute în art.67 din normele metodologice de aplicare a prevederilor legii securității și sănătății în muncă sus menționată;

✓ *amplificarea acțiunilor de prevenire a îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor la locul de muncă*, urmând ca propunerile categoriilor de personal să fie evaluate și integrate în planul de acțiune deja indicat;

✓ *asigurarea de către medicul specializat în medicina muncii prezent în instanță a controlului anual al fiecărui salariat și efectuarea actualizării datelor medicale*.

²⁸ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 997 din 29 octombrie 2004.

²⁹ Pentru realizarea informării, consultării și participării lucrătorilor, comitetul de securitate și sănătate în muncă are următoarele atribuții:

- a) analizează și face propuneri privind politica de securitate și sănătate în muncă și planul de prevenire și protecție, conform regulamentului de organizare și funcționare;
- b) urmărește realizarea planului de prevenire și protecție, inclusiv alocarea mijloacelor necesare realizării prevederilor lui și eficiența acestora din punct de vedere al îmbunătățirii condițiilor de muncă;
- c) analizează introducerea de noi tehnologii, alegerea echipamentelor, luând în considerare consecințele asupra securității și sănătății lucrătorilor și face propuneri în situația constatării anumitor deficiențe;
- d) analizează alegerea, cumpărarea, întreținerea și utilizarea echipamentelor de muncă, a echipamentelor de protecție colectivă și individuală;
- e) analizează modul de îndeplinire a atribuțiilor ce revin serviciului extern de prevenire și protecție, precum și menținerea sau, dacă este cazul, înlocuirea acestuia;
- f) propune măsuri de amenajare a locurilor de muncă, ținând seama de prezența grupurilor sensibile la riscuri specifice;
- g) analizează cererile formulate de lucrători privind condițiile de muncă și modul în care își îndeplinesc atribuțiile persoanele desemnate și/sau serviciul extern;
- h) urmărește modul în care se aplică și se respectă reglementările legale privind securitatea și sănătatea în muncă, măsurile dispuse de inspectorul de muncă și inspectorii sanitari;
- i) analizează propunerile lucrătorilor privind prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale, precum și pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și propune introducerea acestora în planul de prevenire și protecție;
- j) analizează cauzele producerii accidentelor de muncă, îmbolnăvirilor profesionale și evenimentelor produse și poate propune măsuri tehnice în completarea măsurilor dispuse în urma cercetării;
- k) efectuează verificări proprii privind aplicarea instrucțiunilor proprii și a celor de lucru și face un raport scris privind constatările făcute;
- l) dezbate raportul scris, prezentat comitetului de securitate și sănătate în muncă de către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție cel puțin o dată pe an, cu privire la situația securității și sănătății în muncă, la acțiunile care au fost întreprinse și la eficiența acestora în anul încheiat, precum și propunerile pentru planul de prevenire și protecție ce se va realiza în anul următor.

SECȚIUNEA 2

O nouă paradigmă și măsuri proactive pentru reconfigurarea mediului³⁰ intraorganizațional al Înaltei Curți de Casație și Justiție

❖ Cu titlu de premisă, am arătat deja în capitolul anterior, că managementul organizațional modern presupune metode și tehnici apte pentru realizarea obiectivelor legitime, precum și o strategie determinată de planificare a acțiunilor, de alegere a priorităților, de previzionare a dificultăților și de revizuire în funcție de noile schimbări intervenite.

Managementul vicepreședintelui din cadrul „echipei” Înaltei Curți presupune mai mult decât managementul resurselor umane și are în vedere exercitarea funcțiilor tradiționale ale managementului în întregul proces organizațional: gestionarea și promovarea intereselor individuale, coordonarea directă a unor compartimente de execuție și a unor grupuri intraorganizaționale, medierea conflictelor și stimularea creativității tuturor categoriilor de personal.

Pe de altă parte, controlul relațiilor intraorganizaționale este o veritabilă provocare, întrucât structurile organizaționale reprezintă medii sociale complexe supuse unor condiționalități (atât economice, cât și socio-culturale – vizând nivelul de toleranță și interacțiune³¹ interpersonală) diferite.

Fibrele organizației –categoriile specializate de personal– au un aport decisiv asupra schimbării acesteia datorită imprevizibilității comportamentale și, pe cale de consecință, a necesității creării de mecanisme manageriale de control a acestor conduite.

³⁰ Cercetarea mediului intern organizațional are însemnătate deoarece capabilitatea de adaptare a instanței supreme la condițiile externe socio-economice-judiciare este influențată de existența unei echipe de execuție a sarcinilor stabilite.

³¹ Persoanele trebuie să fie implicate în relații personale pentru a fi motivate să fie morale sau pentru a ști să fie morale. Altfel spus, oamenii nu pot fi drepiți sau morali în vid; ei pot deveni drepiți doar într-un mediu în care relațiile personale contează.

În mod similar, relațiile apropiate sunt posibile doar atât timp cât părțile au încredere una în alta. Dar încrederea nu poate supraviețui și nici nu se poate dezvolta într-un mediu caracterizat de neîncredere și ură. De asemenea, nu poți fi complet onest cu cineva dacă nu ai încredere în acea persoană. Neîncrederea dăunează onestității.

Probabil că acea imagine poate fi schițată astfel: dacă morala imparțială ar cere un tratament imparțial pentru toți, atunci nu am putea dezvolta cunoașterea sau motivația care ne dau posibilitatea de a acționa moral. Deci, imparțialitatea nu poate pretinde acest lucru. Ea trebuie să permită cel puțin câteva relații personale - relații în cadrul cărora oamenii pot acorda un tratament preferențial cunoscuților în mod justificat. În caz contrar, ea se autosubminează (P.Singer, *Tratat de etică*, Editura Polirom, București, 2006, pag.363).

❖ Dintr-un alt punct de vedere, într-o analiză psiho-socială la nivel individual evidențiem faptul că diversitatea³² și complexitatea umană este o premisă a oricărei evaluări pertinente privind rolul unei persoane într-o colectivitate.

De asemenea, o axiomă stabilește că organizațiile au reprezentări diferite pentru indivizi, iar rațiunile care stau în spatele funcționării acestora sunt extrem de complicate, iar pe de altă parte, „echipele” din cadrul oricărei structuri organizaționale oferă indivizilor din cadrul lor conștientizarea că apartenența la grup poate oferi un grad ridicat de încredere și de valoare personală.

Creșterea eficacității operaționale a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție, mă determină să adopt paradigma unei „echipe unice” ca reprezentând o soluție de a folosi talentele fiecărei categorii de personal și pentru asigurarea adaptabilității la schimbările din mediul juridic și social global.

Prin structura lor și prin percepțiile diferite ale indivizilor, organizațiile reprezintă structuri³³ eterogene, fiind un conglomerat de comportamente³⁴, iar dinamica activității unei echipe presupune o diversitate de valori, care concură pentru realizarea obiectivelor strategice.

Din acest punct de vedere, *cunoașterea mediului intraorganizațional* al fiecărei secții, *reconfigurarea*³⁵ *unor relații în interiorul colectivului instanței*, în

³² Particularitățile indivizilor se manifestă în trei componente comportamentale: abilitățile personale, atitudinile în relațiile de muncă și capacitatea de învățare.

³³ Fiecare membru al unui grup ocupă o anumită poziție în structura ierarhică a grupului, căreia îi corespunde un status, dotat cu un anumit prestigiu, ceea ce îi obligă să îndeplinească o anumită funcție, deci să joace un anumit rol, potrivit unui model.

Membrii unui grup social sunt distribuiți ierarhic pe o scară de statusuri intercon condiționate. Aceste statusuri preexistente, determinate de poziții diverse, vor deveni statusuri atribuite pentru cei care, intrând în grup, le acceptă. În grupurile formale, instituționalizate, statusurile sunt reglementate administrativ, prin regulamente și norme de funcționare.

Modul în care vor fi jucate rolurile va depinde de o suită de factori individuali, capacitate fizică, intelectuală, aptitudini, personalitate, atitudinea față de status (M. Voinea, *Sociologie generală și juridică*, Editura Holding Reporter, București, 1997, pag.72-73).

³⁴ Interacțiunea socială rareori are loc întâmplător. În general, există un tipar al comportamentului nostru. În timp ce cultura determină o parte a tiparului, o mare parte a lui este determinată și de elementele structurale ale societății. Printre aceste elemente sunt: statutul, rolul, grupurile, organizațiile, instituțiile sociale și comunitatea (N. Goodman, *Introducere în sociologie*, Editura Lider, seria cultură generală, București, 1992, pag.67).

³⁵ Inclusiv făcând apel la metodele moderne tip *brainstorming* (metodă creativă de rezolvare a problemelor, bazată pe stimularea gândirii unei persoane cu ajutorul ideilor altor persoane, ce urmărește identificarea unei soluții la o problemă printr-un grup de persoane. În sensul acesteia trebuie ca vicepreședintele să organizeze ședințe de lucru ori de câte ori este necesar pentru eliminarea unor probleme, îndemnând în permanență la o gândire nelimitată pe participanți, care își vor exprima ideile cu privire la decizia ce urmează a fi luată, în mod spontan, fără nicio

scopul creării mediului optim de realizare a obiectivelor legitime viitoare; dar și *influențarea comportamentului organizațional*, vor reprezenta *măsuri manageriale* decisive ale vicepreședintelui, ce sunt impuse de acceptarea și promovarea diversității pentru atribuirea sarcinilor corespunzător abilităților și atitudinilor fiecărei categorii de personal.

Dinamica activității judiciare a Înaltei Curți și necesitatea evoluției sale instituționale continue impun ca *vicepreședintele să aibă în vedere fundamentarea unor noi relații interpersonale, care să faciliteze obținerea de performanțe profesionale specifice*.

Conștientizarea nevoilor fiecărei categorii de personal, deschiderea spre negociere și permanenta capacitate de adaptare a vicepreședintelui vor permite reducerea asperităților în relațiile interpersonale și prevalența interesului general al Înaltei Curți.

Pe de altă parte, important de identificat în cadrul oricărei organizații sunt și rețelele nonformalizate de comunicare, deoarece acestea determina efectele dinamicii generale a comunicării, ce implică pentru rațiunile deja expuse, atitudinile și comportamentele fiecăruia asupra circulației informației, sens în care circuitul informațional³⁶, pentru a fi eficient și controlabil, trebuie să parcurgă traiectorii verticale și orizontale; iar informația veridică, eficientă, exactă, concretă, completă, oportună, sistematizată, utilă, reînnoită permanent, reprezintă condiția participării fiecărei categorii de personal.

Spre deosebire de alte domenii, conflictul în managementul organizației este un factor de progres și de echilibru, deoarece organizațiile în cadrul cărora acestea nu există sunt organizații fără aspirații și obiective.

Așa fiind, pentru armonizarea activității „echipei” Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât un rol hotărâtor îl are președintele instanței semnificat ca „lider” al acesteia, care trebuie să gestioneze diferențele culturale și să inducă membrilor

reținere) și *sinectică*, ce derivă din psihologia gândirii, urmărind stimularea unui proces creator prin analiza și precizarea problemei, formularea ideilor de către participanții la ședințele de lucru cu privire la posibilitățile de soluționare și dezvoltarea unor analogii directe, interpretarea în mod just a afirmațiilor și asociațiilor de idei ale membrilor echipei. (A se vedea pe larg C. Furtună, C. Diaconu, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002, pag.23).

³⁶ La construirea climatului organizației, o contribuție semnificativă o are stilul de conducere promovat, știind că, de obicei, acesta este imitat pe linia descendentă a ierarhiei. *Modul în care sunt tratați membrii organizației poate fi factor de creștere sau descreștere a participării indivizilor, de tensionare sau detensionare în interiorul organizației* (A. Stănoiu, *Sociologie juridică*, Editura Trei, București, 1999, pag.65).

echipei sentimentul apartenenței colective este necesar în consecință să se regăsească următoarele calități³⁷ ale vicepreședintelui:

- fidelitate;
- conștiinciozitate;
- simț al datoriei;
- sensibilitate la contacte umane;
- dinamicitate;
- spirit de organizare;
- spirit imaginativ și sintetic;
- pregătire profesională de necontestat;
- integritate;
- aptitudini;
- cunoștințe;
- experiența managerială;
- un nivel de comunicare empatică.

În acest cadru, apreciez că sunt importante abilitățile vicepreședintelui de a elimina barierele de comunicare³⁸ și respectiv, de a promova un climat³⁹ de încredere.

³⁷ M. Petrescu, I. Stegăroiu, N. Năbârjoiu, A. Duică, E. Popa, *Managementul schimbării și riscului*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2010, pag. 179.

³⁸ În lucrările de psihologie aplicată sunt identificate următoarele tipologii de persoane:

- **Tipul introvertit extrem:** Această persoană este extrem de grijulie, meditativă și analitică, are o înclinație spre perfecționism și se poate concentra cu insistență asupra detaliilor.
- **Tipul extravertit extrem:** Această persoană urmărește acțiunea, preferă să se apuce repede de treabă și să se ocupe mai târziu de detalii (sau să le treacă cu vederea, considerând că se va ocupa altcineva de ele).
- **Tipul combinat extravertit/introvertit:** Această persoană are atribute aparținând ambelor tipuri și reprezintă un echilibru al celor două extreme. (R. Cava, *Comunicarea cu oamenii dificili*, Editura Curtea Veche, București, 2003, pag. 40).

³⁹ Din acest punct de vedere psihologia contemporană, îndeosebi cea americană, are în vedere beneficiile **ascultării active ca tehnică de perfecționare a comunicării organizaționale**, care are ca premise:

- ✓ oamenii gândesc mai rapid decât vorbesc și, în consecință, nu ascultă întregul mesaj care li se transmite, fiind preocupați de pregătirea propriului răspuns;
- ✓ semnificația originală a mesajului nu este obligatoriu transmisă prin comunicarea verbală;
- ✓ adesea metaforele sunt decodificate incorect fără ca partenerii la comunicare să afle vreodată că au existat neînțelegeri.

■ *Tehnica ascultării active constă în receptarea, decodificarea și verificarea mesajului prin dialog imediat cu emitentul.*

- În acest fel emitentul constată că este ascultat, iar receptorul își clarifică și confirmă impresiile.
- Dincolo de simpla receptare a cuvintelor, în ascultarea activă receptorul trebuie să se concentreze asupra sentimentelor, atitudinilor, încărcăturii afective care însoțesc mesajele.
- Faptul că gândurile, opiniile și sentimentele nu le sunt criticate îi face pe oameni să se simtă în siguranță, să comunice mai profund în legătură cu multe probleme față de situația ascultării superficiale.
- Bazată mai ales pe încurajarea laturii afective, comunicarea activă ajută la diminuarea barierelor de statut, de percepție, de cultură și de personalitate.

■ *Ascultarea activă ca mijloc de obținere a informațiilor*

La nivelul comunicării organizaționale, ascultarea activă poate fi utilizată ca mijloc de obținere a informațiilor necesare:

Reușita misiunii platformei de conducere a Înaltei Curți de Casație și Justiție constă în obținerea încrederii tuturor membrilor „echipei”, recunoașterea și recompensarea fiecărui membru al echipei.

Pe de altă parte, încărcăți cu sarcini și constrânși de existența termenelor limită, membrii acestei echipe nu pot realiza întotdeauna comunicarea directă cu platforma de conducere administrativă susmenționată; astfel încât, *vicepreședintele devine un vector de comunicare, apt să genereze un mediu de încredere în cadrul echipei Înaltei Curți de Casație și Justiție.*

Dimensiunea persuasivă a rolului vicepreședintelui are în vedere crearea convingerii tuturor categoriilor de personal din cadrul instanței supreme asupra strategiilor de acțiune și respectarea standardelor de performanță profesională specifică.

Întrucât, evaluarea situației de fapt a acestora în matricea analizei de tip SWOT (prezentată în *extenso* în Capitolul III) a stabilit persistența unor „provocări” majore cărora aceasta trebuie să le facă față, precum:

- lipsa unui spațiu corespunzător volumului excesiv de activitate și dosarelor, având un grad de complexitate ridicat;
- deficitul de resurse umane disponibile în vederea administrării procedurilor judiciare într-un termen rezonabil;
- deficitul de resurse materiale și informaționale care să permită eficientizarea acelorăși proceduri, rezultă că *evoluția instituțională a Înaltei Curți de Casație și Justiție și continua adaptare la schimbările mediului socio-economic*

-
- ✓ atribuirii unor sarcini speciale;
 - ✓ realizării delegării;
 - ✓ evaluării performanțelor profesionale individuale;
 - ✓ selectării personalului;
 - ✓ efectuării controlului;
 - ✓ interviurilor de selecție;
 - ✓ evaluării diverselor nemulțumiri și revendicări.
 - *Ascultarea activă – reguli de comportament*
 - priviți-vă interlocutorul în timp ce-l ascultați;
 - încurajați-l să vorească prin aprobări din cap, zâmbete;
 - puneți întrebări, dar nu exagerați;
 - întrebările trebuie să vizeze subiecte importante și profunzimea relevantă a mesajelor;
 - ajutați-vă interlocutorul să se exprime când nu-și găsește cuvintele;
 - nu ascultați cu pixul în mână, nu luați notițe, nu desenați în timp ce interlocutorul vorbește;
 - parafrazați la anumite intervale ceea ce se spune;
 - nu interpretați și nu trageți concluzii pripite: așteptați sfârșitul mesajului;
 - nu vă impuneți punctul de vedere, ci ascultați-l pe al celuilalt;
 - nu încercați să analizați motivele interlocutorului, ci întrebați-l care sunt soluțiile pe care le întrevede.
- (N. Năbârjoiu, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară București, 2007, pag.224-227).

și juridic, reprezintă condiție a existenței acesteia.

Mutatis mutandi, măsurile operaționale și de reacție decizională ale vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție pot fi o garanție a realizării obiectivelor strategice legitime în mediul global în care aceasta funcționează.

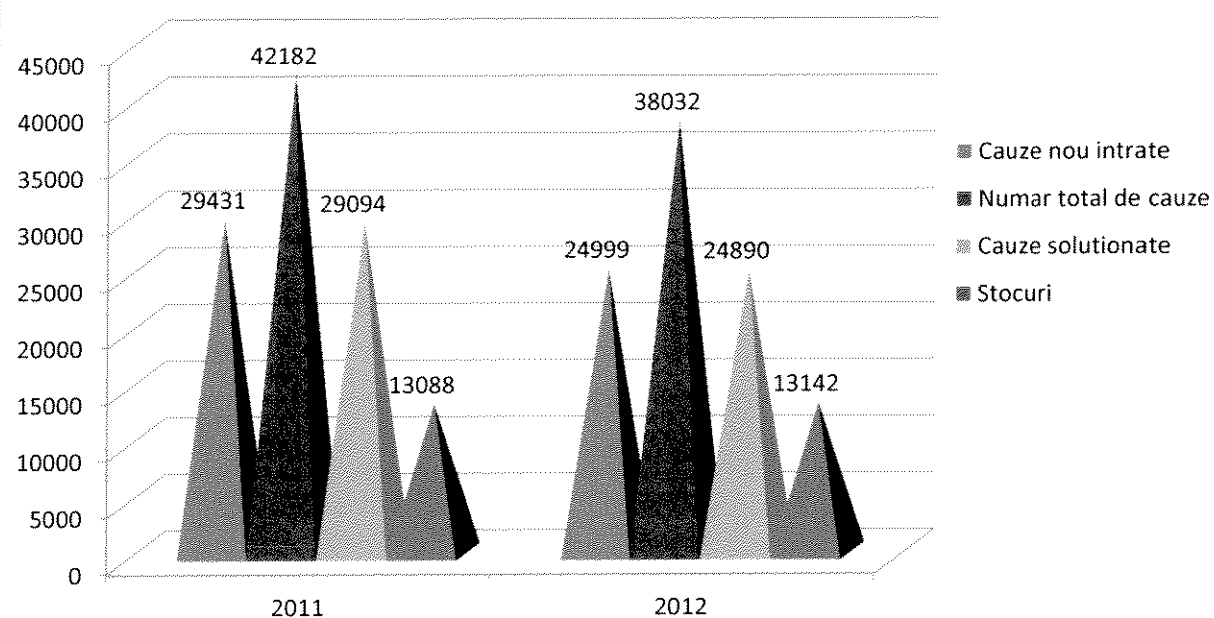
*

* *

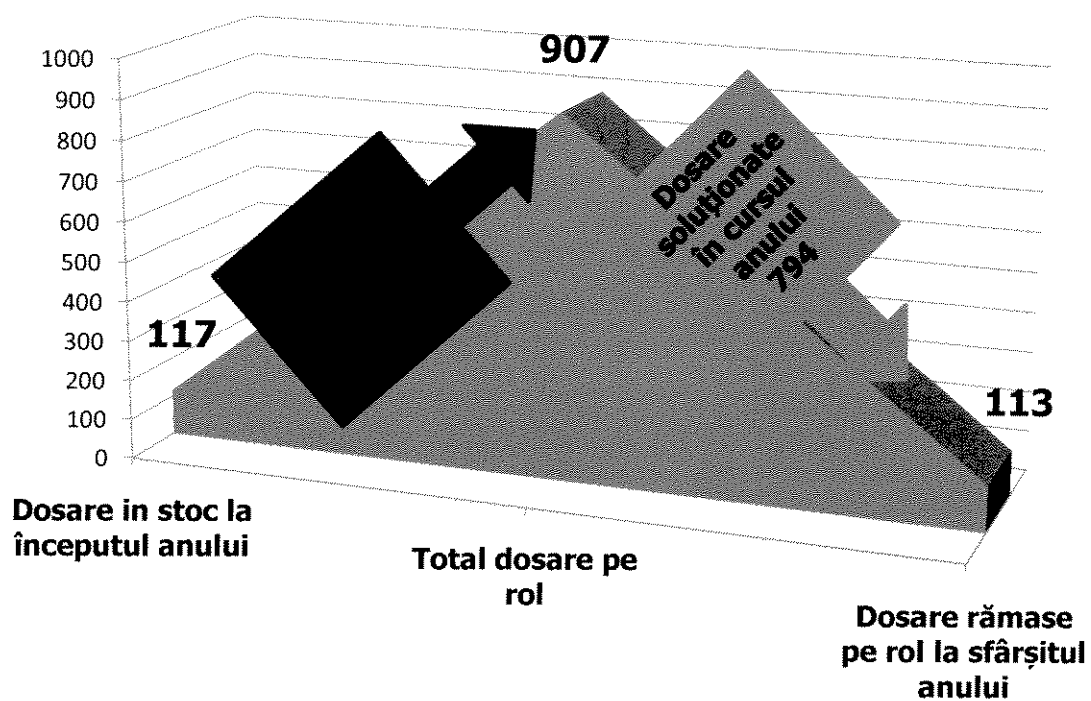
În final, doresc să îmi exprim gratitudinea pentru sprijinul constant acordat de doamna judecător dr.Livia Doina Stanciu, în mandatul său de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție și am convingerea structurării unei relații funcționale de colaborare activă în beneficiul instanței supreme.

Anexa nr. 1

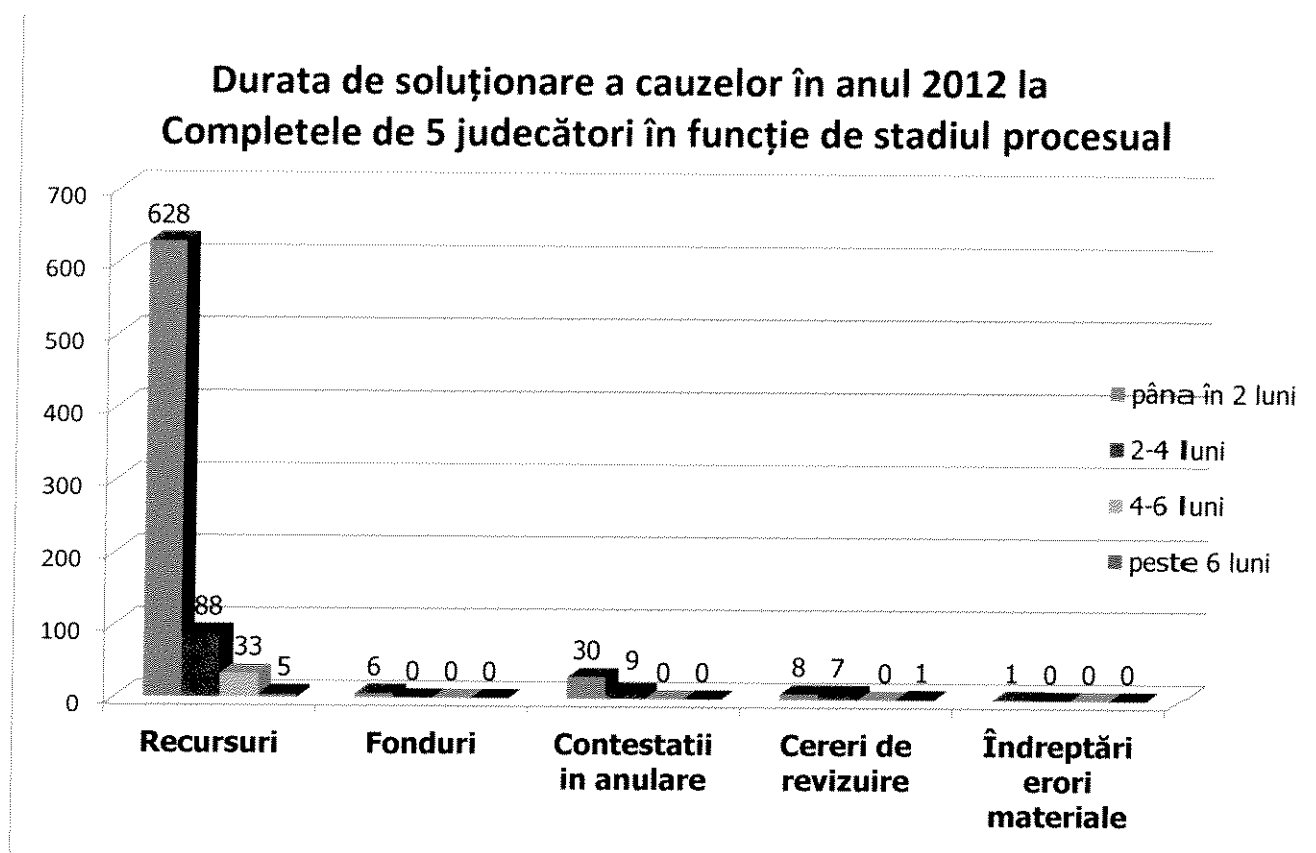
Volumul general de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2012

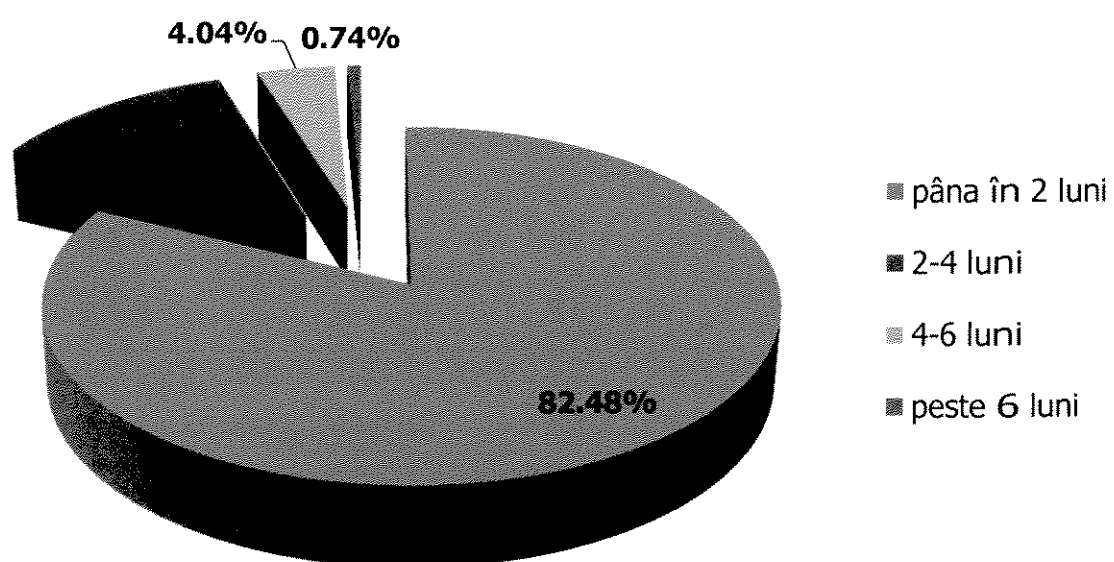
Volumul de activitate la Completele de 5 judecători în anul 2012

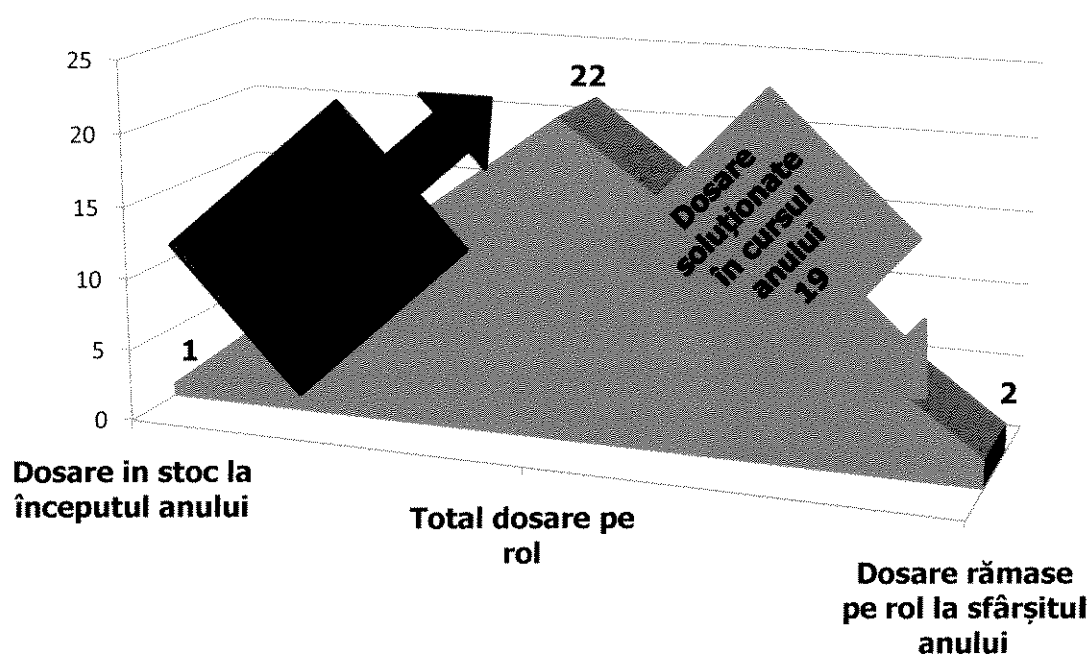
Anexa nr. 3

**Ponderea cauzelor soluționate în anul 2012 la
Completele de 5 judecători în funcție de durata soluționării**

**Volumul de activitate la Completul competent să judece
Recursurile în Interesul Legii în anul 2012**

Deciziile pronunțate în anul 2012 de Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii al Înaltei Curți de Casație și Justiție

1. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 33 alin. (2) din Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, și ale art. 127 din Codul penal, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că transmiterea directă a mandatului european de arestare emis de autoritățile române către autoritățile judiciare ale altui stat membru, pe teritoriul căruia a fost localizată persoana, indiferent dacă aceasta este sau nu arestată provizoriu în vederea predării, are efect de întrerupere a prescripției executării pedepsei. De asemenea, s-a stabilit că nu produce efect întreruptiv de prescripție transmiterea mandatului european de arestare prin difuzare.

Decizia¹ nr. 2 din 12 martie 2012

2. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 137 din Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că în cazul în care printr-o hotărâre penală străină s-a dispus atât condamnarea la pedeapsa închisorii, cât și condamnarea la pedeapsa amenzii, instanța de judecată sesizată în scopul recunoașterii hotărârii penale străine de condamnare în integralitatea ei și al transferării persoanei condamnate se pronunță atât cu privire la transferarea persoanei condamnate în vederea executării pedepsei privative de libertate, cât și cu privire la executarea pedepsei amenzii aplicate prin hotărârea penală străină de condamnare.

Decizia² nr. 3 din 12 martie 2012

3. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 404² alin. 3 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească competentă potrivit legii să soluționeze cererea de întoarcere a executării silite prin restabilirea situației anterioare este instanța de executare, respectiv judecătoria și că hotărârea judecătorească pronunțată este supusă căii de atac a recursului.

Decizia³ nr. 5 din 12 martie 2012

¹ Publicată în M. Of., Partea I nr. 281 din 27 aprilie 2012.

² Publicată în M. Of., Partea I nr. 281 din 27 aprilie 2012.

³ Publicată în M. Of., Partea I nr. 251 din 13 aprilie 2012.

4. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, raportat la art. 136 alin. (6) din Codul de procedură fiscală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că executarea hotărârilor judecătorești de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere sau de supraveghere în condițiile art. 138 din Legea nr. 85/2006, se va efectua, în cazul concursului dintre creditorii fiscali și ceilalți creditori ai debitorului, potrivit Codului de procedură fiscală.

Decizia⁴ nr. 6 din 14 mai 2012

5. Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 94 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare, raportat la art. 129 din același act normativ, ordonanța președințială prin care se dispune măsura plasării copilului în regim de urgență este supusă recursului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor, conform art. 582 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Decizia⁵ nr. 7 din 14 mai 2012

6. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) și e), raportat la art. 4 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, republicat, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că atunci când perioada de strămutare coincide cu perioada de domiciliu obligatoriu, persoana îndreptățită poate beneficia de o singură indemnizație prevăzută de lege, respectiv cea pentru perioada de strămutare.

Decizia⁶ nr. 8 din 14 mai 2012

7. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, stagiul complet de cotizare utilizat pentru recalcularea drepturilor de pensie ale persoanelor nevăzătoare, drepturi care s-au deschis în perioada 1 iulie 1977-31 martie 2001, este cel reglementat de art. 89 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială.

Decizia⁷ nr. 9 din 14 mai 2012

8. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (1) lit. e) din Ordonanța Guvernului nr. 75/2001, republicată, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că prezentarea certificatului de cazier fiscal este obligatorie în cazul cooptării unor noi membri în asociații și fundații, atunci când aceștia dobândesc și calitatea de reprezentanți legali ai persoanei juridice deja înregistrate.

Decizia⁸ nr. 10 din 18 iunie 2012

⁴ Publicată în M. Of., Partea I nr. 411 din 20 iunie 2012.

⁵ Publicată în M. Of., Partea I nr. 411 din 20 iunie 2012.

⁶ Publicată în M. Of., Partea I nr. 387 din 11 iunie 2012.

⁷ Publicată în M. Of., Partea I nr. 390 din 12 iunie 2012.

9. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar și ale art. 30 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, personalul didactic din învățământ aflat în funcție la data de 31 decembrie 2009 are dreptul, începând cu data de 1 ianuarie 2010, la un salariu lunar calculat în raport cu salariul de bază din luna decembrie 2009, stabilit în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 15/2008 privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2008 personalului din învățământ, aprobată cu modificări prin Legea nr. 221/2008.

Decizia⁹ nr. 11 din 08 octombrie 2012

10. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XXIV alin. (1)-(3) din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că în cazul în care după intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010 se casează decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, hotărârea pronunțată în primă instanță, înainte de intrarea în vigoare a legii, de către judecătoria rămâne supusă apelului, cale de atac prevăzută de legea sub care a început procesul, competența de soluționare revenind tribunalului.

Decizia¹⁰ nr. 12 din 08 octombrie 2012

11. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 61 alin. 1¹ din Codul de procedură civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că încheierile prin care s-a dispus investirea cu formulă executorie a unui titlu de credit (cambie, bilet la ordin, cec) nu sunt supuse căii de atac a recursului.

Decizia¹¹ nr. 13 din 12 noiembrie 2012

12. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 152 din Codul de procedură penală, vizând executarea mandatului de arestare preventivă, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că în toate cazurile în care mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, însă procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală, nu sunt incidente dispozițiile privind măsura arestării preventive în lipsa inculpatului.

Decizia¹² nr. 14 din 12 noiembrie 2012

⁸ Publicată în M. Of., Partea I nr. 495 din 19 iulie 2012.

⁹ Publicată în M. Of., Partea I nr. 734 din 31 octombrie 2012.

¹⁰ Publicată în M. Of., Partea I nr. 735 din 31 octombrie 2012.

¹¹ Publicată în M. Of., Partea I nr. 129 din 11 martie 2013.

¹² Publicată în M. Of., Partea I nr. 849 din 14 decembrie 2012.

13. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 221/2009 raportat la art. 1 alin. (3) din același act normativ și art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, deportarea și prizonieratul în fosta U.R.S.S. anterior datei de 6 martie 1945 nu reprezintă măsuri administrative cu caracter politic, în sensul Legii nr. 221/2009.

Decizia¹³ nr. 15 din 12 noiembrie 2012

14. În interpretarea și aplicarea art. 252 alin. (1) din Codul muncii, republicat, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că momentul de la care începe să curgă termenul de 30 de zile calendaristice pentru aplicarea sancțiunii disciplinare este data înregistrării raportului final al cercetării disciplinare prealabile la registratura unității.

Decizia¹⁴ nr. 16 din 12 noiembrie 2012

15. Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că judecătorul care a soluționat cauza conform procedurii prevăzute de art. 320¹ din Codul de procedură penală cu privire la unii dintre inculpați nu devine incompatibil să judece acțiunea penală și civilă cu privire la ceilalți inculpați, în ipoteza în care trimiterea în judecată a tuturor inculpaților s-a făcut prin același rechizitoriu, pentru infracțiuni între care există stare de conexitate sau indivizibilitate.

Judecătorul devine incompatibil doar dacă în considerentele hotărârii pronunțate conform art. 320¹ din Codul de procedură penală și-a exprimat părerea cu privire la soluția ce ar putea fi dată în cauza disjunctă.

Decizia¹⁵ nr. 17 din 12 noiembrie 2012

16. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 85 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul pe care sunt aplicate plăcuțe cu numărul provizoriu de circulație expirat, iar autorizația de circulație provizorie și-a încetat valabilitatea, întrunește numai elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 85 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Decizia¹⁶ nr. 18 din 10 decembrie 2012

¹³ Publicată în M. Of., Partea I nr. 837 din 12 decembrie 2012.

¹⁴ Publicată în M. Of., Partea I nr. 817 din 05 decembrie 2012.

¹⁵ Publicată în M. Of., Partea I nr. 820 din 06 decembrie 2012.

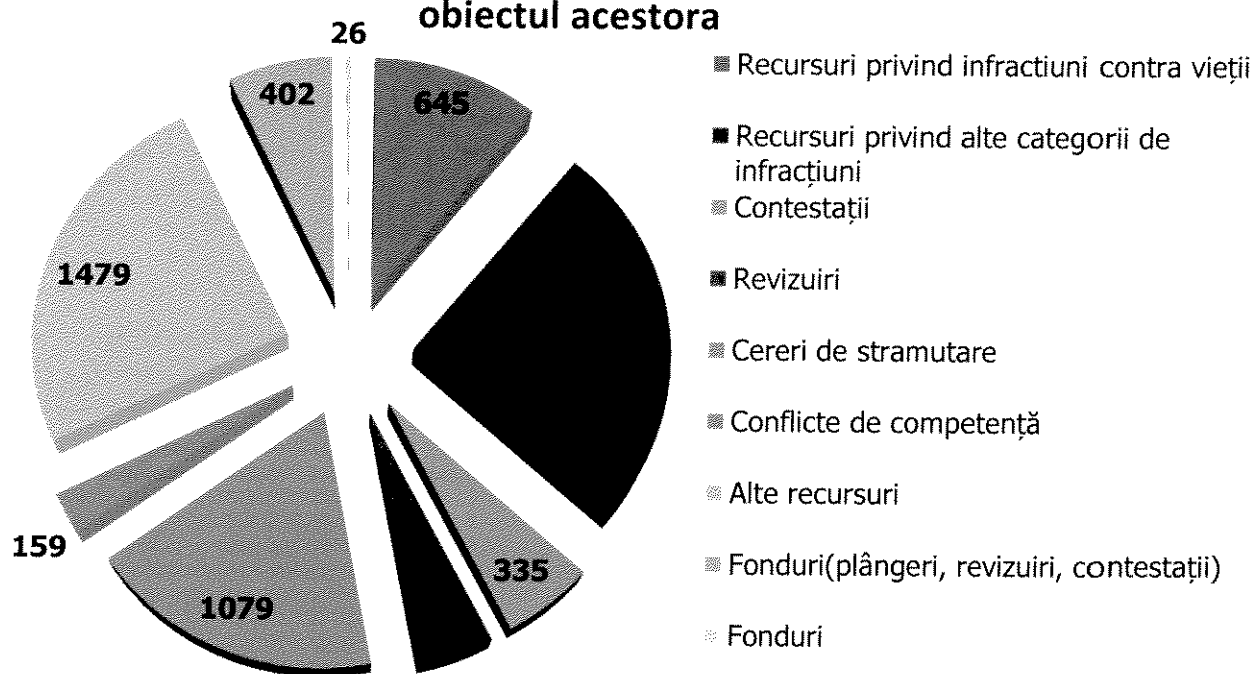
¹⁶ Publicată în M. Of., Partea I nr. 41 din 18 ianuarie 2013.

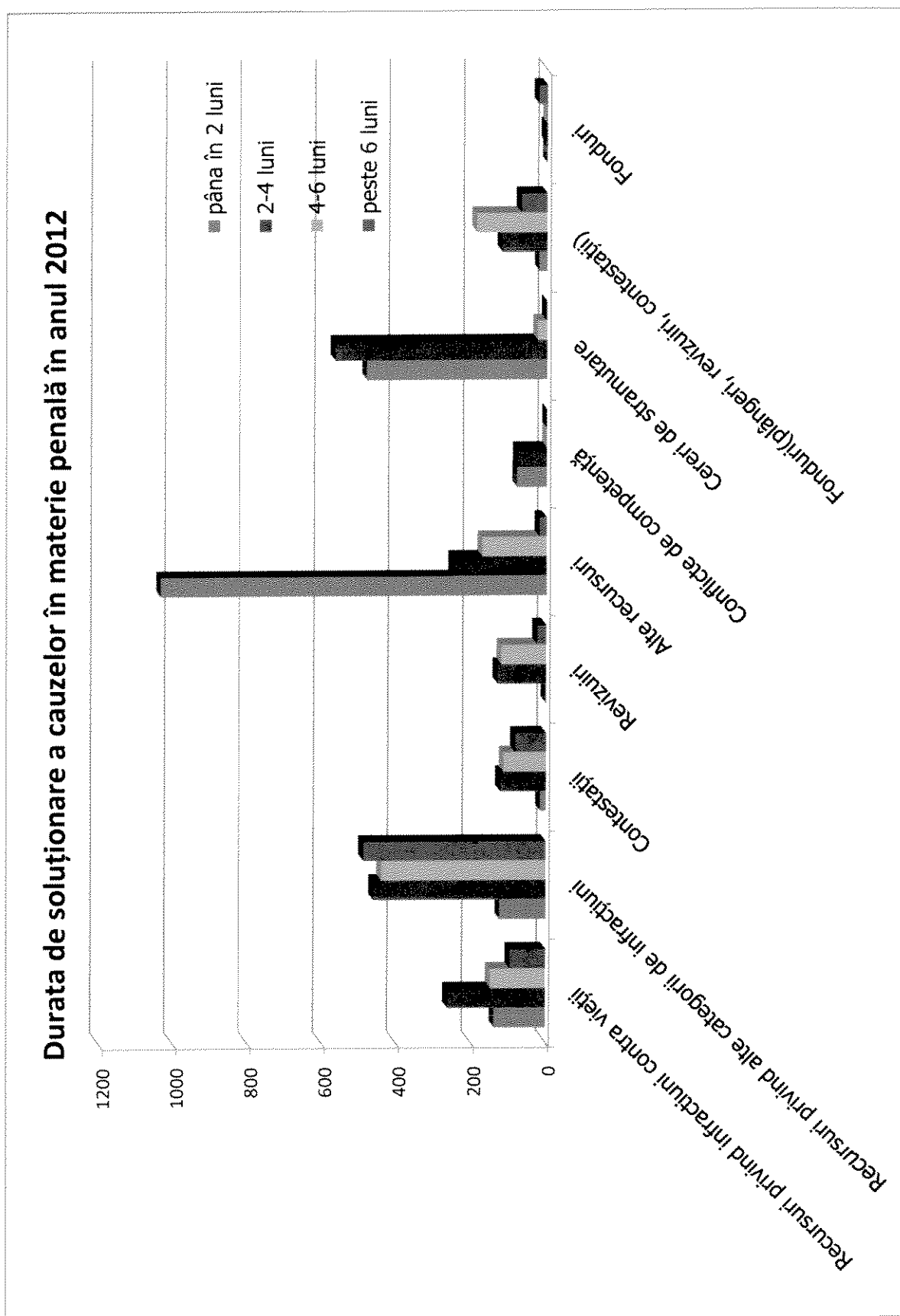
17. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale.

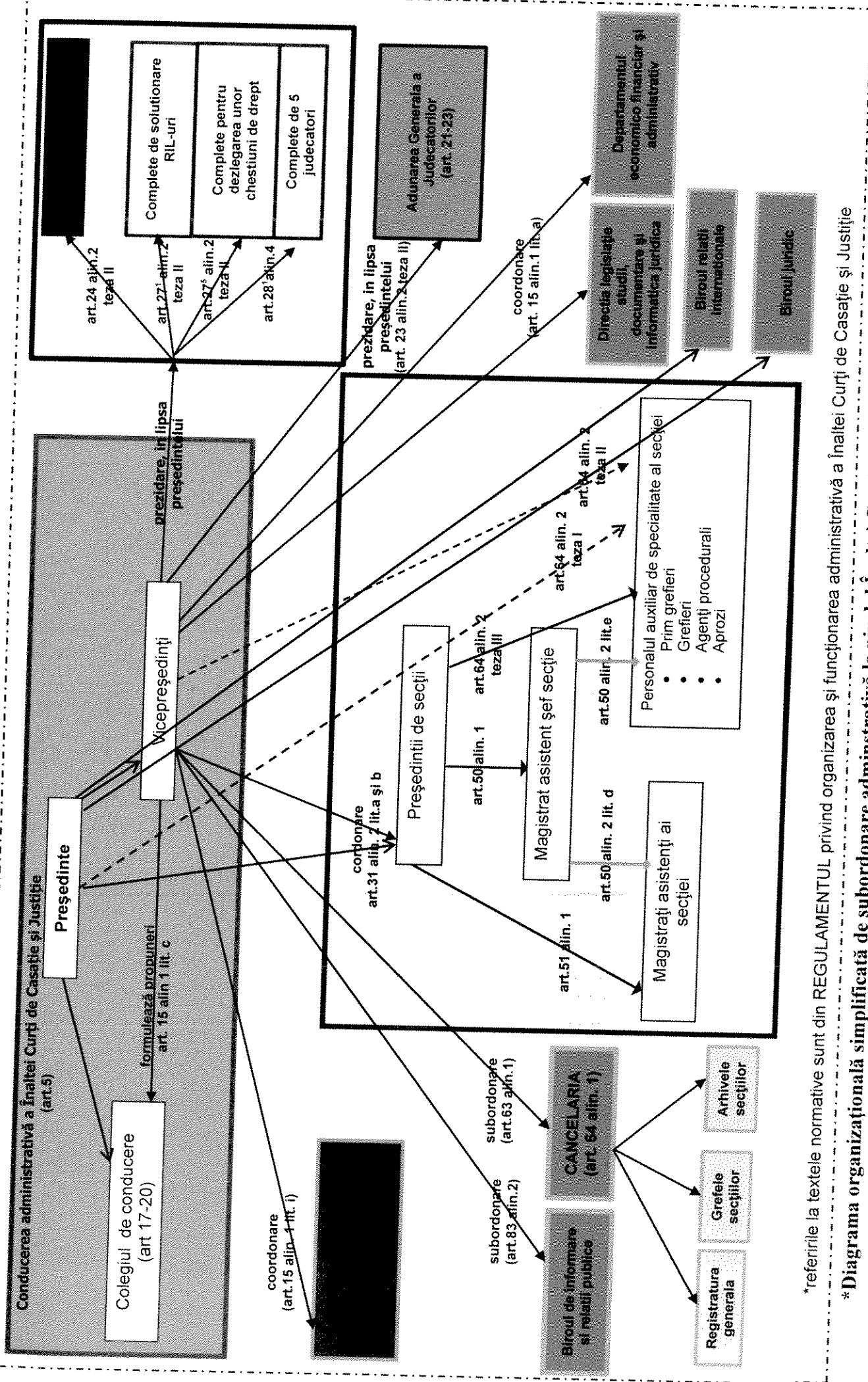
Decizia¹⁷ nr. 19 din 10 decembrie 2012

¹⁷ Publicată în M. Of., Partea I nr. 51 din 23 ianuarie 2013.

Volumul cauzelor penale soluționate în anul 2012 în funcție de obiectul acestora

*referirile la textele normative sunt din REGULAMENTUL privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

***Diagrama organizațională simplificată de subordonare administrativă la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție**

BIBLIOGRAFIE

I. Acte normative

Constituția României din 1991 revizuită în anul 2003

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr.30 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României nr.135 din 31 mai 1994

Codul de procedură penală republicat în Monitorul Oficial nr. 78 din 30 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin Legea nr. 2/2013, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013)

Legea nr.51/1991 *privind siguranța națională* publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.163 din 07 august 1991

Legea nr.47/1992 *privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale* republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 03 decembrie 2010

Legea nr.30/1994 *privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994

Legea nr.51/1995 *privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 07 februarie 2011

Legea nr.544/2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public modificată*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.663 din 23 octombrie 2011

Legea nr.672/2002 *privind auditul intern*, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.856 din 05 decembrie 2011

Legea nr.182/2002 *privind protecția informațiilor clasificate*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002

H.G. nr.585/2002 *pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, modificată și completată*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.485 din 05 iulie 2002

Legea nr.303/2004 *privind statutul judecătorilor și procurorilor*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005

Legea nr.304/2004 *privind organizarea judiciară*, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005 cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin O.U.G. nr.4/ 2013, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 68 din 31 ianuarie 2013)

Ordinul nr. 1349/2004 al Ministrului sănătății privind caracterul voluntar al standardelor menționate în Normele generale de protecție a muncii, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 997 din 29 octombrie 2004

Legea nr.535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.1161 din 08 decembrie 2004

Legea nr.550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1175 din 13.12.2004

Legea nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1197 din 14 decembrie 2004

O.U.G. nr.14/2005 privind modificarea formularelor pentru declarația de avere și pentru declarația de interese, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.200 din 09 martie 2005

Legea nr.275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 627 din 20 iulie 2006

Legea nr.307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 633 din 21 iulie 2006

Legea nr.319/2006 privind protecția muncii, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006

H.G. nr. 1425/2006 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor legii securității și sănătății în muncă nr.319/2006, publicată în Monitorul Oficial nr.882 din 30 octombrie 2006

H.G. nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 332 din 17 mai 2007

H.G. nr.1346/2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.765 din 12 noiembrie 2007

Legea nr.287/2009 privind Codul civil (intrat în vigoare la data de 01 octombrie 2011), republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011

H.G. nr.79/2010 privind înființarea Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 100 din 15 februarie 2010

Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (intrat în vigoare la data de 15 februarie 2013), republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 545 din 03 august 2012

Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 621 din 02 septembrie 2010

Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (Legea micii reforme), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010

H.G. nr.215/2012 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012 – 2015 (SNA), a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 202 din 27 martie 2012

II. Regulamente, Hotărâri ale Colegiului de conducere al I.C.C.J., Hotărâri C.S.M.

Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr.876 din 25 septembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.5 din 06 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 94 din 14 februarie 2013)

Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, adoptat prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 387 din 22.09.2005, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.958 din 28 octombrie 2005 (ultima fiind prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr.160 din 13 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.96 din 15 februarie 2013)

Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 46 din 01 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 107 din 13 februarie 2007

Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 515 din 14 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial nr. 405 din 18 iunie 2012

III. Rapoarte, recomandări, decizii, rezoluții, avize, studii, conferințe

Raportul din 22 iulie 2009 al Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare

Raportul din 20 iulie 2010 al Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției

Raportul tehnic din 18 iulie 2012 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare

Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare

Recomandarea nr. R (86) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor

Recomandarea nr. R (94) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor

Recomandarea nr. R (2001) 3 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind serviciile acordate cetățenilor de către instanțe și alte instituții juridice prin utilizarea noilor tehnologii

Decizia 2006/928/CE din 13 decembrie 2006 a Comisiei Uniunii Europene privind stabilirea a unui Mecanism de Cooperare și de Verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției

Rezoluția nr. (81) 7 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție

Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești

Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar (2006) elaborat de Transparency International România

Conferința Judecătorilor Europeni desfășurată la Cracovia în perioada 25-26 aprilie 2005 cu tema "Justiția și media"

IV. Hotărâri ale Curții Europene ale Drepturilor Omului

Hotărârea CEDO din 1 decembrie 2005 în cauza Păduraru contra României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.514 din 14 iunie 2006

Hotărârea CEDO din 06 decembrie 2007 în cauza Beian împotriva României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.616 din 21 august 2007

V. Lucrări de specialitate

- L. Barac**, *Management judiciar*, Editura Hamangiu, București, 2010
- R. Cava**, *Comunicarea cu oamenii dificili*, Editura Curtea Veche, București, 2003
- C. Furtună, C. Diaconu**, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002
- M. Ghiță, M. Sprânceană**, *Auditul intern al instituțiilor publice*, Editura Tribuna Economică, București, 2004
- N. Goodman**, *Introducere în sociologie*, Editura Lider, seria cultură generală, București, 1992
- N. Năbârjoiu**, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară, București, 2007
- M. Petrescu, I. Stegăroiu, N. Năbârjoiu, A. Duică, E. Popa**, *Managementul schimbării și riscului*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2010
- P. Singer**, *Tratat de etică*, Editura Polirom, București, 2006
- A. Stănoiu**, *Sociologie juridică*, Editura Trei, București, 1999
- M. Voinea**, *Sociologie generală și juridică*, Editura Holding Reporter, București, 1997
- M. Voinea, Fl. Dumitrescu**, *Psiho-sociologie judiciară*, Editura SYLVI, București, 1999

VI. Site-uri

<http://www.scj.ro>
<http://www.csm1909.ro>
<http://www.inm-lex.ro>
<https://wcd.coe.int>
<https://www.curia.europa.eu>
<https://www.echr.coe.int>
<http://eur-lex.europa.eu>
<https://www.ncjrs.gov>
<http://www.realitatea.net>

***Notă** Toate sursele documentare indicate în bibliografie sunt prezentate în ordine cronologică.